

Overheidspersoneel: buitensectorale arbeidsvoorwaarden

Een rapport institutioneel onderzoek naar het deelbeleidsterrein buitensectorale arbeidsvoorwaarden
bij de overheid in de periode 1945-1998

PIVOT-rapport nummer 74

Dit rapport is een gezamenlijke uitgave van de Rijksarchiefdienst /PIVOT
&
Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

's-Gravenhage, 2003

Tekst: Mieke Schaap
Vormgeving: Rijksarchiefdienst/PIVOT
Illustraties: W. Küller
Druk: Krips BV

ISBN: 90-5909-039-X

© Rijksarchiefdienst/PIVOT. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke wijze dan ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de Rijksarchiefdienst/PIVOT.

PROJECT INVOERING VERKORTING OVERBRENGINGSTERMIJN

Voor u ligt het rapport waarin de uitkomsten van een onderzoek, gehouden in het kader van het Project Invoering Verkorting Overbrengingstermijn (PIVOT), zijn weergegeven. PIVOT is een project-organisatie die in mei 1991 door de Algemene Rijksarchivaris in het leven is geroepen. De aanleiding daarvoor vormde de (voorgenomen) verkorting van de overbrengingstermijn conform de nieuwe Archiefwet van vijftig naar twintig jaar. Vanuit het oogpunt van democratisering van het openbaar bestuur moet deze termijnverkorting positief worden beoordeeld. Immers: eerder overgedragen archieven worden ook eerder openbaar en toegankelijk voor het publiek. Voor de Rijksarchiefdienst betekent deze termijnverkorting echter dat, wanneer er geen maatregelen worden genomen, zij overstroomd worden met archiefmateriaal. De neerslag van dertig jaar overheidshandelen zou immers bij de invoering van de nieuwe wet ineens moeten worden overgebracht naar de depots van de archiefdiensten. Voor de centrale rijksorganen wordt de omvang van deze stroom van gegevensbestanden geschat op ongeveer 600 strekkende kilometer over de periode 1943-1973 en over de periode 1973-1990 op nog eens eenzelfde hoeveelheid. Omdat een dergelijke hoeveelheid archiefmateriaal niet beheersbaar en hanteerbaar is en de opslag ervan te kostbaar, heeft de Rijksarchiefdienst in het kader van PIVOT tezamen met de verschillende Hoge Colleges van Staat en de ministeries maatregelen getroffen om deze vloed te kanaliseren.

Bij het uitvoeren van deze inhaaloperatie moesten reeds bestaande problemen bij de archiefzorg van de rijksoverheid in versneld tempo worden opgelost. Onder de oude Archiefwet zijn grote achterstanden in het selecteren van naoorlogs archiefmateriaal en het overbrengen van archief van vóór 1940 naar de Rijksarchiefdienst geconstateerd. In inspectierapporten van deze dienst werd daar al op gewezen, maar door het rapport 'Archiefbeheer en -behoud bij het Rijk' dat de Algemene Rekenkamer in 1988 uitbracht, is dit probleem pas in zijn volle omvang tot politiek Den Haag doorgedrongen.

PIVOT is mogelijk geworden door de inzet van extra financiële middelen die de minister van WVC in 1991 heeft toegezegd: fl. 17 miljoen over een periode van tien jaar (de looptijd van het project). Daarnaast zetten de ministeries en de Hoge Colleges van Staat, zelf immers verantwoordelijk voor selectie en overdracht van hun archieven, elk eigen middelen in om deze operatie mogelijk te maken. Afspraken daarover zijn vastgelegd in convenanten die de verschillende secretarissen-generaal of vertegenwoordigers van de Hoge Colleges van Staat met de Algemene Rijksarchivaris hebben gesloten.

1. De uitgangspunten van PIVOT

Om de hierboven beschreven papiervloed op een verantwoorde manier te kunnen beperken heeft PIVOT een nieuw selectie-instrument ontworpen. De traditionele selectiemethoden zijn voor een operatie van deze omvang niet toereikend: zij zijn te arbeidsintensief en dus te kostbaar waarbij de basis van de gevoerde selectie niet altijd duidelijk wordt geformuleerd. Bij de traditionele selectie worden als criteria gebruikt: de inhoudelijke of informatieve waarde van documenten en de plaats die zij innemen in een geheel van een dossier, een archief of verzameling archieven. Aangezien men bij die manier van selecteren geen model hanteert waarmee men de context van de gegevens in kaart kan brengen, kan men aan de gegevens 'an sich' moeilijk een waarde toekennen. De functie van de gegevens is in dat geval niet te achterhalen. Het gevolg hiervan is een subjectieve selectie omdat iedereen die selecteert een eigen interpretatie aan de gegevens geeft.

PIVOT is van mening dat de selectie moet worden uitgevoerd vanuit het gezichtspunt van het overheidsorgaan of de organen die deze documenten in het kader van hun taak en het daaruit voortvloeiende handelen hebben ontvangen of geproduceerd: niet de informatiewaarde van documenten maar de waardebeoordeling van handelingen van overheidsorganisaties staat centraal. Met de gegevensbestanden die naar de RAD worden overgebracht moet het handelen van de overheid in relatie tot haar omgeving op hoofdlijnen te reconstrueren zijn. Daarbij wil PIVOT met het resultaat

van de selectie op basis van dit doel bronnen voor de kennis van en het inzicht in de Nederlandse samenleving (en cultuur) veiligstellen voor blijvende bewaring.

De methode om dit te bereiken vormt het institutioneel onderzoek. Deze methode is in de afgelopen jaren ontwikkeld aan de hand van praktijkervaringen en nieuwe, theoretische inzichten uit binnen- en buitenland. Via wet- en regelgeving en andere bestuurlijk-organisatorische bronnen wordt nagegaan welke handelingen overheidsorganen verrichten. Op basis van de handelingen kan achterhaald worden welke neerslag er in principe zou **moeten** zijn. Met andere woorden, de selectie zal niet meer plaatsvinden op basis van het archiefstuk zelf, maar op basis van de handeling. Handelingen worden gewaardeerd in het kader van de context.

Uiteindelijk zal PIVOT de overdracht van het geselecteerde materiaal naar de depots van de Rijksarchiefdienst begeleiden. De rijksorganen zijn zelf verantwoordelijk voor de fysieke selectie en bewerking die de archieven en andere gegevensbestanden moeten ondergaan om ze geschikt te maken voor overdracht. Desgewenst zal PIVOT daarbij een adviserende rol spelen. Richtsnoer voor de bewerking na het institutioneel onderzoek en de institutionele selectie vormen de door de Permanente Commissie Documentaire Informatievoorziening (PCDIN) in september 1991 aanvaarde 'Normen voor goede en geordende staat' (zie hiervoor ook de PIVOT-brochure "Om de kwaliteit van het behoud: normen 'goede en geordende staat' bij overname door PIVOT/Rijksarchiefdienst van archieven van rijksorganen" ('s-Gravenhage 1993).

2. Het institutioneel onderzoek

Om het voor de selectie noodzakelijke inzicht te krijgen in het handelen van de overheidsorganen is PIVOT in eerste instantie institutionele onderzoeken gestart bij de verschillende ministeries. De onderzoekers worden door PIVOT zelf en door de verschillende ministeries ingezet. Zij nemen tezamen ongeveer 130 onderzoeksgebieden of beleidsterreinen voor hun rekening. Per beleidsterrein beschrijft de onderzoeker de historische ontwikkeling van dat beleidsterrein als context van de handelingen die er sinds 1940 zijn verricht. De onderzoeksperiode verschilt per beleidsterrein, maar bestrijkt in het algemeen de jaren 1940 tot heden.

Uitgangspunt bij de onderzoeken vormt het Methode van Institutioneel Onderzoek (MIO), neergelegd in de brochure 'Handelend optreden' (PIVOT-brochure, 's-Gravenhage 1994). De resultaten van een institutioneel onderzoek worden beschreven in een Rapport Institutioneel Onderzoek (RIO). Een RIO is de contextbeschrijving van een beleidsterrein waarop de overheid handelend optreedt en omvat:

1. een historische schets van (de ontwikkeling van) het beleidsterrein waarop het onderzoek betrekking heeft, inclusief:
  - de doelstellingen van de overheid op het beleidsterrein;
  - de overheidsorganen (in de RIO's 'actoren' genoemd);
  - de onderlinge relaties tussen overheidsorganen;
  - de ontwikkeling van de beleidsinstrumenten;
  - een beschrijving van het taakgebied waartoe het beleidsterrein behoort.
2. een overzicht van de handelingen waarvoor overheidsorganen verantwoordelijkheid dragen, inclusief:
  - de looptijd van elke handeling (begin- en einddatum)
  - de grondslag (bron) van elke handeling
  - het product van de handeling (indien bekend)
  - (zo mogelijk) een thematische of procedurele ordening van de handelingen, waardoor men de handelingen in hun context kan zien.

Een belangrijk begrip in het institutioneel onderzoek vormt de 'handeling'. Een handeling is een complex van activiteiten, gericht op de omgeving, dat een orgaan op grond van attributie of delegatie verricht ter vervulling van een taak en voor het verrichten waarvan dat orgaan verantwoordelijk is.

Aangezien we niet alleen willen beschrijven wat de overheid moet doen maar ook wat zij daadwerkelijk doet, gebruiken we als bron voor het beschrijven van het handelen niet alleen officiële wet- en regelgeving en de daaruit voortvloeiende algemene maatregelen van bestuur, Koninklijke besluiten, ministeriële regelingen en beschikkingen zoals instellings-, opheffings- en organisatiebesluiten als onderzoeksbron, maar ook jaarverslagen en jaaroverzichten, staatsalmanakken, memories van toelichting op de rijksbegroting en op bovengenoemde wetten, beleidsnota's, archieven, tijdschriften of andere literatuur. Daarnaast vormen interviews met beleidsmedewerkers en andere deskundigen - in en buiten de overheid- op het beleidsterrein een bron van informatie.

Naast het begrip 'handeling' neemt het begrip 'actor' in het institutioneel onderzoek een belangrijke plaats in. Het begrip actor volgens de PIVOT-methode wordt gedefinieerd als een overheidsorgaan of een particuliere organisatie of persoon die een rol speelt op een beleidsterrein. Strekten de PIVOT-onderzoeken zich tot 1995 uit tot de handelingen van rijksoverheidsorganen in de strikte zin van het woord, in de nieuwe Archiefwet wordt, gebaseerd op de Algemene wet Bestuursrecht 1993, onder het begrip 'overheidsorgaan' ook verstaan (organen) van overheidsstichtingen, verenigingen en vennootschappen die, ook voor zover zij niet krachtens publiekrecht zijn ingesteld, toch met openbaar gezag zijn bekleed of waaraan toch één of meer overheidstaken zijn opgedragen en de daarvoor benodigde publiekrechtelijke bevoegdheden zijn toegekend. Het begrip 'overheidsorgaan' is hiermee aanzienlijk verbreed.

In de onderzoeksrapporten worden niet de handelingen van particuliere instellingen opgenomen. Wel wordt hun rol op het beleidsterrein beschreven. Op grond van het acquisitieprofiel van het Algemeen Rijksarchief wordt bepaald of de archieven van particuliere instellingen voor overbrenging in aanmerking komen.

3. De toepassingsmogelijkheden

De resultaten van het institutioneel onderzoek, neergelegd in het RIO, worden daarna verwerkt in een wettelijk voorgeschreven selectie-instrument: de selectielijst, in PIVOT-termen het basis selectiedocument (BSD). De selectielijst is een lijst van handelingen die elk voorzien zijn van de waardering 'bewaren' of 'vernietigen'. De selectielijst volgt de beschrijving van het RIO: in overleg met de betreffende instelling(en) wordt aan de hand van deze selectielijst bezien welke gegevensbestanden voor 'de eeuwigheid' geselecteerd moeten worden en uiteindelijk overgedragen worden aan de Rijksarchiefdienst. De ontwerp selectielijst wordt ter inzage gelegd bij verscheidene instanties en de zorgdrager(s) bied(t)(en) de ontwerp-selectielijst aan aan de minister van OCenW. De definitieve selectielijst wordt vastgesteld door de zorgdrager(s) in kwestie en de minister/staatssecretaris van OCenW.

Wanneer de inhaaloperatie eenmaal voltooid is, zijn we er nog niet. In de toekomst moet worden voorkomen dat nieuwe achterstanden ontstaan bij selectie en overdracht van gegevensbestanden. Om de toepassingsmogelijkheden van het institutioneel onderzoek ook voor de toekomst te kunnen garanderen, is het daarom noodzakelijk om ontwikkelingen in taken, handelingen en organisatie van de overheid, alsmede de grondslag van die taken en handelingen bij te houden. De verantwoordelijkheid hiervoor ligt bij de zorgdragers. Het RIO en het BSD kunnen gebruikt worden als basis voor de ontwikkeling van een structureel documentair informatieplan teneinde het beheer van de gegevensbestanden die de Rijksarchiefdienst na 20 jaar verwerft en het beheer van de gegevensbestanden bij de voor het beheer verantwoordelijke organen zelf te verbeteren.

Zo kan in samenwerking met de betreffende organen worden voorkomen, dat zich in de toekomst nieuwe, onbeheersbare stuwmeren van archief en andere gegevensbestanden zullen vormen.

4. Volumevermindering archieven en vergroting opslagcapaciteit

Ook op deze terreinen is PIVOT werkzaam. Volumevermindering kan voor bepaalde archieven worden bereikt door middel van substitutie: het overzetten van de informatie op een andere drager, bijvoorbeeld microfilm, microfiches en in de toekomst wellicht beeldplaat. Inmiddels kon uitbreiding van de opslagcapaciteit met ca. 25 km. van bestaande depots in het Algemeen Rijksarchief worden gerealiseerd door de installatie van verrijdbare stellingen (compactus).

Gewapend met de opgedane ervaring zal PIVOT ook over deze kwesties de rijksorganen kunnen adviseren, die daarmee bij het moderne gegevensbeheer weer hun voordeel kunnen doen.

Den Haag/Algemeen Rijksarchief/PIVOT/1 juni 1995.

INHOUDSOPGAVE

<u>LIJST VAN AFKORTINGEN</u>	1
<u>ALGEMENE INLEIDING OP HET BELEIDSTERREIN OVERHEIDSPERSONEEL</u>	2
<u>OVERHEIDSPERSONEEL</u>	2
<u>ONTWIKKELING VAN HET AMBTENARENRECHT EN HOOFDLIJNEN VAN HET OVERHEIDSPERSONEELSBELEID</u>	2
<u>VERANTWOORDELIJKHEID VOOR HET PERSONEELSBELEID EN HET SECTORENMODEL</u>	3
<u>INDELING VAN HET RAPPORT</u>	5
<u>VERANTWOORDING EN AFBAKENING</u>	8
<u>INLEIDING BUTENSECTORALE ARBEIDSVOORWAARDEN</u>	10
<u>ACTOREN</u>	12
<u>DECENTRALE ORGANEN</u>	14
<u>HANDELINGEN</u>	18
<u>LEESWIJZER</u>	18
<u>1 HANDELINGEN GELDEND VOOR MEER DAN ÉÉN GROEP AMBTSDRAGERS</u>	19
<u>1.1 Algemene handelingen</u>	19
<u>1.2 Algemene pensioenwet politieke ambtsdragers (en voorlopers)</u>	22
<u>2 HANDELINGEN GELDEND VOOR SPECIFIEKE GROEPEN</u>	27
<u>2.1 Gekozen politieke ambtsdragers</u>	27
<u>2.1.1 Leden Staten-Generaal</u>	27
<u>2.1.2 Statenleden en gedeputeerden</u>	32
<u>2.1.3 Raadsleden en wethouders</u>	38
<u>2.1.4 Leden Europees Parlement</u>	44
<u>2.2 Benoemde politieke ambtsdragers</u>	47
<u>2.2.1 Gouverneurs</u>	47
<u>2.2.2 Ministers en staatssecretarissen</u>	49
<u>2.2.3 Commissarissen van de Koning</u>	53
<u>2.2.4 Burgemeesters</u>	60
<u>2.2.5 Voorzitters waterschappen</u>	74
<u>2.2.6 Voorzitters van gemeenschappelijke regelingen en openbare lichamen en drosten</u>	75
<u>2.3 Hoge colleges van staat</u>	81
<u>2.3.1 Raad van State</u>	81
<u>2.3.2 Algemene Rekenkamer</u>	85
<u>2.3.3 Nationale ombudsman</u>	89
<u>2.3.4 Kanselarij der Nederlandse Orden</u>	92
<u>2.4 Koninklijke hofhouding</u>	94
<u>2.5 Nederlandse ambtenaren in internationale organisaties</u>	97
<u>OVERZICHT GERAADPLEEGDE BRONNEN</u>	106
<u>WET- EN REGELGEVING</u>	106
<u>LITERATUUR</u>	116
<u>MATERIEDESKUNDIGEN</u>	117
<u>OVERIGE BRONNEN</u>	118
<u>NOTEN</u>	119

Lijst van afkortingen

AAW	Algemene Arbeidsongeschiktheidswet
ABP	Algemeen Burgerlijk Pensioenfonds
AKW	Algemene Kinderbijslagwet
amvb	algemene maatregel van bestuur
AOP	Adviescommissie Overheidspersoneel
AOW	Algemene Ouderdomswetwet
Appa	Algemene Pensioenwet Politieke Ambtsdragers
ARA	Algemeen Rijksarchief
ARAR	Algemeen Rijksambtenarenreglement
art.	artikel
AWBZ	Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten
AWW	Algemene Weduwen- en Wezenwet
BBRA	Bezoldigingsbesluit Burgerlijke Rijksambtenaren
BiZa	minister van Binnenlandse Zaken
BSD	basiselectiedocument
BZK	minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
CAS	Centrale Archief Selectiedienst
DGOP	Directoraat-generaal Overheidspersoneelsbeleid
EG	Europese Gemeenschap
EK	Eerste Kamer (kamerstuk-aanduiding)
IPO	Interprovinciaal Overleg
KB	koninklijk besluit
MvT	Memorie van Toelichting
PIVOT	Project Invoering Verkorting Overbrengingstermijn
RAD	Rijksarchiefdienst
RIO	Rapport institutioneel onderzoek
RRD	Raad voor de Rijksdienst
RRDIA	Raad voor de Rijksdienst en Inkomensaangelegenheden
Stb.	Staatsblad van het Koninkrijk der Nederlanden
Stcrt.	Nederlandse Staatscourant
TK	Tweede Kamer (kamerstuk-aanduiding)
VNG	Vereniging Nederlandse Gemeenten
ZBO's	Zelfstandige bestuursorganen
Zvo	Ziektekostenvoorziening overheidspersoneel

Algemene inleiding op het beleidsterrein Overheidspersoneel

Overheidspersoneel

Binnen het overheidspersoneel kan onderscheid gemaakt worden tussen ambtenaren en arbeidscontractanten¹. Ambtenaren kunnen gedefinieerd worden als het personeel dat aangesteld is om in openbare dienst werkzaam te zijn.² Van cruciale betekenis is de ‘aanstelling’, een eenzijdige handeling van de overheid-werkgever van *publiekrechtelijke* aard. Arbeidscontractanten worden niet ‘aangesteld’; met hen gaat de overheid-werkgever een arbeidsovereenkomst van *privaatrechtelijke* aard aan. Op de laatste groep is het ‘gewone’, algemene arbeidsrecht van toepassing. Ten aanzien van ambtenaren geldt een publiekrechtelijk arbeidsrecht, het zgn. ambtenarenrecht.

Ontwikkeling van het ambtenarenrecht en hoofdlijnen van het overheidspersoneelsbeleid

Het ambtenarenrecht is het geheel van rechtsnormen dat de dienstverhouding regelt waarin op beroepsmatige wijze openbare dienst wordt verricht. Het is het sociale recht met betrekking tot de ambtelijke openbare dienst dat zijn wortels heeft in het begin van de twintigste eeuw, toen het algemeen arbeidsrecht nog weinig ontwikkeld was en ambtenarenorganisaties naar een verbetering van de rechtspositie streden. Ook de gedachte dat een goed beschermde positie van de ambtenaar met het oog op het functioneren van de openbare dienst wenselijk was, heeft bijgedragen tot de ontwikkeling van een afzonderlijk rechtsstelsel voor ambtenaren. Latere ontwikkelingen van het algemene arbeidsrecht hebben de verschillen met het ambtenarenrecht verkleind.

De positie van de ambtenaar is vastgelegd in de Ambtenarenwet (1929) en het Algemeen Rijksambtenarenreglement (1931); ten aanzien van de arbeidscontracten was tot 1993 het Arbeidsovereenkomstenbesluit (eveneens 1931) van kracht. De aparte status van de ambtenaar komt onder andere tot uiting in de eenzijdige aanstelling van de ambtenaar door de overheid-werkgever; de rechtsbescherming door de ambtenarenrechter; de gedetailleerde regeling inzake de gronden voor ontslag; de uniforme en betrekkelijk gunstige pensioenvoorzieningen; de beperkte mate van medezeggenschap van ambtenaren (via de dienstcommissies); de beperkte invloed op de vaststelling van de collectieve arbeidsvoorwaardenregelingen door de overheid (via het georganiseerd overleg); en de sterkere beperking van het stakingsrecht dan voor de marktsector. De bijzondere positie van het overheidspersoneel als geheel is ook terug te vinden in het vooroorlogse algemene arbeidsrecht, zoals de Arbeidswet 1919, de Veiligheidswet 1934. De hierin vastgelegde regels met betrekking tot de arbeid waren primair op de particuliere sector gericht en golden slechts in beperkte mate voor de openbare dienst.

Na de oorlog werd deze uitzonderingspositie allengs afgezwakt, al heeft ze nog lange tijd standgehouden. Grote wijzigingen deden zich pas vanaf de jaren tachtig voor, toen de Arbeidsovereenkomstenwet (1985) en de Wet op de ondernemingsraden (1995) op de overheid van toepassing werden verklaard en de positie van de ambtenaar ten opzichte van de werknemer in de marktsector werd ‘genormaliseerd’. Met de inwerkingtreding van de Wet overheidspersoneel onder de werknemersverzekeringen (1998) geldt ook het sociale zekerheidsrecht voor ambtenaren. Als gevolg van de ‘normalisering’ kon de overheid zich steeds meer als een ‘normale’ werkgever in de marktsector gaan gedragen.

Hierbij zij opgemerkt dat bij ‘normalisering’ weliswaar gestreefd wordt naar meer conformiteit met de marktsector, maar dat het geenszins de bedoeling is de verschillen tussen beide sectoren volledig op te heffen: als de belangen van de overheidsorganisatie en het overheidspersoneel zulks vergen, worden nog steeds *eigen* keuzes gemaakt.³ De uitzonderlijke positie van de ambtenaar blijft dus gehandhaafd, al wordt ze allengs wat minder exclusief dan voorheen.

Na 1945 voltrok zich binnen de overheid, evenals in het bedrijfsleven, het proces van humanisering en democratisering van de arbeid. Het welbevinden van het personeel werd een nieuwe doelstelling van het beleid en kwam tot uitdrukking in het bieden van inspraak en ontplooiingsmogelijkheden. Het overheidspersoneelsbeleid werd ook een instrument bij het scheppen van werkgelegenheid en het bieden van betere arbeidsperspectieven aan achterstandsgroepen.

De naoorlogse periode werd lange tijd gekenmerkt door een toename van het arbeidsvolume bij de overheid. Deze groei hield aan tot het midden van de jaren tachtig, toen onder invloed van de bezuinigingen de overheid gedwongen was af te slanken. Langs verschillende wegen werd getracht dit doel te bereiken: privatisering, decentralisatie en efficiencyoperaties. Privatisering is de omzetting van een staatsbedrijf in een privaatrechtelijke rechtspersoon, waarna deze instelling onderworpen is aan de werking van concurrentie op de markt - het omvangrijkste voorbeeld hiervan is de PTT (1989). Bij decentralisatie worden taken van de Rijksdienst afgestoten naar lagere overheden (provincies en gemeenten), waarmee weliswaar een afname van het aantal rijksambtenaren wordt bewerkstelligd, maar het probleem feitelijk slechts verplaatst wordt. Naast deze vorm is de ‘functionele decentralisatie’ te onderscheiden, waarbij delen van een ministerie worden omgezet in zelfstandige bestuursorganen (ZBO’s), die niet langer deel van een departement uitmaken maar via allerlei benoemings- en toezichtmechanismen nog wel een band met de centrale overheid hebben. De derde afslankingsmethode is de efficiencyoperatie, waarmee men door verbetering van de bedrijfsvoering, terugdringing van de stafdiensten, vermindering van de interdepartementale overlap en verbetering van de onderlinge organisatie tot een hogere arbeidsproductiviteit wil komen.⁴

Verantwoordelijkheid voor het personeelsbeleid en het sectorenmodel

De zorg voor het overheidspersoneelsbeleid heeft in de vooroorlogse periode steeds bij de minister van Binnenlandse Zaken gelegen, met uitzondering van de jaren 1917-1933, toen de minister van Justitie hiermee belast was. Hierbij moeten echter de volgende kanttekeningen gemaakt worden.

Allereerst neemt als gevolg van de ‘normalisering’ de bewegingsvrijheid van de minister van Binnenlandse Zaken ten aanzien van het personeelsbeleid af. Tegelijkertijd oefent de minister van Sociale Zaken, die de regels ten aanzien van arbeid in de marktsector/het bedrijfsleven stelt, een steeds grotere invloed uit op het overheidspersoneelsbeleid.

Een tweede kanttekening betreft de decentralisatie van bevoegdheden met betrekking tot het overheidspersoneelsbeleid. De eerste decennia na de oorlog lieten nog een voortzetting zien van de centralistische opzet van dit beleid waarbij de minister van Binnenlandse Zaken als coördinator voor de gehele overheid een dominante rol speelde. Dit centralistische systeem vond zijn bekroning in het Coördinatiebesluit van 1958. Via het Ambtelijk en het Bestuurlijk Beraad beschikte de minister van Binnenlandse Zaken sinds 1973 over een forum om het personeelsbeleid van de lagere overheden te sturen. In de jaren tachtig werd de organisatie en het functioneren van de rijksoverheid aan een grootschalige heroverweging onderworpen. De gedachte was dat overheidsinstellingen beter zouden kunnen inspelen op veranderingen in de omgeving naarmate ze minder centraal aangestuurd zouden worden en zelf meer verantwoordelijkheden zouden dragen. Dit had ook gevolgen voor de taakverdeling tussen het ministerie van Binnenlandse Zaken en de vakministeries op het terrein van het personeelsbeleid. Voorbeelden zijn de decentralisatie van de werving van rijksoverheidspersoneel en de grotere vrijheid van de ministeries bij het vaststellen van hun personeelsformaties.

In 1993 werd de decentralisatie van het arbeidsvoorwaardenoverleg een feit met de invoering van het sectorenmodel bestaande uit acht overheidssectoren:

- Burgerlijk Rijkspersoneel ('Rijk'):
het personeel in dienst van de ministeries inclusief het personeel van de Dienst Buitenlandse Zaken, de Hoge Colleges van Staat en het Kabinet voor Nederlands-Antilliaanse en Arubaanse Zaken, maar uitgezonderd Defensie.
- Defensie:
het vrijwillig dienende en het dienstplichtige militaire personeel alsook het burgerpersoneel (inclusief het burgerpersoneel dat werkzaam is op het ministerie).
- Onderwijs en wetenschappen ('Onderwijs')
het onderwijsgevende en het onderwijsondersteunende personeel inclusief het personeel van de academische ziekenhuizen en de instellingen ten behoeve van onderzoek en wetenschapsbeleid.
- Politie:
zowel het uitvoerende ('executieve') politiepersoneel als het administratief-technische personeel dat ten behoeve van de politie werkzaam is.
- Rechterlijke Macht:
de zittende en de staande magistratuur, de gerechtsauditeurs, de rechterlijke ambtenaren en de griffiers.
- Gemeenten:
het personeel in dienst van de gemeenten.
- Provincies:
het personeel in dienst van de provincies.
- Waterschappen:
het personeel in dienst van waterschappen.

Tot de invoering van het sectorenmodel trad de minister van Binnenlandse Zaken als werkgever op in het arbeidsvoorwaardenoverleg voor alle rijksambtenaren. Deze rol werd nu overgenomen door die ministers waaronder de vijf rijkssectoren ressorteerden: de minister van Binnenlandse Zaken voor de sectoren Rijk en Politie, de minister van Defensie voor de sector Defensie, de minister van Justitie voor de Rechterlijke Macht en de minister van Onderwijs voor Onderwijs. Bij de lagere overheden treden respectievelijk de Vereniging van Nederlandse Gemeenten, het Interprovinciaal Overleg en de Unie van Waterschappen op als werkgevers in het overleg. Naar het personeelsbeleid in de sectoren Politie, Justitie en Onderwijs zijn of worden afzonderlijke institutionele onderzoeken verricht.⁵ Voor institutioneel onderzoek over het personeelsbeleid in de sector Defensie geldt het volgende. Het onderhavige institutioneel onderzoek geldt voor het personeelsbeleid ten aanzien van de burgerambtenaren zowel voor als na 1993. Voor 1993 kenden de burgerambtenaren van Defensie geen aparte rechtspositie. Sinds de sectoralisatie zijn voor hen voor wat betreft wet- en regelgeving en de daaruit voortvloeiende handelingen geen duidelijke veranderingen opgetreden ten opzichte van de oude situatie. Voor het militair personeel in de sector Defensie in de periode tot 1993 is inmiddels institutioneel onderzoek verricht.⁶ Voor de periode daarna zal nog apart onderzoek verricht worden.

Als gevolg van het sectorenmodel opereert de minister van Binnenlandse Zaken op drie niveaus. Allereerst fungeert hij evenals de overige ministers als werkgever voor zijn eigen ministerie. Bovendien is hij verantwoordelijk voor het management en personeelsbeleid binnen de sectoren Rijk en Politie. Tenslotte coördineert hij de arbeidsvoorwaardenvorming en arbeidsverhoudingen binnen de overheid als geheel.

Indeling van het rapport

In overeenstemming met het voorstel van het ministerie van Binnenlandse Zaken is gekozen voor een verdeling van het onderzoek in een aantal deelonderzoeken. Elk deelonderzoek betreft een afgebakend gedeelte van het beleidsterrein. De deelbeleidsterreinen zijn:

- 1) arbeidsverhoudingen
- 2) arbeidsvoorwaarden rijkspersoneel
- 3) buitensectorale arbeidsvoorwaarden
- 4) formatiebeleid, arbeidsmarktbeleid en personeelsontwikkeling en mobiliteit
- 5) arbeidsomstandighedenbeleid
- 6) personeelsinformatievoorziening en -administratie

Arbeidsverhoudingen

PIVOT-rapport nr. 72

Aan de eenzijdige vaststelling van de arbeidsvoorwaarden door de overheid gaat een tweezijdig proces van arbeidsvoorwaardenvorming vooraf. De overheid als werkgever overlegt over de arbeidsvoorwaarden met (bepaalde) organisaties van werknemers. Ook de rol van de centrale overheid ten opzichte van de arbeidsvoorwaardenvorming bij de decentrale overheden wordt in dit rapport behandeld. Voorts komen in dit deelonderzoek de collectieve acties en het stakingsrecht aan de orde. Tenslotte wordt het medezeggenschapsrecht bij de (rijks)overheid beschreven.

Arbeidsvoorwaarden rijkspersoneel

PIVOT-rapport nr. 73

Dit onderzoek heeft betrekking op het geheel van rechten en plichten die op grond van de diverse rechtspositionele regelingen gelden voor het rijksoverheidspersoneel. Hierbij moet men denken aan zaken als bezoldiging, arbeidstijden, de mogelijkheid disciplinaire maatregelen te treffen, vakantie met behoud van salaris, doorbetaling van de bezoldiging bij ziekte, zwangerschaps- en ouderschapsverlof. De belangrijkste regelingen waarin bepalingen omtrent arbeidsvoorwaarden zijn vastgelegd zijn de Grondwet, de Ambtenarenwet, het Algemeen Rijksambtenarenreglement en het Bezoldigingsbesluit Burgerlijke Rijksambtenaren.

Buitensectorale arbeidsvoorwaarden

PIVOT-rapport nr. 74

Dit betreft de arbeidsvoorwaarden van personen die voor de overheid werkzaam zijn, maar die niet onder het sectorenmodel vallen. Het gaat bij deze groep om de gekozen leden van algemeen vertegenwoordigende lichamen, de benoemde politieke ambtsdragers, de leden van de Hoge Colleges van Staat en die van de koninklijke hofhouding.

Formatiebeleid, arbeidsmarktbeleid, personeelsontwikkeling en mobiliteit

PIVOT-rapport nr. 75

Formatiebeleid heeft betrekking op de vaststelling van de personeelsomvang van de rijksoverheidinstellingen en op de waardering (inschaling) van de bij de rijksoverheid voorkomende functies.

Het *arbeidsmarktbeleid* is gericht op het versterken van de arbeidsmarktpositie van de (rijks)overheid als werkgever ten opzichte van werkgevers in de marktsector. Onder arbeidsmarktbeleid valt ook de bijdrage die de (rijks)overheid levert aan de verruiming van de werkgelegenheid in het algemeen en onder kansarme groepen in het bijzonder. Ook komt in dit deelonderzoek de herplaatsing van ontslagen of met ontslag bedreigde ambtenaren aan de orde.

Personeelsontwikkeling bij de (rijks)overheid houdt in scholing, training en vorming van rijksambtenaren. Deze activiteiten zijn gericht op het veranderen van de kennis, vaardigheden en houding van individuele ambtenaren en van groepen ambtenaren. Het *mobiliteitsbeleid* beoogt ambtenaren al dan niet tijdelijk te laten doorstromen naar andere functies, hetzij binnen het eigen ministerie, hetzij op een ander ministerie. Door arbeidsmobiliteit in de rijksdienst kan het verkokeren binnen en tussen de departementen worden tegengegaan en kunnen de onderlinge contacten en samenwerking verbeteren. Daarnaast biedt arbeidsmobiliteit de individuele ambtenaar betere ontplooiings- en ontwikkelingsmogelijkheden.

Arbeidsomstandigheden

PIVOT-rapport nr. 76

De regeling van de arbeidsomstandigheden (werk- en rusttijden, veiligheid etc.) van werknemers in de collectieve sector komt sinds de Tweede Wereldoorlog in beginsel steeds meer overeen met die van werknemers in de private sector. Dit deelonderzoek behelst het tot stand komen van het specifieke arbeidsomstandighedenbeleid bij de overheid en het handelen dat door de (algemene en specifieke) wet- en regelgeving aan de (rijks)overheid als werkgever is opgedragen

Personeelsinformatievoorziening en - administratie

PIVOT-rapport nr. 77

Het personeelsinformatievoorzieningsbeleid betreft informatie, ten behoeve van de werkgevers en het ministerie van Binnenlandse Zaken als coördinerend ministerie, over het personeel, de personeelsontwikkeling en de financiële kant van het personeelsbeleid. Het personeelsadministratiebeleid betreft de administratie van salarissen en overige personeelsgegevens.

Handelingen van algemeen bestuurlijke aard, die niet in een van de genoemde deelbeleidsterreinen ondergebracht kunnen worden, komen in het RIO *Arbeidsverhoudingen bij de overheid* (PIVOT-rapport nr. 72) aan de orde.

Verantwoording en afbakening

Dit rapport beperkt zich tot het handelen van de overheid ten aanzien van buitensectorale arbeidsvoorwaarden. De andere taakvelden van het personeelsbeleid worden in de andere onderzoeken meegenomen. Voor een overzicht welke taakvelden in welk RIO wordt beschreven kunt u de ‘Algemene inleiding op het beleidsterrein Overheidspersoneel’ (p. 5-6) raadplegen.

Omschrijving en afbakening van het beleidsterrein

Dit beleidsterrein richt zich op de arbeidsvoorwaarden van personen die een bijzondere positie innemen omdat zij een politiek of semi-politiek ambt vervullen. Er is voor gekozen om dit in een apart RIO te beschrijven omdat ze vanwege hun bijzondere positie rechtspositioneel afwijken van de rechtsposities die in een van de acht sectoren worden gehanteerd. Ze vallen dus buiten de sectoren. Onder de personen met een politiek ambt verstaan wij de gekozen leden van algemeen vertegenwoordigende lichamen alsmede de benoemde bestuurders (Commissarissen van de Koning, burgemeesters, ministers en staatssecretarissen). Personen die een semi-politiek ambt vervullen zijn de leden van de hoge colleges van staat. Een bijzondere groep vormt tenslotte de koninklijke hofhouding. Zij worden niet tot het overheidspersoneel gerekend, maar worden wel door het Rijk betaald op grond van het hoofdstuk 01.09 van de Rijksbegroting en kennen hun eigen rechtspositieregeling. Ook de arbeidsvoorwaarden voor ambtenaren in internationale organisaties is afwijkend van die van de nationale ambtenaren en deze arbeidsvoorwaarden worden daarom in dit RIO meegenomen.

De benoemingen zijn of worden al in andere RIO's beschreven en worden derhalve buiten dit RIO gehouden. Een uitzondering wordt gemaakt voor de benoemingen van de gouverneurs van 1945 tot 1954. Deze uitzondering wordt gemaakt omdat dit gedeelte niet in een ander RIO is beschreven en ook niet op een ander beleidsterrein is onder te brengen.

Voor benoemingen van de voorzitter van de waterschappen kunt u het RIO *Waterstaat* raadplegen. De benoemingen van de leden van de Hoge Colleges van Staat, de ministers de commissarissen van de Koning en de burgemeesters zijn in het RIO *Constitutionele Zaken* terug te vinden.

Ook de verkiezingsprocedure van de gekozen politieke ambtsdragers is al beschreven in het RIO *Constitutionele Zaken*, u zult in dit RIO geen handelingen hierover terugvinden.

Verantwoording

Bij het samenstellen van dit rapport is gebruik gemaakt van verschillende informatiebronnen:

Memories van Toelichting op de Rijksbegroting, overige stukken van de Tweede Kamer, beleidsnotities en rapporten, literatuur en wet- en regelgeving. In de bijlagen vindt u overzichten van de geraadpleegde bronnen en wet- en regelgeving. Voorts zijn interviews gehouden met de volgende deskundigen van het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties:

- hr B.J.F. Conelaar   DGOB/SOB
- hr Mr J.A. Hofman   DGCZK/CZW/SB
- hr Mr P.C. Krekel   AO/I
- hr Mr M. Siebes   BFO/BW
- hr A.C. Tetteroo   DGOB/KZ
- hr Mr Drs A.J. Vos   DGOB/KZ

Indeling RIO

Dit RIO is in een vijftal hoofdstukken onderverdeeld. Het eerste hoofdstuk 'Algemene inleiding op het beleidsterrein Overheidspersoneel' worden de taken van de verschillende beleidsterreinen uitgelegd en de ontwikkeling van het ambtenarenrecht en de hoofdlijnen van het overheidspersoneel beschreven.

Het hoofdstuk 'Verantwoording en afbakening' geeft een afbakening van dit RIO ten opzichte van andere RIO's en een overzicht van de hoofdstukindeling. In het hoofdstuk 'Inleiding op het beleidsterrein Buitensectorale arbeidsvoorwaarden'

Een overzicht en korte beschrijving van actoren die werkzaam zijn op het beleidsterrein buitensectorale arbeidsvoorwaarden treft u aan in het hoofdstuk 'Actoren'. Het hoofdstuk 'Handelingen' is onderverdeeld in een tweetal paragrafen en een leeswijzer. In de leeswijzer wordt de opbouw van de handelingen uitgelegd. De eerste paragraaf bevat de handelingen die gelden voor meer dan één groep ambtsdragers. De handelingen en de context voor de specifieke groepen zijn in de tweede paragraaf beschreven. Hierbij is een splitsing aangebracht tussen de gekozen politieke ambtsdragers, de benoemde politieke ambtsdragers en de leden van de Hoge Colleges van Staat. De rechtspositie van de leden van de Koninklijke hofhouding worden evenals de Nederlandse ambtenaren in internationale organisaties in een afzonderlijke subparagraaf beschreven.

Inleiding buitensectorale arbeidsvoorwaarden

Dit institutioneel onderzoek behandelt de rechtspositie van personen die voor de overheid werkzaam zijn, maar niet in het sectorenmodel passen. Zij nemen een bijzondere positie in omdat zij een politiek of semi-politiek ambt vervullen.

De eerste groep bestaat uit de gekozen leden van algemeen vertegenwoordigende lichamen: de leden van de Eerste en Tweede Kamer, de statenleden en gedeputeerden, de raadsleden en wethouders en tenslotte de leden van het Europees Parlement. Zij zijn geen ambtenaar, zij worden immers niet aangesteld door de overheid. Er wordt dan ook niet gesproken over loon of salaris maar over vergoeding of schadeloosstelling. Voor de diverse vertegenwoordigende leden zijn er aparte regelingen opgesteld. Voor de decentrale overheden is ook een verordenende taak weggelegd ten aanzien van de vertegenwoordigers op dat niveau, daarom worden op rijksniveau voor deze groepen slechts kaders vastgesteld waaraan de verordeningen dienen te voldoen. Voor de leden van de dagelijkse besturen (gedeputeerden, wethouders) zijn aparte regelingen gemaakt.

De benoemde politieke ambtsdragers vormen de tweede groep. Hiertoehoren de ministers en staatssecretarissen. Op decentraal niveau zijn de commissaris van de koning, de burgemeester en de voorzitter van een waterschap de belangrijkste. In een aantal gevallen worden bepalingen die gelden ten aanzien van rijksambtenaren op hen van toepassing verklaard, zij zijn immers evenals de rijksambtenaren door of vanwege het Rijk aangesteld.

Ook de leden van de hoge colleges van staat, zoals de Raad van State, de Algemene Rekenkamer en de Nationale ombudsman, vallen niet direct onder de Ambtenarenwet. Daarom is de beschrijving van hun rechtspositie in dit onderzoek meegenomen.

Op ambtenaren van het Kabinet van de Koningin en op de leden van de Hoge Raad van Adel is de Ambtenarenwet wel van toepassing. De rechtspositie van ambtenaren is beschreven in het institutioneel onderzoek Overheidspersoneel, deelbeleidsterrein *Arbeidsvoorwaarden Rijkspersoneel*. Voor informatie over de rechtspositie van ambtenaren van het Kabinet van de Koningin en die van de leden van de Hoge Raad van Adel dient u bovengenoemd onderzoek te raadplegen.

Een laatste bijzondere groep is de koninklijke hofhouding. Deze wordt niet tot het overheidspersoneel gerekend. De leden van de koninklijke hofhouding worden wel door het Rijk betaald op grond van hoofdstuk 01.09 van de Rijksbegroting.

Actoren

In dit hoofdstuk wordt een overzicht gegeven van de actoren die in de periode 1945-1998 actief waren op het deelbeleidsterrein Buitensectorale arbeidsvoorwaarden. Hierbinnen zijn de actoren onderverdeeld naar minister, decentrale organen en advies- en overlegcommissies.

De volgorde van de ministers is de volgorde zoals vermeld in de Staatsalmanak. Bij de decentrale organen komt als eerste de provinciale organen aan bod en daarna de gemeentelijke organen. Bij de commissies is gekozen voor een chronologische volgorde.

De minister van Binnenlandse Zaken speelt ook een rol op andere deelbeleidsterreinen van het beleidsterrein overheidsperoneelbeleid. Voor een algemene omschrijving van deze actor wordt verwezen naar de algemene inleiding (pagina 5-6).

Van de actoren gemeenteraad, de burgemeesters en wethouders, de vertrouwenscommissie, de commissie positie wethouders en de commissie positie raadsleden zijn geen handelingen in dit RIO opgenomen omdat deze actoren geen overheidsorgaan zijn in de zin van de Archiefwet 1995, dan wel (in het geval van gemeentelijke actoren) het desbetreffende overheidsorgaan buiten het werkteerrein van PIVOT is gelegen. Al deze actoren zijn met een asterisk (*) gemerkt.

Ministers

Minister van Algemene Zaken (1948-)

De minister van Algemene Zaken bereidt samen met de minister van Financiën een amvb voor over de representatiekosten van de minister. Hij adviseert de Kroon, in samenwerking met de minister van Binnenlandse Zaken, over de rechtspositie van de hofhouding. Tevens is de minister van Algemene Zaken verantwoordelijk voor het voorbereiden van de totstandkoming van wet- en regelgeving inzake de pensioenen van het personeel van de Koninklijke Hofhouding.

Minister van Binnenlandse Zaken (1945-)

Sinds 1933 is de minister van Binnenlandse Zaken verantwoordelijk voor het overheidsperoneelsbeleid.

Ook op het buitensectorale vlak speelt de minister van Binnenlandse Zaken een grote rol. Hij is verantwoordelijk voor de rechtspositie van het merendeel van de in dit RIO genoemde ambtsdragers. Alleen de rechtspositie van de voorzitters van waterschappen valt buiten zijn bestek.

Minister voor Nederlands-Antilliaanse en Arubaanse Zaken (1945-1962)

De voorgangers van deze minister waren verantwoordelijk voor de rechtspositie van de gouverneurs van Suriname, Nederlandse Antillen en Aruba. In dit rapport zijn de handelingen van de minister ten aanzien van deze gouverneurs beschreven tot 1954. De handelingen betreffende de rechtspositie van die gouverneurs vonden ook nog na 1954 plaats, maar zijn al beschreven in het RIO *“Eenheid in verscheidenheid. Een institutioneel onderzoek naar actoren en handelingen op het terrein van staatkundige verhoudingen en samenwerking tussen de landen van het Koninkrijk der Nederlanden in de periode 1954-1995.”*

De voorgangers van de minister voor Nederlands-Antilliaanse en Arubaanse Zaken in de periode 1945 – 1962 waren:

1945 - 1949	Minister van Overzeese Gebiedsdelen
1949 -1952	Minister voor Uniezaken en Overzeese Rijksdelen
1952 - 1957	Minister van Overzeese Rijksdelen
1957 - 1959	Minister van Zaken Overzee
1959 -1962	Vice minister-president

Minister van Financiën (1945-)

De minister van Financiën draagt zorg voor de rechtspositie van de president en de leden van de Algemene Rekenkamer.

Daarnaast bereidt hij samen met de minister van Algemene Zaken een amvb voor over de representatiekosten van de minister. Hij overlegt met de minister van Binnenlandse Zaken over gevallen die afwijken van de regeling in het Verhuis- en verblijfskostenbesluit Ministers en Staatssecretarissen. Samen met de minister van Verkeer en Waterstaat was de minister van Financiën van 1945 tot 1967 verantwoordelijk voor het vaststellen van de jaarwedden en de vergoedingen van de bestuurders van het openbaar lichaam voor de ingepolderde Wieringermeer.

Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (1989-)

De minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid is samen met de minister van Binnenlandse Zaken verantwoordelijk voor het voorbereiden van de vaststelling, wijziging en intrekking van regels voor een goede toepassing van het toekennen van toeslagen aan leden van de Tweede Kamer der Staten-Generaal betreffende premies ingevolge de AWBZ en de AAW.

Minister van Verkeer en Waterstaat (1945-)

De minister van Verkeer en Waterstaat is de verantwoordelijke minister voor de rechtspositie van de voorzitters van waterschappen. En was van 1945 tot 1967 samen met de minister van Financiën verantwoordelijk voor het vaststellen van de jaarwedden en de vergoedingen van de bestuurders van het openbaar lichaam voor de ingepolderde Wieringermeer.

Minister van Justitie (1945-)

De minister van Justitie was van 1945 tot 1992 de verantwoordelijke minister voor het voorbereiden van een amvb over de tegemoetkomingen bij de dood van een ministers, leden van de Raad van State en de krachtens de Grondwet of wet voor hun leven aangestelde ambtenaren.

Daarnaast was de minister van Justitie betrokken bij de voordracht van de leden van de Raad van State en de staatsraden in buitengewone zin.

Minister van Buitenlandse Zaken (1945-1962)

De minister van Buitenlandse Zaken was de verantwoordelijke minister voor de rechtspositie van de gouverneur (en diens opvolgers) van Nederlands-Indië.

Vakminister (1945-)

De vakminister detacheert en benoemt ambtenaren van zijn ministerie in internationale organisaties. Daarnaast is de vakminister betrokken bij de voorbereiding van de Nederlandse standpunten inzake arbeidsvoorwaarden in internationale organisaties. De vakminister en de minister van Binnenlandse Zaken voeren overleg over de financiële arbeidsvoorwaarden van ambtenaren van de vakminister die in internationale organisaties werkzaam zijn.

Decentrale organen

Commissaris van de Koning (1945-)

De commissaris van de Koning adviseert de minister van Binnenlandse Zaken over de arbeidsvoorwaarden van de burgemeesters en voorzitters van gewesten, en in bijzondere gevallen over de hoogte van de bezoldiging van een burgemeester.

De commissaris van de Koning van Zuid Holland adviseerde de minister van Binnenlandse Zaken tevens over de arbeidsvoorwaarden van de voorzitters van het openbaar lichaam Rijnmond gedurende de periode 1965 tot en met 1986.

Provinciale Staten (1945-)

De Provinciale Staten stellen verordeningen vast inzake de rechtspositie van de leden van provinciale staten, gedeputeerde staten, de door hen ingestelde commissies en de griffier. Daarnaast kennen ze ook vergoedingen toe aan deze ambtsdragers.

Het toekennen van vergoedingen aan de commissaris van de Koning behoort eveneens tot hun takenpakket.

Gedeputeerde Staten (1945-)

Gedeputeerde Staten stelden de hoogte van de vergoedingen van raadsleden en de hoogte van de jaarwedden van wethouders vast. Daarnaast adviseerde zij de minister van Binnenlandse Zaken over de hoogte van de bezoldiging van de burgemeesters.

Vanaf 1991 keuren gedeputeerde staten de uitkerings- en pensioensverordeningen voor waterschapsbestuurders goed.

***Gemeenteraad (1945-)**

De gemeenteraad is verantwoordelijk voor de uitvoering van de rechtspositionele regels inzake de arbeidsvoorwaarden van de burgemeester. De raad schrijft verordeningen inzake de rechtspositie van de leden van de gemeenteraad en de door de raad ingestelde commissies en over het toekennen van pensioenen aan weduwen en wezen van (gewezen) wethouders. Daarnaast adviseerde de raad tot 1994 over de hoogte van de jaarwedde van de wethouders.

Advies- en overleg commissies

Commissie van advies inzake de schadeloosstelling voor de leden van de Tweede Kamer der Staten-Generaal (commissie Götzen) (1967-)

De commissie is ingesteld bij besluit van 10 februari 1967, nr. B67/U384, afdeling Binnenlands Bestuur. Zij adviseert de minister van Binnenlandse Zaken over de schadeloosstelling voor de leden van de Tweede Kamer der Staten-Generaal.

Het secretariaat van deze commissie berust bij de minister van Binnenlandse Zaken.

***Commissie positie wethouders (1970-1974)**

De Commissie positie wethouders werd in 1970 ingesteld door het bestuur van de Vereniging van Nederlandse gemeenten (VNG) onder voorzitterschap van W.J.L.J. Merckx, burgemeester van Breda. De commissie kreeg als taakopdracht mee: "Het instellen van een onderzoek naar de positie van de wethouder - zowel van zijn bestuurlijke als van zijn rechtspositie - en het zo nodig doen van voorstellen om die positie in overeenstemming te doen zijn met de eisen welke het dagelijks bestuur der gemeente nu stelt en in de toekomst verwacht wordt te stellen". In 1972 bracht de commissie haar rapport uit met de titel "De wethouder".⁷

***Commissie positie raadsleden (Commissie Merkk) (1972-1974)**

De Commissie positie raadsleden werd in het najaar van 1972 ingesteld door het bestuur van de VNG onder voorzitterschap van W.J.L.J. Merkk, burgemeester van Breda. De minister van Binnenlandse Zaken verzocht de VNG om informatie en advies over aspecten van de positie van raadsleden mede naar aanleiding van enkele kamervragen. De Commissie verrichtte onderzoek naar enerzijds de wijze van honorering van raadsleden en anderzijds de herkomst van raadsleden en de mogelijke belemmeringen die vertegenwoordigers van bepaalde beroepsgroepen zouden ondervinden bij de uitoefening van het passief kiesrecht.

In 1974 verscheen het rapport *Een goede raad*.⁸

Commissie Knelpunten Rechtspositie Gedeputeerden en Wethouders (Commissie- Van Stuijvenberg) (1975 - 1976)

Aan het begin van de zeventiger jaren was duidelijk geworden dat de functie van wethouder omvangrijker en zwaarder geworden waren en in grotere gemeenten niet langer als nevenfunctie konden gelden. De rechtspositie van de wethouder was daarop echter niet wezenlijk aangepast. Een vergelijkbare situatie deed zich bij de functie van gedeputeerde voor. In 1975 werd door de minister van Binnenlandse Zaken een commissie ingesteld om onderzoek te verrichten naar de knelpunten in de rechtspositie van wethouders en gedeputeerden en voor de gevonden knelpunten oplossingen aan te dragen. Voorzitter van de commissie was oud-staatssecretaris van Binnenlandse Zaken A. van Stuijvenberg, terwijl in het secretariaat werd voorzien door ambtenaren van de Directies Binnelands Bestuur en Overheidspersoneelszaken van het Ministerie van Binnenlandse Zaken.

In maart 1976 bracht de commissie haar rapport uit.

Het secretariaat van deze commissie beruste bij de minister van Binnenlandse Zaken.

Advies- en arbitragecommissie (1984-)

De Advies- en arbitragecommissie is ingesteld in 1984 bij de invoering van een geschillenregeling in het ARAR. Het is de taak van de commissie om te adviseren dan wel een bindende uitspraak te doen in de geschillen die haar worden voorgelegd. In eerste instantie waren dit alleen de geschillen die rezen in het centraal Georganiseerd Overleg in ambtenarenzaken. In 1988 werd de geschillenregeling ook van toepassing verklaard op het Georganiseerd Overleg burgemeesters.

Adviescommissie Overheidspersoneel (AOP) (1972-)

Dit ambtelijk voorportaal van de Raad voor de Rijksdienst, ingesteld door de minister van Binnenlandse Zaken in 1972, adviseert de minister over wijzigingsvoorstellen in de rechtspositie van internationale ambtenaren.

Raad voor de Rijksdienst (RRD) (1976-1995)

De Raad voor de Rijksdienst adviseert de minister van Binnenlandse Zaken over wijzigingsvoorstellen in de rechtspositie van internationale ambtenaren.

Raad voor de Rijksdienst en Inkomensaangelegenheden (RRDIA) (1995-)

De Raad voor de Rijksdienst en Inkomensaangelegenheden is de opvolger van de Raad voor de Rijksdienst. De raad adviseert de minister van Binnenlandse Zaken over wijzigingsvoorstellen in de rechtspositie van internationale ambtenaren.

Coördinatiecommissie voor Europese Integratie- en Associatieproblemen (1976-)

Dit ambtelijk voorportaal van de Raad van Europese Zaken en Internationale Zaken (REIA) is in juni 1956 ingesteld door de minister van Buitenlandse Zaken. Deze raad adviseert de minister van Binnenlandse Zaken over wijzigingsvoorstellen in de rechtspositie van ambtenaren bij EG-instellingen.

Het secretariaat van deze commissie beruste bij de minister van Buitenlandse Zaken.

Commissie voor advies inzake de bezoldiging van burgemeesters (1947-1948)

Deze commissie adviseerde de minister van Binnenlandse Zaken over de hoogte en de manier van toekennen van de bezoldiging van burgemeesters.

Het secretariaat van deze commissie beruste bij de minister van Binnenlandse Zaken.

Stuurgroep Personeelsbeleid voor Burgemeesters (1996-)

Het adviseren van de minister van Binnenlandse Zaken over het personeelsbeleid van de burgemeesters.

Het secretariaat van deze stuurgroep berust bij de minister van Binnenlandse Zaken.

Overige organen

Hoofd van de Belastingdienst Particulieren 's-Gravenhage (1979 - 1996)

Tweede Kamerleden en leden van het Europees Parlement verstrekken jaarlijks aan het hoofd van de Belastingdienst Particulieren 's-Gravenhage een opgave van zijn neveninkomsten of hij geeft een verklaring af dat zijn neveninkomsten een bepaald, in de wet genoemd bedrag, niet te boven zijn gegaan. Het hoofd van de belastingdienst doet hiervan mededeling aan de minister van Binnenlandse Zaken, die naar aanleiding van de opgave van de neveninkomsten het bedrag van de schadeloosstelling dient aan te passen.

Vanaf 1996 wordt dit gedaan door het hoofd van de eenheid van Belastingdienst/Particulieren Den Haag

Hoofd van de eenheid Belastingdienst/Particulieren Den Haag (1996-)

Het hoofd van de eenheid Belastingdienst/Particulieren Den Haag heeft vanaf 1996 de taken van het Hoofd van de Inspectie der directe belastingen te 's-Gravenhage overgenomen en doet mededelingen aan de minister van Binnenlandse Zaken over de hoogte van de neveninkomsten van een leden van de Tweede Kamer en het Europees Parlement.

Handelingen

Leeswijzer

Handelingenblokken

De handelingen zijn verwerkt in uniek genummerde gegevensblokken die als volgt zijn opgebouwd:

- Actor:* dit is het orgaan dat een rol speelt op het beleidsterrein Buitensectorale arbeidsvoorwaarden, en de bevoegdheid heeft tot het zelfstandig verrichten van handelingen op grond van attributie of delegatie.
- Handeling:* een complex van activiteiten, dat verricht wordt door één of meer actoren en dat veelal een product naar de omgeving oplevert.
- Periode:* dit geeft de jaren weer waarin de handeling werd verricht.
- Grondslag/Bron:* dit is de (wettelijke) basis van de handeling. De aanduiding bron wordt gebruikt indien een handeling geen duidelijke wettelijke basis heeft, maar de handeling is geformuleerd op basis van interviews, literatuur of andere bronnen.
- Product:* dit is de weergave van het juridisch-bestuurlijk niveau van het eindproduct van de handeling. Indien niet duidelijk is in welke soort documentaire neerslag een handeling heeft geresulteerd of als uit de beschrijving van de handeling al duidelijk is welk product de handeling oplevert, ontbreekt dit item.
- Opmerkingen:* dit geeft eventuele bijzonderheden over bovengenoemde items weer.

Een uitgangspunt van PIVOT ten aanzien van een institutioneel onderzoek is dat dit zich niet beperkt tot een beschrijving van het handelen van een afzonderlijke instelling, maar dat de beschrijving zich uitstrekt over het handelen van de verschillende actoren van de rijksoverheid die op een bepaald beleidsterrein een rol spelen. Dit betekent dus dat niet alleen de actoren die onder de minister van Binnenlandse Zaken vallen worden meegenomen in dit onderzoek, maar ook die actoren die daarbuiten vallen en wel tot de rijksoverheid en de provinciale overheden behoren.

1 Handelingen geldend voor meer dan één groep ambtsdragers

1.1 Algemene handelingen

In deze paragraaf worden niet de handelingen inzake het totstandkomen, wijzigen en intrekken van wet- en regelgeving beschreven. Handelingen die daar betrekking op hebben zijn bij iedere ambtsdrager apart te vinden.

(1.)

Actor	Minister van Binnenlandse Zaken
Handeling	Het voorbereiden, vaststellen, coördineren en evalueren van het beleid betreffende de rechtspositie en arbeidsvoorwaarden van personen die een politiek of semi-politiek ambt vervullen
Periode	1945-
Product	O.a. beleidsnota's, beleidsnotities, rapporten, adviezen, evaluaties
Opmerking	De eigenlijke vaststelling van het beleid vindt plaats in de ministerraad. Onder deze handeling valt ook: <ul style="list-style-type: none"> - het voeren van overleg met de andere betrokken actoren op het beleidsterrein; - het voorbereiden van een standpunt ter inbrenging in de ministerraadvergaderingen voor beraad en besluitvorming betreffende het beleidsterrein; - het voeren van overleg met / het leveren van bijdragen aan het overleg met het Staatshoofd betreffende de arbeidsvoorwaarden van personen die een politiek of semi-politiek ambt vervullen - het voorbereiden van de Memorie van Toelichting op de Rijksbegroting betreffende de arbeidsvoorwaarden van personen die een politiek of semi-politiek ambt vervullen; - het aan een externe adviescommissie verzoeken om advies betreffende het beleidsterrein; - het informeren van het kabinet van de Koningin over ontwikkelingen op het beleidsterrein; - het voorbereiden en vaststellen van het voorlichtingsbeleid.

(2.)

Actor	Minister van Binnenlandse Zaken
Handeling	Het opstellen van periodieke verslagen over de rechtspositie en arbeidsvoorwaarden van personen die een politiek of semi-politiek ambt vervullen
Periode	1945-
Product	Series jaarverslagen, kwartaalverslagen, maandverslagen

(3.)

Actor	Minister van Binnenlandse Zaken
Handeling	Het beantwoorden van Kamervragen en het anderszins op verzoek incidenteel informeren van leden van of commissies uit de Kamers der Staten Generaal betreffende de rechtspositie en arbeidsvoorwaarden van personen die een politiek of semi-politiek ambt vervullen
Periode	1945-
Grondslag	Grondwet 1938/1946/1948, art. 97; Grondwet 1953/1956/1963/1972, art. 104; Grondwet 1983/1987/1995, art. 68
Product	Brieven, notities

- (4.)
 Actor Minister van Binnenlandse Zaken
 Handeling Het informeren van de Commissies voor de Verzoekschriften en andere tot onderzoeken van klachten bevoegde commissies uit de Kamers der Staten Generaal en de Nationale Ombudsman naar aanleiding van klachten over de uitvoering of de gevolgen van het beleid betreffende de rechtspositie en arbeidsvoorwaarden van personen die een politiek of semi-politiek ambt vervullen
 Periode 1945-
 Product Brieven, notities
- (5.)
 Actor Minister van Binnenlandse Zaken
 Handeling Het beslissen op beroepsschriften naar aanleiding van beschikkingen betreffende de rechtspositie en arbeidsvoorwaarden van personen die een politiek of semi-politiek ambt vervullen en het voeren van verweer in beroepschriftprocedures voor administratief rechtelijk organen
 Periode 1945-
 Product Beschikkingen, verweerschriften
- (6.)
 Actor Minister van Binnenlandse Zaken
 Handeling Het beantwoorden van vragen van individuele burgers, bedrijven en instellingen betreffende de rechtspositie en arbeidsvoorwaarden van personen die een politiek of semi-politiek ambt vervullen
 Periode 1945-
 Product Brieven, notities
- (7.)
 Actor Minister van Binnenlandse Zaken
 Handeling Het uitvoeren van voorlichtingsactiviteiten op het terrein van de rechtspositie en arbeidsvoorwaarden van personen die een politiek of semi-politiek ambt vervullen
 Periode 1945-
 Product Voorlichtingsmateriaal
 Opmerking Zie voor het voorbereiden en vaststellen van het voorlichtingsbeleid handeling 1.
- (8.)
 Actor Minister van Binnenlandse Zaken
 Handeling Het vaststellen van de opdracht en het eindproduct van een intern of extern (wetenschappelijk) onderzoek betreffende de rechtspositie en arbeidsvoorwaarden van personen die een politiek of semi-politiek ambt vervullen
 Periode 1945-
 Product Offerte, brieven, onderzoeksrapporten
 Opmerking Onder vaststellen van het eindproduct wordt ook het in ontvangst nemen van het eindproduct verstaan.
- (9.)
 Actor Minister van Binnenlandse Zaken
 Handeling Het begeleiden van intern en extern (wetenschappelijk) onderzoek betreffende de rechtspositie en arbeidsvoorwaarden van personen die een politiek of semi-politiek ambt vervullen
 Periode 1945-
 Product Notities, notulen, brieven

- (10.)
 Actor Minister van Binnenlandse Zaken
 Handeling Het verzamelen en bewerken van gegevens ten behoeve van intern (wetenschappelijk) onderzoek betreffende de rechtspositie en arbeidsvoorwaarden van personen die een politiek of semi-politiek ambt vervullen
 Periode 1945-
- (11.)
 Actor Minister van Binnenlandse Zaken
 Handeling Het financieren van extern (wetenschappelijk) onderzoek betreffende de rechtspositie en arbeidsvoorwaarden van personen die een politiek of semi-politiek ambt vervullen
 Periode 1945-
 Product Rekeningen, declaraties
- (12.)
 Actor Minister van Binnenlandse Zaken
 Handeling Het verstrekken van subsidies aan personen, bedrijven en instellingen die actief zijn op het gebied van de rechtspositie en arbeidsvoorwaarden van personen die een politiek of semi-politiek ambt vervullen
 Periode 1945-
 Product Beschikkingen
- (13.)
 Actor Minister van Binnenlandse Zaken
 Handeling Het (bij KB) instellen van een commissie voor advisering over het beleid en wet- en regelgeving ten aanzien van de rechtspositie en arbeidsvoorwaarden van personen die een politiek of semi-politiek ambt vervullen
 Periode 1945 -
 Product Instellingsbeschikking Commissie van advies inzake de bezoldiging van burgemeesters, Stcrt. 1947/48
 Instellingsbeschikking Commissie knelpunten rechtspositie gedeputeerden en wethouders, Stcrt. 1975/11 en 1975/29
- (14.)
 Actor Minister van Binnenlandse Zaken
 Handeling Het (bij KB) benoemen van de leden, plaatsvervangende leden, secretaris en adjunct-secretarissen van de adviescommissies op het gebied van de rechtspositie en arbeidsvoorwaarden van personen die een politiek of semi-politiek ambt vervullen
 Periode 1945 -
- (15.)
 Actor Commissie van advies inzake de bezoldiging van burgemeesters
 Handeling Het adviseren van de minister van Binnenlandse Zaken over de bezoldiging van burgemeesters
 Periode 1947 - 1948
 Bron Stcrt. 1947/48
 Product Rapport van de commissie van advies inzake de bezoldiging van burgemeesters, 1948

- (16.)
 Actor Commissie knelpunten rechtspositie gedeputeerden en wethouders (Commissie-Van Stuyvenberg)
 Handeling Het verrichten van onderzoek naar en geven van oplossingen voor gebleken knelpunten in de rechtspositie van leden van gedeputeerde staten en wethouders
 Periode 1975 -
 Bron Stcrt. 1975/11 en 1975/29
 Product Interim-rapport *Knelpunten Rechtspositie Gedeputeerden en Wethouders*, 1976
- (17.)
 Actor Minister van Binnenlandse Zaken
 Handeling Het instellen, wijzigen en opheffen van organisatie-eenheden op het beleidsterrein de rechtspositie en arbeidsvoorwaarden van personen die een politiek of semi-politiek ambt vervullen
 Periode 1945 -
- (18.)
 Actor Minister van Binnenlandse Zaken
 Handeling Het deelnemen aan advies- en overlegcommissies op het gebied van de rechtspositie en arbeidsvoorwaarden van personen die een politiek of semi-politiek ambt vervullen waarvan het voorzitterschap en/of secretariaat niet bij het ministerie berust
 Periode 1945 -
- (19.)
 Actor Minister van Binnenlandse Zaken
 Handeling Het deelnemen aan het bestuur van privaatrechtelijke instellingen op het gebied van de rechtspositie en arbeidsvoorwaarden van personen die een politiek of semi-politiek ambt vervullen
 Periode 1945 -
- (20.)
 Actor Minister van Binnenlandse Zaken
 Handeling Het oprichten en instandhouden van privaatrechtelijke instellingen op het gebied van de rechtspositie en arbeidsvoorwaarden van personen die een politiek of semi-politiek ambt vervullen
 Periode 1945 -

1.2 Algemene pensioenwet politieke ambtsdragers (en voorlopers)

Inleiding

In 1969 werd de Algemene pensioenwet politieke ambtsdragers (Appa) ingevoerd. Hierbij werd de laatste stap genomen om de diversiteit van wetten op het gebied van de pensioenvoorziening van de diverse politieke ambtsdragers op te heffen.

De pensioenwet van 1922, de Wet houdende pensioenregeling voor de ambtenaren en hunne weduwen en wezen gold alleen voor ambtenaren. Ministers werden als ambtenaar beschouwd. Leden van Gedeputeerde Staten, wethouders en waterschapsbestuurders werden niet als ambtenaar beschouwd. De pensioenvoorziening voor deze politieke ambtsdragers, evenals voor de leden van de Tweede Kamer, werd in eerste instantie geregeld via afzonderlijke wetten.

Naar aanleiding van een onderzoek door de Staatscommissie voor de pensioenwetgeving⁹ werd door de regering het besluit genomen dat een specifiek onderzoek door de bovengenoemde commissie noodzakelijk was om de regelingen die betrekking hadden op de pensioenen van politieke ambtsdragers nader te bekijken. De Staatscommissie adviseerde om de pensioenwetgeving van bovengenoemde ambtsdragers en de pensioenwetgeving van ministers te herzien en in één wet te

regelen. Dit leidde tot de Wet houdende nadere regeling tot het toekennen van een uitkering en een pensioen aan gewezen ministers, staatssecretarissen, leden van Gedeputeerde Staten ener provincie en wethouders ener gemeente, die in 1956 in werking trad. Alleen de Tweede Kamerleden bleven buiten deze wet. Voor hun werd in 1957 de Wet houdende nadere regeling tot toekennen van een uitkering en een pensioen aan gewezen leden van de Tweede Kamer der Staten-Generaal, zomede van een pensioen aan hun weduwen en wezen, aangenomen¹⁰.

De commissie koos ervoor om de verschillende regelingen ten aanzien van de pensioenen van bovengenoemde ambtsdragers in één regeling op te nemen, 'omdat de verschillen tussen de ambten niet van dien aard zijn dat de voor deze groepen te treffen regelingen niet in hoofdzaak met elkaar kunnen overeenstemmen'.¹¹

Met de invoering van de Appa, in 1969, werd de pensioenvoorziening van de leden van de Tweede Kamer der Staten-Generaal eveneens niet langer meer bij aparte wet geregeld.

De Appa is op het punt van de pensioenaanspraken nagenoeg gelijk aan de vroegere Algemene burgerlijke pensioenwet.

Verantwoording

In dit hoofdstuk wordt niet de totstandkoming van de pensioenregelingen van vóór 1956 beschreven. Deze worden voor iedere groep ambtsdragers apart beschreven in hoofdstuk 2 onder de desbetreffende ambtsdrager. Hiervoor is gekozen omdat tot 1956 voor iedere groep ambtsdragers een eigen regeling gold. De totstandkoming en wijzigingen van de pensioenwet voor de leden van de Tweede Kamer der Staten-Generaal wordt tot 1969 beschreven in paragraaf 2.1.1, omdat hun pensioenregeling pas bij de invoering van de Appa in een gemeenschappelijke regeling werd behandeld. Tot die tijd hadden de leden van de Tweede Kamer een eigen pensioenregeling.

Hieronder worden om praktische redenen wel de uitvoerende regelingen van pensioenwetten van vóór 1956 beschreven. Handelingen als het toekennen van een pensioen vinden immers zowel vóór als na 1956 resp. 1969 gewoon plaats.

De leden van het Europees Parlement vallen niet onder de Appa. Hun pensioen en wachtgeld wordt geregeld bij de Wet schadeloosstelling, uitkering en pensioen leden Europees Parlement. Omdat zij een aparte regeling hebben is besloten om deze regeling in paragraaf 2.1.4 "Leden Europees Parlement", te beschrijven.

Ook de Leden van Het Koninklijk Huis hebben hun eigen pensioenregeling. Deze regeling wordt niet hier behandeld, maar in paragraaf 2.4 "Leden van het Koninklijk Huis".

(21.)

Actor	Minister van Algemene Zaken en minister van Binnenlandse Zaken
Handeling	Het voorbereiden van de vaststelling, wijziging en intrekking van een wet betreffende nadere regels voor het toekennen van pensioenen aan gewezen politieke ambtsdragers
Periode	1956 -
Product	Wet houdende nadere regeling tot het toekennen van een uitkering en een pensioen aan gewezen ministers, staatssecretarissen, leden van Gedeputeerde Staten ener provincie en wethouders ener gemeente, zomede van een pensioen aan hun weduwen en wezen, Stb. 1956/455 Algemene pensioenwet politieke ambtsdragers, Stb. 1969/594 Wet houdende voorzieningen ten behoeve van de leden van de Tweede Kamer der Staten-Generaal en belanghebbenden in de zin van de Algemene pensioenwet politieke ambtsdragers in verband met de voorstellen van de commissie tot vereenvoudiging van de loonbelasting en de inkomstenbelasting, Stb. 1989/591

- (22.)
 Actor Minister van Binnenlandse Zaken, de minister van Financiën en de minister van staat
 Handeling Het voorbereiden van de vaststelling, wijziging en intrekking van een amvb over pensionering en op wachtgeld stellen van leden van gedeputeerde staten
 Periode 1945 - 1955
 Grondslag Provinciale wet, 6 juli 1850, Stb. 1850/39, zoals gewijzigd 9 januari 1936, Stb. 1936/300, artikel 62a
 Product Besluit tot vaststelling van een algemeen maatregel van bestuur, als bedoeld in artikel 62a, negende lid, der Provinciale wet, 14 november 1936, Stb. 1936/352
- (23.)
 Actor Minister van Binnenlandse Zaken, de minister van Financiën en de minister van staat
 Handeling Het voorbereiden van de vaststelling, wijziging en intrekking van een amvb over pensionering en op wachtgeld stellen van wethouders
 Periode 1945 - 1955
 Grondslag Gemeentewet, 16 maart 1931, Stb. 1931/89, zoals gewijzigd 9 januari 1936, Stb. 1936/300, artikel 101 lid 10
 Product Besluit tot vaststelling van een algemeen maatregel van bestuur, als bedoeld in artikel 101, tiende lid, der Gemeentewet, 14 november 1936, Stb. 1936/351
- (24.)
 Actor Minister van Binnenlandse Zaken
 Handeling Het voorbereiden van de vaststelling, wijziging en intrekking van een amvb over de voorschriften ter uitvoering van de Algemene pensioenwet politiek ambtsdragers
 Periode 1969 -
 Grondslag Algemene pensioenwet politieke ambtsdragers, 10 december 1969, Stb. 1969/594, art. 106 lid 1, 108 lid 1 en 118 lid twee
 Product Besluit houdende voorschriften ter uitvoering van de Algemene pensioenwet politieke ambtsdragers, Stb. 1969/595
- (25.)
 Actor Minister van Binnenlandse Zaken
 Handeling Het voorbereiden van de vaststelling, wijziging en intrekking van een amvb over inhoudingen van pensioenpremie op het inkomen van wethouders en leden van gedeputeerde staten
 Periode 1970 -
 Grondslag Algemene pensioenwet politieke ambtsdragers, 10 december 1969, Stb. 1969/594, art. 160 lid twee
 Product Besluit houdende vaststelling van een algemene maatregel van bestuur als bedoeld in artikel 160, tweede lid, van de Algemene pensioenwet politieke ambtsdragers, 29 april 1970, Stb. 1970/198
- (26.)
 Actor Raad van State
 Handeling Het adviseren van de minister van Binnenlandse Zaken over de het toekennen van een uitkering of pensioen aan ministers, staatssecretarissen en leden van de Tweede Kamer
 Periode 1969 -
 Grondslag Algemene pensioenwet politieke ambtsdragers, 10 december 1969, Stb. 1969/594, art. 6 lid 3, 7 lid 3, 11 lid 3, 52 lid 2 en 5,
 Opmerking Zie voor het nabestaandenpensioen hoofdstuk 2.

- (27.)
 Actor Provinciale Staten
 Handeling Het vaststellen van verordeningen over het toekennen van pensioenen aan leden van gedeputeerde staten en aan hun weduwen en wezen
 Periode 1956-
 Grondslag Wet houdende nadere regeling tot het toekennen van een uitkering en een pensioen aan gewezen ministers, staatssecretarissen, leden van Gedeputeerde Staten ener provincie en wethouders ener gemeente, zomede van een pensioen aan hun weduwen en wezen, 1 augustus 1956, Stb. 1956/455, art. 49, lid 1
 Algemene pensioenwet politieke ambtsdragers, 10 december 1969, Stb. 1969/594, art. 138
- (28.)
 Actor Minister van Binnenlandse Zaken
 Handeling Het voordragen voor goedkeuring van verordeningen van provinciale staten over het toekennen van pensioenen aan weduwen en wezen van leden en gewezen leden van gedeputeerde staten
 Periode 1956-
 Grondslag Wet houdende nadere regeling tot het toekennen van een uitkering of een pensioen aan gewezen ministers, staatssecretarissen, leden van Gedeputeerde Staten ener provincie en wethouders ener gemeente, zomede van een pensioen aan hun weduwen en wezen, 1 augustus 1956, Stb. 1956/455, art. 49, lid 1
 Algemene pensioenwet politieke ambtsdragers, 10 december 1969, Stb. 1969/594, art. 161, lid 1
 Opmerking De goedkeuring wordt door de Kroon gegeven.
- (29.)
 Actor Gedeputeerde Staten
 Handeling Het goedkeuren van verordeningen van de gemeenteraad over het toekennen van pensioenen aan wethouders en hun weduwen en wezen
 Periode 1945 -
 Grondslag Gemeentewet, 16 maart 1931, Stb. 1931/89, zoals gewijzigd 9 januari 1936, Stb. 1936/300, artikel 101
 Wet houdende nadere regeling tot het toekennen van een uitkering en een pensioen aan gewezen ministers, staatssecretarissen, leden van Gedeputeerde Staten ener provincie en wethouders ener gemeente, zomede van een pensioen aan hun weduwen en wezen, 1 augustus 1956, Stb. 1956/455, art. 49, lid 2
 Algemene pensioenwet politieke ambtsdragers, 10 december 1969, Stb. 1969/594, art. 161, lid 2
- (30.)
 Actor Minister van Binnenlandse Zaken
 Handeling Het doen van een opgave van op wachtgeld gestelde en gepensioneerde wethouders of leden van gedeputeerde staten aan de inspecteur der directe belastingen en die der diensten en domeinen
 Periode 1945 -
 Grondslag Besluit tot vaststelling van een algemeen maatregel van bestuur, als bedoeld in artikel 101 tiende lid der Gemeentewet, 14 november 1936, Stb. 1936/351, art. 3
 Besluit tot vaststelling van een algemeen maatregel van bestuur, als bedoeld in artikel 62a negende lid der Provinciale wet, 14 november 1936, Stb. 1936/352, art. 3

- (31.)
 Actor Minister van Binnenlandse Zaken
 Handeling Het toekennen van wachtgeld of een pensioen aan een gewezen lid van de Tweede Kamer der Staten-Generaal
 Periode 1969 -
 Grondslag Algemene pensioenwet politieke ambtsdragers, 10 december 1969, Stb. 1969/594, art. 58-66
 Opmerking Zie voor de periode voor 1969 handeling 37, paragraaf 2.1.1 Leden Staten-Generaal.
- (32.)
 Actor Minister van Binnenlandse Zaken
 Handeling Het toekennen van wachtgeld of een pensioen aan een gewezen minister of staatssecretaris
 Periode 1945 -
 Grondslag Pensioenwet houdende regeling voor de ambtenaren en hunne weduwen en weezen, 5 mei 1922, Stb. 1922/240, art. 68
 Wet houdende nadere regeling tot het toekennen van een uitkering en een pensioen aan gewezen ministers, staatssecretarissen, leden van Gedeputeerde Staten ener provincie en wethouders ener gemeente, zomede van een pensioen aan hun weduwen en wezen, 1 augustus 1956, Stb. 1956/455, art. 53, 68
 Algemene pensioenwet politieke ambtsdragers, 10 december 1969, Stb. 1969/594, art. 6
- (33.)
 Actor Gedeputeerde Staten
 Handeling Het toekennen van wachtgeld of een pensioen aan gewezen leden van Gedeputeerden Staten
 Periode 1945 -
 Grondslag Provinciale wet, 6 Juli 1850, Stb. 1850/39, zoals gewijzigd bij wet van 9 januari 1936, Stb. 1936/300, art. 62a
 Wet houdende nadere regeling tot het toekennen van een uitkering en een pensioen aan gewezen ministers, staatssecretarissen, leden van Gedeputeerde Staten ener provincie en wethouders ener gemeente, zomede van een pensioen aan hun weduwen en wezen, 1 augustus 1956, Stb. 1956/455, art. 27
 Algemene pensioenwet politieke ambtsdragers, 10 december 1969, Stb. 1969/594, art. 138

2 Handelingen geldend voor specifieke groepen

2.1 Gekozen politieke ambtsdragers

2.1.1 Leden Staten-Generaal

Inleiding

De vergoeding voor de leden der Staten-Generaal wordt niet aangeduid met salaris of bezoldiging, maar met schadeloosstelling. De schadeloosstelling werd oorspronkelijk, volgens staatscommissie Van Schaik¹², gezien als een middel om personen uit verschillende kringen in staat te stellen lid van de Kamer te zijn. In de latere jaren kreeg de schadeloosstelling meer en meer het karakter van een bezoldiging.

Wat betreft de eindejaarsuitkering en de uitkering voor het rijkspersoneel met een algemeen karakter geldt dat de overeenkomstige voorwaarden van toepassing zijn op de leden van de Staten-Generaal.

Vergoedingen

In de Grondwet van 1814 stond vermeld dat de vergoedingen aan de leden der Staten-Generaal bij wet moeten worden vastgesteld. Ging het in het begin alleen om vergoeding van reis- en verblijfskosten en een representatievergoeding, in de loop der jaren breidde dit uit tot vergoeding van alle kosten die verbonden zijn aan het uitoefenen van het ambt van lid van de Staten-Generaal. De ontwikkelingen van de leden van de Eerste Kamer en die van de Tweede Kamer lopen niet geheel parallel, vandaar dat ze apart beschreven worden in de context.

Leden Eerste Kamer

In 1918 werd de vergoeding van de reiskosten van de leden van de Staten-Generaal bij wet geregeld. Hierbij werd uitgegaan van de trein als vervoermiddel. In 1948 kwam het tot een aanpassing van deze wet, waarbij werd aangesloten op het gebruik van de auto om zich te verplaatsen. Niet alleen het jaarabonnement van treinreizen eerste klas werd betaald, maar ook de kosten verbonden aan het gebruik van een auto. Bovendien konden de leden ook de reiskosten vergoed krijgen van reizen waarvoor het abonnement niet gold.

Met de wet van 1918 werd ook de vergoeding voor de verblijfskosten van de leden van de Eerste Kamer geregeld.

Als gevolg van de wijziging van de Grondwet, artikel 101, vierde lid, in 1956 konden de leden van de Eerste Kamer, vanaf 1958, in plaats van een vergoeding voor reis- en verblijfskosten, aanspraak maken op een vergoeding van kosten welke uit de vervulling hunner betrekking voortvloeien, volgens regels door de wet te stellen.

Naast de reiskosten kwamen zij ook in aanmerking voor vergoeding van de kosten die uit het ambt voortkomen. Deze kosten bestonden uit vaste kosten en kosten verbonden aan het bijwonen van vergaderingen.

In 1969 werd de wet van 1958 met terugwerkende kracht tot 1 januari 1968 ingetrokken. In de wet van 1969 werd aan de leden van de Eerste Kamer een vaste jaarlijkse reiskostenvergoeding gegeven, de hoogte werd bij dezelfde wet geregeld. De leden bleven hun vergoeding van de kosten uit het ambt ontstaan, behouden. Ook de presentiekosten bleven bestaan, zij het dat er een onderscheid werd gemaakt in de hoogte van de vergoeding tussen de leden die verder dan 150 km van de vergaderplaats woonden, die tussen 150 en 75 kilometer, tussen de 75 en 10 kilometer en die beneden de 10 kilometer van de vergaderplaats woonden. Bovendien werd alleen een vergoeding van de overnachting uitbetaald als er geen gelegenheid was om voor of na de vergadering te reizen. Met deze wet werd aangesloten bij de rechtspositie voor de leden van de Tweede Kamer.

Voor wat betreft de verblijfskosten en de vergoeding van het gebruik van een eigen motorrijtuig werd in de wet de mogelijkheid geboden om deze voortaan gelijk met de verandering van de vergoeding van het rijkspersoneel te laten verlopen en per amvb te laten wijzigen.

Vanaf het moment van inwerkingtreding van de wet van 25 juni 1969 en van de wet van 12 november 1975 tot aan de wetswijziging op 1 juli 1992 waren de vergoedingen van de voorzitter en de andere leden van de Eerste Kamer onbelast. De belastingherziening van 1 januari 1990 (Oort-wetgeving) bracht evenwel mee dat de vergoedingen in de toekomst gedeeltelijk als inkomen in de zin van de Wet op de inkomstenbelasting 1964 moesten worden beschouwd. Dit kreeg zijn beslag in de wetswijziging van 1992. Deze wet, die was bedoeld als tijdelijke, praktische oplossing, probeerde de financiële belemmeringen voor het vervullen van het lidmaatschap van de Eerste Kamer zoveel mogelijk weg te nemen. De rechtspositie van de voorzitter van de Eerste Kamer is echter wel definitief vastgesteld bij de wetswijziging van 1992.

In de memorie van toelichting bij de wet van 1992 werd gesteld dat een meer algemene herziening van de rechtspositie van de leden van de Eerste Kamer vooraf diende te worden gegaan van een brede discussie over het onderwerp. Hiertoe bood de minister van Binnenlandse Zaken een notitie inzake de herziening van de materiële rechtspositie van de leden van de Eerste Kamer aan. In die notitie werden de contouren van de toekomstige rechtspositionele regeling weergegeven.

Voorzitter Eerste Kamer

Met ingang van 1948 werd aan de voorzitter van de Eerste Kamer een hogere verblijfsvergoeding toegekend voor elke bijgewoonde vergadering. Dit was echter tot 1956 niet in de Grondwet geregeld. Pas na de grondwetswijziging van 1956 werd in artikel 101 bepaald dat de voorzitter van de Eerste Kamer naast een vergoeding van de kosten, welke uit de betrekking van zijn ambt voortvloeien, ook een jaarlijkse toelage werd toegekend, waarvan het bedrag bij wet moest worden vastgesteld. Dit gebeurde voor het eerst bij de Wet tot vaststelling van het bedrag van de jaarlijkse toelage van de voorzitter van de Eerste Kamer der Staten-Generaal, Stb. 1958/624.

Vanaf 1975 werden wijzigingen van de toelage van de voorzitter gekoppeld aan de wijzigingen van een algemeen karakter in de bezoldiging van het rijkspersoneel. Een wijziging in de bezoldiging van het rijkspersoneel leidde tot het voorbereiden van de vaststelling, wijziging en intrekking van een amvb inzake wijziging van de jaarlijkse toelage van de voorzitter van de Eerste Kamer.

Leden Tweede Kamer

Met de wet tot wijziging van de bedragen van de schadeloosstelling en van het pensioen van de leden van de Tweede Kamer der Staten-Generaal uit 1946 werd de hoogte van de schadeloosstelling bepaald, benevens vergoeding van reiskosten.

Met ingang van september 1949 werd de hoogte van de schadeloosstelling aangepast aan de afstand van het woonhuis tot de plaats van vergadering. Er werden drie categorieën aangebracht, leden die woonachtig waren binnen tien kilometer van de vergaderplaats, leden die tussen de 10 en de 75 kilometer woonden en leden die verder dan 75 kilometer van de vergaderplaats woonden.

De wijziging in 1956 van artikel 101 van de Grondwet leidde ook bij de leden van de Tweede Kamer tot wijziging van de vergoeding van de kosten. Naast de reiskostenvergoeding binnen Nederland, kregen zij recht op vergoeding van reizen buiten Nederland, maar binnen Europa. Naast de schadeloosstelling konden ze kosten in rekening brengen die verband hielden met de vervulling van hun ambt., zoals bijvoorbeeld porti, telefoon, boeken en tijdschriften.

Bij de wetswijziging in 1964, Stb. 1964/354 werd aan fractievoorzitters een hogere schadeloosstelling toegekend, omdat het werk van de fractievoorzitter in vergelijking met een gewoon lid van de Tweede Kamer zwaarder was en hij daarvoor beloond diende te worden.

In 1968 volgde een nieuwe wijziging. Dit keer naar aanleiding van het rapport van de in 1967 ingestelde commissie Götzen (Commissie van advies inzake de schadeloosstelling voor de leden van de Tweede Kamer der Staten-Generaal). De commissie was tot de conclusie gekomen dat de schadeloosstelling voor de leden van de Tweede Kamer te laag was, zeker voor die personen die geen andere functie bekleedden waaruit zij inkomsten ontvingen. Dit leidde tot verhoging van de schadeloosstelling. Tevens vond vanaf 1 januari 1969 een verrekening plaats van de neveninkomsten, zoals winst uit onderneming of zuivere inkomsten uit arbeid. De helft van deze neveninkomsten werd

afgetrokken van de schadeloosstelling, maar die vermindering bedroeg ten hoogste 15.000 gulden per jaar. Neveninkomsten beneden de 5000 gulden werden niet afgetrokken en de kamerleden hoefden daarvan geen opgave te doen. De neveninkomsten boven de 5000 gulden diende de kamerleden op te geven aan het Hoofd van de Inspectie der directe belastingen te 's-Gravenhage. De inspectie berekende dan de hoogte van de aftrek en deelde dat mee aan de minister van Binnenlandse Zaken. Met ingang van 1 januari 1970 werd de wijziging van de hoogte van de bezoldiging gekoppeld aan de wijziging van de bezoldiging van het rijks personeel.

De minister van Binnenlandse Zaken vroeg zich in 1982 af in hoeverre de hoogte van de vergoeding van de overige kosten in realiteit tot de reiskostenvergoeding nog een reële benadering van de werkelijk gemaakte kosten betekende. Om zich hierover te kunnen beraden stelde hij een werkgroep, de werkgroep Emolumenten leden Tweede Kamer die, met het rapport van de commissie Götzen als leidraad, een onderzoek uitvoerde naar de structuur en de hoogte van de schadeloosstelling en de onkostenvergoedingen van de leden van de Tweede Kamer. De werkgroep beval de minister aan om het bedrag van de schadeloosstelling te koppelen aan een salarisschaal van het BBRA, mede met het oog op de belastingherziening per 1 januari 1990 voor de bestaande onkostenregeling. Deze aanbeveling resulteerde in de Wet schadeloosstelling leden Tweede Kamer, Stb. 1990/622, waarin een koppeling werd gemaakt met schaal 14 van het BBRA.

Pensioenen

Bij de Grondwet van 1922, artikel 90 werd geregeld dat aftredende leden van de Tweede Kamer een pensioen kregen. Ook de hoogte van het pensioen werd bij de Grondwet geregeld. Het pensioen voor weduwen en wezen van leden of gewezen leden van de Tweede Kamer der Staten-Generaal moest echter worden geregeld bij wet. Deze wet kwam in 1924 tot stand. Met die wet werd geregeld wie recht hadden op een weduwen- of wezenpensioen, wat de hoogte van het pensioen was en hoe het pensioen kon worden aangevraagd. Verdere uitvoering van de wet werd geregeld in het besluit van 26 januari 1925.

Vanaf 1957 werd de pensioenvoorziening van leden van de Tweede Kamer geregeld in de 'Wet houdende nadere regeling tot het toekennen van een uitkering en een pensioen aan gewezen leden van de Tweede Kamer der Staten-Generaal, zomede van een pensioen aan hun weduwen en wezen.' Deze wet verviel in 1969. De pensioenregeling voor leden van de Tweede Kamer werd vanaf 1969 geregeld in de Algemene pensioenwet politieke ambtsdragers (Appa). (Zie voor het totstandkomen van de Appa, hoofdstuk 1.2. In dat hoofdstuk zijn ook de uitvoerende handelingen van de pensioenvoorziening meegenomen.)

Sociale zekerheid

In 1989 werden door de ministers van Binnenlandse Zaken en de minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid regels opgesteld voor een goede toepassing van het toekennen van een toeslag verband houdende met het verschuldigd zijn van de premis ingevolge de AWBZ en de AOW. In de Wet schadeloosstelling leden Tweede Kamer werd geregeld dat de (gewezen) leden van de Eerste en Tweede Kamer evenals hun nabestaanden recht hebben op schadeloosstelling en wachtgeld uitkeringen.

Voorzitter Tweede Kamer

Aan de voorzitter van de Tweede Kamer werd bij wet een toelage per jaar toegekend. Deze toelage werd in 1968 niet gekoppeld aan de wijzigingen van de rijks salarissen, zoals bij de leden van de Tweede Kamer wel gebeurde, daar artikel 99 van de Grondwet zich daar tegen verzette. Dit artikel luidde immers dat de hoogte van de toelage bij de wet werd bepaald. Bij de grondwetswijzigingen in 1972 werd het artikel dusdanig gewijzigd dat het mogelijk werd om de hoogte van de toelage bij amvb te regelen zodat koppeling met de rijks salarissen mogelijk werd.

- (34.)
 Actor Minister van Binnenlandse Zaken
 Handeling Het vaststellen van beoordelingsnormen, beleidsregels en wetsinterpreterende regels inzake de rechtspositie en arbeidsvoorwaarden van leden van de Staten-Generaal
 Periode 1945-
- (35.)
 Actor Minister van Binnenlandse Zaken
 Handeling Het voorbereiden van de vaststelling, wijziging en intrekking van een amvb inzake het vaststellen van de hoogte van financiële vergoedingen ten behoeve van de leden van de Staten-Generaal, waaronder de voorzitter, ondervoorzitters en fractievoorzitters
 Periode 1968 -
 Grondslag Wet inzake schadeloosstelling leden Tweede Kamer der Staten-Generaal, 30 oktober 1968, Stb. 1968/ 584, art. 10, 11 en 12;
 Regeling vergoeding kosten welke uit de vervulling van het lidmaatschap van de Eerste Kamer der Staten-Generaal voortvloeien, 25 juni 1969, Stb. 1969/300, art. 4, 4a en 5;
 Wet schadeloosstelling leden Tweede Kamer, 19 december 1990, Stb. 1990/622, art. 9;
 Wet vergoedingen leden Eerste Kamer, 18 mei 1995, Stb. 1995/291, art. 9, 10, 16 en 18
 Product
- (36.)
 Actor Minister van Binnenlandse Zaken en minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid
 Handeling Het voorbereiden van de totstandkoming, wijziging en intrekking van regels voor een goede toepassing van het toekennen van een toeslag verband houdende met het verschuldigd zijn van de premies ingevolge de Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten en de Algemene Arbeidsongeschiktheidswet.
 Periode 1989-
 Grondslag Wet houdende voorzieningen ten behoeve van de leden van de Tweede Kamer der Staten-Generaal en belanghebbenden in de zin van de Algemene pensioenwet politieke ambtsdragers in verband met de voorstellen van de loonbelasting en de inkomensbelasting, 28 december 1989, Stb. 1989/591

(37.)

Actor	Minister van Binnenlandse Zaken
Handeling	Het toekennen en uitbetalen van schadeloosstellingen, (wachtgeld)uitkeringen en pensioenen aan leden en gewezen leden van de Eerste en Tweede Kamer der Staten-Generaal en hun nabestaanden
Periode	1945 -
Grondslag	Wet tot wijziging van de bedragen van de schadeloosstelling en van het pensioen van de leden van de Tweede Kamer der Staten-Generaal, 13 juni 1946, Stb. 1946/G 149, art. 1 Wet tot nadere regeling van de schadeloosstelling van de leden van de Tweede Kamer der Staten-Generaal, 2 augustus 1950, Stb. 1950/ K 331, art. 1 en 2 Wet tot vaststelling van de jaarlijkse toelage van de voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal, 18 december 1958, Stb. 1958/623, art. 1 Wet tot regeling van de schadeloosstelling van de leden van de Tweede Kamer der Staten-Generaal en van de vergoeding voor kosten, welke uit de vervulling hunner betrekking voortvloeien, 18 december 1958, Stb. 1958/625, art. 1, 2, 3,4 en 5 Wet inzake schadeloosstelling leden Tweede Kamer der Staten-Generaal, 30 oktober 1968, Stb. 1968/584, art. 1, 4, 8, 9, 10 en 11 Regeling vergoeding kosten welke uit de vervulling van het lidmaatschap van de Eerste Kamer der Staten-Generaal voortvloeien,15 oktober 1969, Stb. 1969/300, art. 1,2 en 3 Nadere vaststelling toelage voorzitter Eerste Kamer der Staten-Generaal, 12 november 1975, Stb. 1975/657, art. 1 Besluit tot nadere vaststelling van de vergoeding voor de leden van de Tweede Kamer der Staten-Generaal voor de overige kosten, welke uit de vervulling van hun betrekking voortvloeien, 26 juni 1981, Stb. 1981/486 Besluit tot nadere regeling vaststelling van de vergoedingen voor de leden van de Tweede Kamer der Staten-Generaal voor de overige kosten, welke uit de vervulling van hun betrekking voortvloeien, 18 september 1990, Stb. 1990/506, art. 1 Wet schadeloosstelling leden Tweede Kamer, 19 december 1990, Stb. 1990/622, art. 3, 4, 9, 11 en 12 Wet tot nadere vaststelling van de vergoedingen voor de leden van de Eerste Kamer der Staten-Generaal van de reiskosten en overige kosten, welke uit de vervulling van hun betrekking voortvloeien, 4 mei 1995. Stb. 1995/279, art. 1-6 Wet vergoedingen leden Eerste Kamer, 18 mei 1995, Stb. 1995/291, art. 7, 8, 10 16 en 18
Opmerking	Vanaf 1969 worden de pensioenen via de Algemene pensioenwet politieke ambtsdragers toegekend. Zie handeling 31.

(38.)

Actor	a. Hoofd van de Inspectie der directe belastingen te 's-Gravenhage b. Hoofd van de eenheid Belastingdienst/Particulieren Den Haag
Handeling	Het doen van mededeling aan de minister van Binnenlandse Zaken over de hoogte van de neveninkomsten van een lid van Tweede Kamer
Periode	a. 1968 - 1995 b. 1996 -
Grondslag	Wet schadeloosstelling leden Tweede Kamer, 19 december 1990, Stb. 1990/622, art. 4
Opmerking	Een Tweede Kamerlid verstrekt jaarlijks aan het Hoofd van de Belastingdienst Particulieren 's-Gravenhage een opgave van zijn neveninkomsten of geeft een verklaring af dat zijn neveninkomsten een bepaald, in de wet genoemd bedrag niet te boven zijn gegaan. Het hoofd van de belastingdienst doet hiervan mededeling aan de minister van Binnenlandse Zaken die naar aanleiding van de opgave van de neveninkomsten het bedrag van de schadeloosstelling dient aan te passen.

(39.)

Actor	Commissie van advies van advies inzake de schadeloosstelling voor de leden van de Tweede Kamer der Staten-Generaal (Commissie Götzen)
Handeling	Het adviseren van de minister van Binnenlandse Zaken over de schadeloosstelling van de leden van de Tweede Kamer
Periode	1967
Bron	Handelingen Tweede Kamer, 1967-1968, 9 561, nr. 3

2.1.2 Statenleden en gedeputeerden

Statenleden

Bij de invoering van de provinciale wet in 1850 beschouwde men het lidmaatschap van een vertegenwoordigend lichaam als een ereambt waaraan geen bezoldiging verbonden hoefde te zijn. Wel kregen de statenleden reis- en verblijfskosten voor het bijwonen van afdelings- en commissievergaderingen. Daarnaast ontvingen zij presentiegeld voor het bijwonen van de vergaderingen van de provinciale staten, als tot het bijwonen van deze vergaderingen. Met de Provinciewet van 1962 zijn de vergoedingen uitgebreid met een vergoeding voor het bijwonen van afdelings- en commissievergaderingen. Beide vergoedingen (presentiegeld en reis- en verblijfskosten) werden bij provinciale verordening geregeld.

De uitbreiding van de werkzaamheden van statenleden leidde ertoe dat het systeem van toekennen van vergoedingen voor het bijwonen van de vergaderingen alleen niet meer toereikend was aangezien het bijwonen van deze vergaderingen slechts een deel van de werkzaamheden van het statenlid uitmaakte¹³. Daarnaast bleek dat de hoogte van de vergoedingen per provincie verschilden.

Dit was voor het Interprovinciaal Overleg (IPO) de aanleiding een interprovinciale commissie in te stellen die de problematiek van de financiële consequenties van het statenlidmaatschap diende te beschouwen. Deze commissie (Commissie Van den Bos) werd ingesteld op 6 april 1972. Het rapport van de commissie en het daaruit voortvloeiende advies van het IPO leidde tot een herziening van de vergoedingsregeling voor de leden van provinciale staten (Wet vergoedingen statenleden, Stb. 1979/395). Hierbij werd aansluiting gezocht bij de regeling voor de vergoedingen en tegemoetkomingen voor de leden van de gemeenteraad. Met de Wet vergoedingen statenleden werd geregeld dat de vaste vergoeding op jaarbasis voor de werkzaamheden en de tegemoetkoming in de kosten bij provinciale verordening moest worden vastgesteld naar bij amvb vast te stellen regels. Op die manier werd rekening gehouden met de wensen van de meerderheid van de colleges van gedeputeerde staten om een uniform systeem voor de vergoedingen te waarborgen. In het op die wet gebaseerde amvb (Besluit van 3 april 1980 tot uitvoering van de artikelen 13, derde lid en 65a, eerste lid van de Provinciewet, Stb. 1980/203) werd bepaald dat de hoogte van de maximumbijdragen van de vergoedingen en tegemoetkomingen door de minister van Binnenlandse Zaken werd vastgesteld en de jaarlijkse bijstelling van deze bijdragen ook door hem geschiedde. Provinciale Staten hadden hierbij het recht de bedragen ten hoogste 20% lager vast te stellen.

Omdat in de praktijk bleek dat het ontbreken van secundaire voorzieningen knelpunten veroorzaakten werd dit in een nieuw amvb geregeld. Dit besluit (Rechtspositiebesluit staten- en commissieleden, Stb. 1994/242) regelde de gehele rechtspositie van de statenleden en tevens die van de commissieleden niet zijnde statenlid. Het besluit van 1980 werd hierbij ingetrokken.

Gedeputeerden

Bezoldiging

Tot 1962 werd de hoogte van de bezoldiging van de gedeputeerden vastgesteld door provinciale staten, onder goedkeuring van de Kroon. Met de inwerkingtreding van de nieuwe provinciewet in 1962 is deze procedure gewijzigd. Vanaf dan wordt de hoogte van de bezoldiging vastgesteld door de Kroon na horen van de provinciale staten. Hiermee werd voorkomen dat de provinciale staten in een positie werden geplaatst waarbij ze over de hoogte van de bezoldiging van de uit hun eigen midden gekozen vertegenwoordigers moesten beslissen. Hierbij werd een koppeling gemaakt met het Bezoldigingsbesluit Burgerlijke Rijksambtenaren (BBRA) 1984.

Tot 1967 was de hoogte van de bezoldiging afhankelijk van de provinciegrootte. Deze differentiatie werd in 1967 ongedaan gemaakt door optrekking van de wedden van alle gedeputeerden op het peil van de grootste provincies.

In 1976 werd een commissie ingesteld om de knelpunten in de rechtspositie van gedeputeerden en wethouders te onderzoeken. Deze commissie (Commissie Van Stuyvenberg) adviseerde een nader onderzoek in te stellen naar vergoedingen van nevenfuncties die gedeputeerden vervulden. Dit onderzoek werd in 1980 in opdracht van het ministerie van Binnenlandse Zaken door de VNG uitgevoerd. De conclusie uit het rapport was dat de bezoldiging door ruim tweederde als ruim voldoende ervaren werd, maar in vergelijking met hogere ambtenaren en wethouders van grote steden relatief te laag gevonden werd.

Onkostenvergoeding

Op het gebied van onkostenvergoedingen voor gedeputeerden waren er tot 1992 geen centrale regelingen, wel waren er soms provinciale regelingen getroffen. Uit het onderzoek van de Commissie Stuyvenberg bleek dat in sommige provincies naast de bezoldiging nog onkostenvergoeding (reis- of verblijfskosten) werden betaald. Deze vergoedingen varieerden van provincie tot provincie, zowel in de hoogte van de vergoeding als in de regeling.

Bij wet van 17 mei 1985 werd artikel 43 van de Provinciewet gewijzigd. Reden hiervoor was de extra lastenverzwaring voor gedeputeerden in vergelijking met ambtenaren, doordat gedeputeerden zowel onderworpen zijn aan de inhoudingmaatregelen overheids personeel als aan de premiebetaling ingevolge de Algemene Kinderbijslagwet (AKW), de Algemene Arbeidsongeschiktheidswet (AAW) en de Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten (AWBZ). In 1983 was deze lastenverzwaring opgevangen door een eenmalige compensatie. In 1985 werd gezocht naar een meer structurele oplossing. Bij het Besluit tot uitvoering van artikel 43, tweede lid, van de Provinciewet, houdende regels betreffende andere financiële voorzieningen die verband houden met de vervulling van het ambt van gedeputeerde (Stb. 1986/405) werd geregeld dat de premies ingevolge de AKW, de AAW en de AWBZ door de provincie aan gedeputeerde werden voldaan.

Tijdens de behandeling van de nieuwe Provinciewet in de Tweede Kamer (kamerstuk 19 836) en tijdens het overleg met de Tweede Kamer inzake de belastingaffaire provincie Zeeland (TK 19901991, 20 921, nr. 13, 14 en 15) werd toegezegd dat er een amvb voor regeling van kosten van gedeputeerden zou worden ontwikkeld. In de daarop gebaseerde amvb (Besluit regels kostenvergoeding gedeputeerden, Stb. 1992/480) werd een onderscheid gemaakt in reis- en verblijfskosten en overige kosten. Onder overige kosten werd onder meer verstaan kosten van scholing, vakliteratuur, zakelijke telefoonkosten etc. Met dit besluit werd voor de reis- en verblijfskosten zoveel mogelijk aangesloten bij de vergoedingsregeling voor rijksambtenaren. De bevoegdheid van de provincies werden met dit besluit enigszins beperkt omdat zij vast moesten houden aan de in de amvb aangegeven maximale vergoeding.

Met het in 1994 inwerking getreden Rechtspositiebesluit gedeputeerden (Stb. 1994/241) werden de verschillende besluiten waarin de rechtspositie van de gedeputeerden geregeld was geïntegreerd.

Daarnaast is een aantal verbeteringen aangebracht in de rechtspositie van de gedeputeerden:

- de rechtspositie van een statenlid dat een gedeputeerde gedurende meer dan dertig dagen onafgebroken heeft vervangen en de rechtspositie van de deeltijdgedeputeerde werd met dit besluit nagenoeg gelijkgetrokken met die van de gedeputeerde.
- het besluit maakte het mogelijk om compensatie van de premies AOW/AWW over het werkgeversdeel IZR-premie te verlenen aan gedeputeerden die nog niet de maximaal verschuldigde premie AOW/AWW betalen.
- de 12,5%-regeling tot aanvulling van de uitkering wegens ziekte werd met ingang van dit besluit verhoogd naar 18% opdat de gewezen gedeputeerde zo op de oorspronkelijk bedoelde 90% van de middelsom uitkomt.

Pensioen

Bij de wijziging, van de Provinciewet in 1936 werd artikel 62a toegevoegd. Tot die tijd was er geen regeling voor het toekennen van pensioen aan gewezen leden van gedeputeerde staten of aan diens weduwe en wezen. Door middel van deze uitbreiding werd het mogelijk om een lid van gedeputeerde staten wachtgeld toe te kennen indien hij voor zijn vijftenzestigste jaar zijn functie beëindigde. Na zijn vijftenzestigste kwam het lid van gedeputeerde staten voor pensioen in aanmerking. Met dit artikel werd ook de duur en de hoogte van het wachtgeld geregeld, terwijl door middel van het laatste lid van het artikel de mogelijkheid ontstond om amvb's vast te stellen ter verzekering van de controle op inkomsten en pensioen. Uitvoering van dit lid werd gegeven in het besluit van 14 november 1936, Stb. 1936/352.

De commissaris van de Koning van het gewezen lid van gedeputeerde staten verschaftte de minister van Binnenlandse Zaken opgave van op wachtgeld gestelde of gepensioneerde leden van gedeputeerde staten en de wijzigingen ten aanzien van woonplaats of het opnieuw verrichten van een ambt of betrekking bij een openbaar lichaam. Ook de op wachtgeld gestelde of gepensioneerde leden van gedeputeerde staten waren verplicht om aan de minister van Binnenlandse Zaken te melden wanneer er zich wijzigingen hadden voorgedaan zoals het verkrijgen van een ander inkomen. De minister van Binnenlandse Zaken, op zijn beurt, was verplicht om de mededelingen van het lid van gedeputeerde staten omtrent zijn gewijzigde financiële inkomen door te geven de commissaris van de Koning van de betrokken provincie.

(40.)

Actor	Minister van Binnenlandse Zaken
Handeling	Het voorbereiden van de vaststelling, wijziging en intrekking van een amvb over de rechtspositie van leden van gedeputeerde staten
Periode	1962 -
Grondslag	Provinciewet, 25 januari 1962, Stb. 1962/17, art. 43 en 44 Provinciewet, 10 september 1992, Stb. 1992/550, art. 43 lid 1 en 2 en art. 51 lid 2
Product	Besluit tot regeling van de jaarwedden der leden van gedeputeerde staten en van de vergoeding voor hun vervangers, 14 december 1962, Stb. 1962/557 Besluit tot uitvoering van artikel 43, tweede lid, van de Provinciewet, houdende regels betreffende andere financiële voorzieningen die verband houden met de vervulling van het ambt van gedeputeerde, 3 juli 1986, Stb. 1986/405 Rechtspositiebesluit gedeputeerden, 22 maart 1994, Stb. 1994/241

- (41.)
 Actor Minister van Binnenlandse Zaken
 Handeling Het voordagen van een amvb over regels voor provinciale verordeningen betreffende de rechtspositie van leden van provinciale staten en de door hen ingestelde commissies
 Periode 1980 -
 Grondslag Provinciewet, 25 januari 1962, Stb. 1962/17, zoals gewijzigd bij wet van 5 juli 1979, Stb. 1979/395, art. 13, 65a.1 en 3 en 65b.2
 Provinciewet, 10 september 1992, Stb. 1992/550, art. 93 en 94
 Product Besluit tot uitvoering van de artikelen 13, derde lid en 65a, eerste lid, van de Provinciewet, Stb.1980/203
 Rechtspositiebesluit staten- en commissieleden, Stb. 1994/242
- (42.)
 Actor Minister van Binnenlandse Zaken
 Handeling Het vaststellen van beoordelingsnormen, beleidsregels en wetsinterpreterende regels inzake de rechtspositie en arbeidsvoorwaarden van statenleden en leden van gedeputeerde staten
 Periode 1945-
- (43.)
 Actor Provinciale Staten
 Handeling Het vaststellen van de hoogte van de jaarwedde van gedeputeerde staten en de griffier
 Periode 1945 -
 Grondslag Provinciale wet, 6 juli 1850, Stb. 1850/39, art. 44*bis* en 62
 Besluit tot regeling van de jaarwedden der leden van gedeputeerde staten en van de vergoeding voor hun vervangers, 14 december 1962, Stb. 1962/557
 Rechtspositiebesluit gedeputeerden, 22 maart 1994, Stb. 1994/241
- (44.)
 Actor Minister van Binnenlandse Zaken
 Handeling Het voorbereiden van de voordracht van een KB ter goedkeuring van de provinciale verordening die de hoogte van de jaarwedde van gedeputeerde staten en de griffier regelt
 Periode 1945 - 1962
 Grondslag Provinciale wet, 6 juli 1850, Stb. 1850/39, art. 44*bis* en 62

(45.)

Actor Provinciale Staten
Handeling Het vaststellen van een verordening over (bijzondere) onkostenvergoeding en ontvangen voordelen ten laste van de provincie voor gedeputeerden, leden van provinciale staten en door hen ingestelde commissies
Periode 1945 -
Grondslag Provinciale wet, 6 juli 1850, Stb. 1850/39, art. 27;
Provinciewet, 25 januari 1962, Stb. 1962/17, zoals gewijzigd bij wet van 5 juli 1979, Stb. 1979/395, art. 13, 13a, 65a en 65b en bij wet van 17 mei 1985, Stb. 1985/321, art 43.2;
Provinciewet, 10 september 1992, Stb. 1992/550, art. 93, 94 en 96;
Rechtspositiebesluit gedeputeerden, 22 maart 1994, Stb. 1994/241, art. 18-21;
Rechtspositiebesluit staten- en commissieleden, 22 maart 1994, Stb. 1994/242, art. 3, 4, 6 en 8-14
Opmerking Dit betreft o.m. reiskosten (waaronder woon-werkverkeer) en kosten voor kinderopvang. Onder 'ontvangen voordelen ten laste van de provincie' worden verstaan financiële voordelen anders dan de vergoedingen en tegemoetkomingen. De leden van provinciale staten en commissies kunnen vergoedingen ontvangen voor het bijwonen van vergaderingen, reis- en verblijfkosten en voor bijzondere kosten die verband houden met het lidmaatschap. De door provinciale staten vastgestelde verordeningen dienen aan de minister gezonden te worden.

(46.)

Actor Minister van Binnenlandse Zaken
Handeling Het voorbereiden van de voordracht van een KB ter goedkeuring van provinciale verordeningen over vergoedingen en tegemoetkomingen voor leden van provinciale staten en door hen ingestelde commissies
Periode 1980 - 1993
Grondslag Provinciewet, 25 januari 1962, Stb. 1962/17, zoals gewijzigd bij wet van 5 juli 1979, Stb. 1979/395, art. 13a, 65a.2 en 65b.1

(47.)

Actor Minister van Binnenlandse Zaken
Handeling Het kennisnemen en beoordelen van verordeningen van provinciale staten over de vergoedingen en ontvangen voordelen ten laste van de provincie voor leden van provinciale staten en door hen ingestelde commissies
Periode 1994 -
Grondslag Provinciewet, 10 september 1992, Stb. 1992/550, art. 95 en 96.2
Opmerking Onder 'ontvangen voordelen ten laste van de provincie' worden verstaan financiële voordelen anders dan de vergoedingen en tegemoetkomingen. Bij de verordeningen over de ontvangen voordelen is goedkeuring door de minister van Binnenlandse Zaken verplicht, bij de verordeningen over vergoedingen is geen sprake van een verplichte goedkeuring.

(48.)

Actor Minister van Binnenlandse Zaken
Handeling Het jaarlijks herzien van het maximum bedrag voor de bijzondere onkostenvergoeding voor gedeputeerden en leden van provinciale staten
Periode 1980 -
Grondslag Besluit tot uitvoering van de artikelen 13, derde lid en 65a, eerste lid, van de Provinciewet, 3 april 1980, Stb.1980/203, art. 1;
Rechtspositiebesluit gedeputeerden, 22 maart 1994, Stb. 1994/241, art. 21 derde en vierde lid;
Rechtspositiebesluit staten en commissieleden, 22 maart 1994, Stb. 1994/242, art. 2 derde lid
Opmerking De bedragen worden jaarlijks herzien aan de hand van de consumentenprijsindex. De herziene bedragen worden vervolgens bekend gemaakt in de Staatscourant.

(49.)

Actor Provinciale Staten
Handeling Het toekennen en betalen van vergoedingen aan leden van gedeputeerde staten, provinciale staten en door hen ingestelde commissies
Periode 1962
Grondslag Provinciewet, 25 januari 1962, Stb. 1962/17, zoals gewijzigd bij wet van 5 juli 1979, Stb. 1979/395, art. 13 en 13a
Provinciewet, 10 september 1992, Stb. 1992/550, art. 43, 93 en 94

2.1.3 Raadsleden en wethouders

Raadsleden

Het raadslidmaatschap werd in oorsprong gezien als een ereambt, waaraan geen bezoldiging verbonden was. Honorering van raadsleden vond voornamelijk plaats door het betalen van presentiegelden en diende ter stimulering van het bijwonen van de vergaderingen van de raad. Met ingang van de gemeentewet 1931 werd het ook mogelijk om vergoedingen¹⁴ te krijgen voor het bijwonen van commissie- en afdelingsvergaderingen. Het bedrag van de vergoeding moest door het college van gedeputeerde staten, na het horen van de raad, worden vastgesteld. In de praktijk werd de hoogte gerelateerd aan het aantal inwoners van een gemeente.

Tot 1976 was de vergoeding voor het bijwonen van de vergaderingen vrijwel de enige vergoeding die de raadsleden kregen. De kosten van bijvoorbeeld reizen, telefoneren, representatie enz. werden niet altijd vergoed. Ook het gedeelde loon of inkomen wanneer werktijd van de werkgever aan raadswerk werd besteed werd niet vergoed. In 1971 werden door de heren Laban en Stoffelen vragen in de Tweede Kamer gesteld over de honorering van de raadsleden, de herkomst van de raadsleden en de mogelijke belemmeringen die vertegenwoordigers van bepaalde beroepsgroepen zouden ondervinden bij de uitoefening van het passief kiesrecht¹⁵. Dit leidde tot het verzoek van de minister van Binnenlandse Zaken aan de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) om te adviseren over de positie van het raadslid. De, in 1972, door de VNG ingestelde Commissie positie raadsleden (Commissie Merkk) kreeg als taak een onderzoek in te stellen naar de positie van het raadslid. De commissie bleek de voorkeur te geven aan een jaarlijks vast te stellen vergoeding als een beloning voor de werkzaamheden met daarnaast een tegemoetkoming in de kosten die het raadslid bij die werkzaamheden moet maken. De grootte van de vergoeding moest verband houden met de zwaarte van de functie en van de door het raadslid gemaakte kosten. Als objectieve factor werd aanbevolen het aantal inwoners van de gemeente. De gemeenteraden zouden zelf de hoogte van hun vergoedingen moeten kunnen vaststellen aan de hand van bij amvb te geven nadere regels.¹⁶ Hiermee zou de taak van gedeputeerde staten in deze vervallen.

Na 1976, met de inwerkingtreding van het besluit van 20 november 1976, Stb. 1976/621 werd de koppeling van de vergoedingen van raadsleden aan de het bijwonen van vergaderingen losgelaten. De minister van Binnenlandse Zaken nam het voorstel van de commissie Merkk, inzake het jaarlijks vaststellen van de hoogte van een vergoeding en daarnaast uitkeren van een tegemoetkoming in de kosten, over. De hoogte van de vergoedingen werden voortaan berekend aan de hand van het prijsindexcijfer van de gezinsconsumptie in de maand oktober. Hierbij werd rekening gehouden met de grootte van de gemeente. In afwijking van het voorstel van de commissie Merkk stelde de minister van Binnenlandse Zaken de hoogte van de vergoedingen vast en niet de gemeenten. De gemeenten kregen wel de mogelijkheid om van de bij amvb vastgestelde bedragen af te wijken met een percentage van 20%.

Met de amvb van 1976 werd tevens geregeld dat leden van commissies die geen raadslid zijn presentiegeld konden worden toegekend. De hoogte van het presentiegeld werd eveneens door de minister van Binnenlandse Zaken vastgesteld, conform die van de raadsleden. Tot 1980 hadden de gemeenten de mogelijkheid om hiervan 20% af te wijken naar beneden. Bij wijziging van de gemeentewet van 28 november 1979, Stb. 1979/786, werd de gemeenteraad de mogelijkheid geboden om zelf te bepalen welke gemeentelijke commissies hij voor een presentiegeld in aanmerking liet komen. De gemeenten kregen dus de keuze tussen het wel of niet betalen van presentiegeld. Indien werd gekozen voor het betalen van het presentiegeld kon men het bedrag eventueel verlagen met 20%. Over het algemeen werd het bedrag dat aan presentiegeld moest worden uitbetaald beschouwd als vrij hoog. Om te voorkomen dat de keuze tussen het betalen van een vrij groot bedrag aan presentiegeld of niet betalen van presentiegeld leidde tot veelvuldig niet betalen van presentiegeld, werd in 1980 besloten om de bepaling, dat ten hoogst 20% van het maximumbedrag mag worden afgeweken, te laten vervallen. De gemeenteraden konden nu dus zelf de hoogte van het presentiegeld bepalen.

Met ingang van 1993 kwamen de raadsleden ook voor secundaire voorzieningen in aanmerking. Gezien de grote verschillen tussen gemeenten werd een verplichte en uniforme regeling niet raadzaam

geacht. Met het Besluit invoering secundaire voorzieningen raadsleden, Stb. 1993/584, werden gemeenten bevoegd om deze voorzieningen te treffen. De gemeenten konden de hoogte van de vergoedingen, binnen de aangegeven grenzen, aanpassen aan de plaatselijke omstandigheden. In het besluit werd wel een limitatieve opsomming van de secundaire voorzieningen gegeven. Het gaat daarbij om:

- een uitkering bij aftreden;
- een voorziening in de opbouw van een ouderdomspensioen
- geldelijke voorzieningen bij invaliditeit en overlijden;
- een tegemoetkoming terzake van ziektekosten, waaronder de premie van een verzekering tegen ziektekosten;
- een voorziening om verband met de samenloop van een uitkering op grond van de Werkloosheidwet met de vergoeding voor de werkzaamheden die het raadslid ontvangt;
- een tegemoetkoming in de kosten voor kinderopvang.

In 1994 werd het uitvoeringsbesluit uit 1976 vervangen door een besluit waarin zowel de primaire als de secundaire voorzieningen werden geregeld. Ook in dit besluit werd volstaan met het geven van een aantal hoofdregels. De gemeentebesturen behielden hun vrijheid om, binnen de aangegeven grenzen, bij de vaststelling van vergoedingen en tegemoetkomingen rekening te houden met de plaatselijke omstandigheden.

Wethouders

Inleiding

Het ambt van wethouder is in de loop der jaren inhoudelijk zwaarder geworden. Het heeft zich ontwikkeld van een erefunctie ten tijde van de gemeentewet van 1851 tot een volledige baan nu. Was de wethouder in de gemeentewet van 1851 nog een assistent van de burgemeester, in 1931 werd in de gewijzigde gemeentewet de in de praktijk al gegroeide en versterkte positie van de wethouder in de wet vastgelegd. De rechtspositie van de wethouder bleef tot 1970 ongewijzigd, op een wijziging in 1948 na. In 1948 werd de bepaling ingevoerd dat de wethouder door de gemeenteraad kon worden ontslagen indien hij niet meer het vertrouwen van de raad bezat.

In 1970 werd door het bestuur van de VNG een commissie in het leven geroepen om de rechtspositie van de wethouder te onderzoeken. Deze commissie (de Commissie positie wethouders) kwam tot de conclusie dat er sprake was van “een discrepantie tussen de positie van de wethouder zoals deze in de wet geregeld is en zoals deze zich in de praktijk manifesteert”.¹⁷ De commissie adviseerde om over te gaan op een aanzienlijke verhoging van de wethouderswedden. Eind 1973 werd besloten tot een structurele herziening van de normen inzake de wethouderswedde. Men ging vanaf toen uit van het feit dat de wethoudersfunctie in gemeenten met 30.000 en meer inwoners als regel als volledige baan diende te worden beschouwd.

In 1975 werd een Commissie knelpunten rechtspositie gedeputeerden en wethouders ingesteld om de knelpunten in rechtspositie te onderzoeken en oplossingen voor die knelpunten aan te dragen. De aandachtspunten lagen hierbij op :

- vanaf welk inwonertal de wethoudersfunctie als een volledige dagtaak diende te worden beschouwd;
- wat in de diverse gemeentecategorieën de hoogte van de wethouderswedde diende te zijn;
- wat de inhoud diende te zijn van de zogenaamde secundaire rechtspositie.

De commissie beval, uit het oogpunt van rechtsgelijkheid, een landelijke rechtspositieregeling aan. Met deze regeling zou de financiële voorzieningen die verband hielden met de vervulling van het wethoudersambt moeten worden geregeld.

Vanaf 1986 was de rechtspositie van de wethouder geregeld in drie verschillende besluiten. Het Koninklijk Besluit tot uitvoering van artikel 100, derde lid van de gemeentewet, houdende regels betreffende andere financiële voorzieningen die verband houden met de vervulling van het wethoudersambt (Stb. 1986/406), het Besluit regels kostenvergoeding wethouders (Stb. 1992/481) en

het Besluit inkomstentoeslag belanghebbenden in de zin van de Interim-regeling ziektekosten ambtenaren 1982. De regeling van de jaarwedde vond plaats in een provinciale jaarweddenverordening.

Pas met het in 1994 genomen Rechtspositiebesluit wethouders werd in één besluit al bovenstaande onderwerpen geregeld. Dit laatste besluit bracht tevens de volgende veranderingen in de rechtspositie mee:

- de fulltime grens voor wethouders werd verlaagd van 24.000 inwoners naar 18.000 inwoners per gemeente. Dit om een taakverlichting voor de wethouders van grotere gemeenten te verkrijgen.
- de in het Bestuursakkoord tussen het Rijk en de Vereniging van Nederlandse Gemeenten gemaakte afspraken zijn in dit besluit vermeld. Zo is bijvoorbeeld de compensatie voor de Algemene Ouderdomswet/ Algemene weduwen en wezenwet premie over het werkgeversaandeel in de premie van de publiekrechtelijke ziektekostenregeling Instituut zorgverzekering Ambtenaren geregeld, almede de 18% van het pensioen- regeling ingevoerd.¹⁸
- het raadslid dat de wethouder gedurende dertig dagen onafgebroken verving en de deeltijdwethouder kregen een rechtspositie die nagenoeg gelijk was aan die van de wethouder.

Bezoldiging

De bezoldiging voor wethouders was gebaseerd op een indeling in inwonersklassen. Hierbij was tot 1962 een koppeling van de wethouderswedde van een bepaalde gemeente aan de burgemeesterswedde van diezelfde gemeente. Bij de doorvoering van de denivellering van de salarissen in 1962 werd aan deze koppeling een eind gemaakt omdat anders de wethouderswedden van de grotere gemeenten aanzienlijk meer gestegen zouden zijn dan andere op hetzelfde niveau liggende salarissen. Vanaf 1962 werden de wethouderswedden voortdurend op dezelfde wijze verhoogd als de overheidssalarissen van hetzelfde niveau, maar een uitdrukkelijke koppeling aan de rijkssalarisbedragen vond aanvankelijk niet plaats.

In 1976 werd gestart met een over 4 jaren gefaseerde structurele verhoging van de wethouderswedde. Het begin en het einde van de wethoudersschalen voor de fulltime functies werd gekoppeld aan bepaalde bedragen van de rijksschalen, waarbij werd gelet op de betekenis van de ambtelijke functies op het niveau waarvan dat begin- en eindsalaris lagen. Er werd echter geen direct verband gelegd tussen de bezoldiging van die ambtelijke functies en die van het wethoudersambt.

In het rapport van de Commissie knelpunten gedeputeerden en wethouders werd geadviseerd prioriteit te geven aan het herzien van de weddestructuur. Naar aanleiding van het onderzoek en de daarop gebaseerde overleggen, werd geconstateerd dat de rechtspositie van wethouders ondergewaardeerd was. De minister van Binnenlandse Zaken besloot om het advies van de commissie op te volgen en ging over tot herziening van de weddestructuur. In de circulaire van 24 december 1984 werd deze structuur aan provincie- en gemeentebesturen uiteen gezet.

In 1994 werd in het Rechtspositiebesluit wethouders een koppeling mogelijk gemaakt tussen de bezoldiging van rijks personeel en dat van wethouders. Een wijziging van de hoogte van het salaris van rijks personeel leidde tot een wijziging van de hoogte van de wethouderswedde.

Met de Wet houdende verlof zonder behoud van loon van werknemers in verband met het lidmaatschap van sommige vertegenwoordigende organen, Stb. 1980/531, werd geregeld dat wethouders wier functies niet volledig bezoldigd werd, konden verlangen dat hun werkgever hun verlof zonder behoud van loon verleende voor het bijwonen van vergaderingen van de gemeenteraad en raadscommissies. Hierop kwamen kamervragen met betrekking tot wanneer een wethoudersfunctie als volledig bezoldigd kan worden bepaald. Dit probleem werd opgelost door voortaan in een amvb aan te geven welke wethoudersfunctie voor de toepassing van het artikel als volledig bezoldigd wordt aangemerkt.

Vergoedingen

Wethouders hebben aanspraak op voorzieningen in de secundaire sfeer.

In 1986 werd een wijziging van artikel 100 van de gemeentewet gerealiseerd, om zo een wettelijk kader te bieden voor de overname van de premies AKW, AAW, en AWBZ. Reden hiervoor was de latenverzwaring voor wethouders in vergelijking met ambtenaren.

Met deze amvb werd eveneens geregeld dat wethouders in aanmerking kwamen voor een financiële tegemoetkoming in ziektekosten en voorzieningen in verband met invaliditeit of overlijden. Er werd hierbij zoveel mogelijk aangesloten bij regelingen zoals die voor ambtenaren op gemeentelijk niveau gelden.

Op het gebied van onkostenvergoedingen waren er geen centrale regelingen, wel waren er soms lokale regelingen getroffen. De kostenaf trek in de fiscale sfeer was gebaseerd op de werkelijke gemaakte kosten en niet op een forfaitair bedrag¹⁹. In verband met de harmonisatie van regelgeving en gestelde kamervragen werd in 1992 een amvb inwerkinggesteld met nadere regels over de hoogte van de bijzondere en algemene kostenvergoeding voor wethouders. Deze amvb werd ingetrokken in 1994 toen het Rechtspositiebesluit wethouders was aangenomen.

Met het rechtspositiebesluit wethouders werden alle regelingen in één besluit geregeld.

Pensioen

In de Gemeente wet van 1931, Stb. 1931/89, werd in artikel 101 geregeld dat een wethouder, of diens weduwe en wezen, recht had op pensioen bij het beëindigen van de wethoudersfunctie. In 1936 werd dit artikel uitgebreid . Door middel van deze uitbreiding werd het mogelijk om een wethouder wachtgeld toe te kennen indien hij voor zijn vijftenzestigste jaar zijn functie beëindigde. Na zijn vijftenzestigste kwam de wethouder voor pensioen in aanmerking. Met dit artikel werd ook de duur en de hoogte van het wachtgeld geregeld, terwijl het laatste lid van het artikel de mogelijkheid bevatte om amvb's vast te stellen ter verzekering van de controle op inkomsten en pensioen. Uitvoering van dit lid werd gegeven in het besluit van 14 november 1936, Stb. 1936/351.

De burgemeester van de gewezen wethouder verschafte de minister van Binnenlandse Zaken opgave van op wachtgeld gestelde of gepensioneerde wethouders en de wijzigingen ten aanzien van woonplaats of het opnieuw verrichten van een ambt of betrekking bij een openbaar lichaam. Ook de op wachtgeld gestelde of gepensioneerde wethouders waren verplicht om aan de minister van Binnenlandse Zaken te melden wanneer er zich wijzigingen hadden voorgedaan zoals het verkrijgen van een ander inkomen. De minister van Binnenlandse Zaken, op zijn beurt, deed opgave van de op wachtgeld gestelde en gepensioneerde wethouders aan de inspecteurs van de directe belastingen en die van de registratie en domeinen. Tevens was de minister van Binnenlandse Zaken verplicht om de mededelingen van de wethouder omtrent zijn gewijzigde financiële inkomen door te geven aan de burgemeester van de betrokken gemeente.

(50.)
 Actor Minister van Binnenlandse Zaken
 Handeling Het voorbereiden van de vaststelling, wijziging en intrekking van een amvb over regels voor gemeentelijke verordeningen betreffende de rechtspositie van leden van de gemeenteraad en door de raad ingestelde commissies
 Periode 1975 -
 Grondslag gemeentewet, 29 juni 1851, Stb. 1851/84, zoals gewijzigd 6 mei 1976, Stb. 1976/312, art. 64f en 64g
 Wet tot invoering van een titel IIB in de Eerste Afdeling van de gemeentewet met betrekking tot de vergoedingen en tegemoetkomingen aan de leden van de raad en de commissies en enige daarmee verband houdende voorzieningen, 6 mei 1976, Stb. 1976/312
 Product Gemeentewet, 14 februari 1992, Stb. 1992/96, art. 95 en art. 96
 Besluit tot uitvoering van de artikelen 64f en 64g van de gemeentewet, Stb. 1976/621
 Rechtspositiebesluit raads- en commissieleden, Stb. 1994/244
 Opmerking De gemeentelijke verordening bevat regels voor de vergoedingen en tegemoetkomingen voor raads- en commissieleden voor de door hun gemaakte kosten ten behoeven van hun werkzaamheden en reis- en verblijfkosten.
 De wet van 6 mei 1976 trad in werking met terugwerkend kracht tot 1 januari 1975.

(51.)
 Actor Minister van Binnenlandse Zaken
 Handeling Het voorbereiden van de vaststelling, wijziging en intrekking van een amvb over de rechtspositie van wethouders
 Periode 1985 -
 Grondslag gemeentewet, 29 juni 1851, Stb. 1851/85, zoals gewijzigd Stb. 1985/321, art. 100 lid 3; Gemeentewet, 14 februari 1992, Stb. 1992/96, art. 44 eerste en tweede lid en art. 51 tweede lid
 Product Besluit houdende regels betreffende andere financiële voorzieningen die verband houden met de vervulling van het wethoudersambt, Stb. 1986/406
 Besluit regels kostenvergoeding wethouders, Stb. 1992/481;
 Rechtspositiebesluit wethouders, Stb. 1994/243
 Opmerking Deze handeling is overeenkomstig van toepassing op een raadslid die een wethouder heeft vervangen.

(52.)
 Actor Minister van Binnenlandse Zaken
 Handeling Het voorbereiden van de vaststelling, wijziging en intrekking van een amvb over het aanmerken van wethoudersfuncties als volledig bezoldigd in verband met het recht op onbetaald verlof voor het lidmaatschap van sommige vertegenwoordigende organen voor wethouders die niet volledig worden bezoldigd
 Periode 1979 -
 Grondslag Burgerlijk Wetboek (Boek 7A) zoals gewijzigd 2 juli 1980, Stb. 1980/531, art. 1838nn
 Product Besluit van 29 september 1980, Stb. 1980/568
 Besluit van 12 maart 1986, Stb. 1986/193
 Besluit van 8 juli 1994, Stb. 1994/556

(53.)
 Actor Minister van Binnenlandse Zaken
 Handeling Het vaststellen van beoordelingsnormen, beleidsregels en wetsinterpreterende regels inzake de rechtspositie en arbeidsvoorwaarden van wethouders en raadsleden
 Periode 1945-

- (54.)
 Actor Gedeputeerde Staten
 Handeling Het vaststellen van de hoogte van een vergoeding voor raadsleden voor het bijwonen van vergaderingen
 Periode 1945 - 1975
 Grondslag gemeentewet, 29 juni 1851, Stb. 1851/85, zoals gewijzigd, 16 maart 1931, Stb.1931/89, art.64
- (55.)
 Actor Gedeputeerde Staten
 Handeling Het, gehoord de gemeenteraad en onder goedkeuring van de Kroon, vaststellen van (de hoogte van) de jaarwedden van de wethouders
 Periode 1945 - 1994
 Grondslag gemeentewet, 29 juni 1851, Stb. 1851/85, zoals gewijzigd Stb. 1931/89, art. 100
- (56.)
 Actor Minister van Binnenlandse Zaken
 Handeling Het voorbereiden van de voordacht voor goedkeuring van het besluit van gedeputeerde staten over de vaststelling van (de hoogte van) de jaarwedden van de wethouders
 Periode 1945 - 1994
 Grondslag gemeentewet, 29 juni 1851, Stb. 1851/85, zoals gewijzigd Stb. 1931/89, art. 100
- (57.)
 Actor Minister van Binnenlandse Zaken
 Handeling Het jaarlijks herzien van het maximum bedrag voor de vergoedingen voor raadsleden
 Periode 1976 -
 Grondslag Besluit tot uitvoering van de artikelen 64f en 64g van de gemeentewet, 20 november 1976, Stb. 1976/621, art. 1;
 Rechtspositiebesluit raads- en commissieleden, 22 maart 1994, Stb. 1994/244, art. 2
 Product 1976 - 1993
 Opmerking Deze vergoedingen bestaan uit:
 - vergoedingen voor hun werkzaamheden
 - onkostenvergoedingen
 De bedragen van de vergoedingen voor hun werkzaamheden worden jaarlijks herzien aan de hand van het indexcijfer van regelingslonen van volwassen werknemers, die van de onkosten aan de hand van het prijsindexcijfer van de gezinsconsumptie en vanaf 1994 aan de hand van de consumentenprijsindex. De herziene bedragen worden vervolgens bekend gemaakt in de Staatscourant.
- (58.)
 Actor Minister van Binnenlandse Zaken
 Handeling Het jaarlijks herzien van het maximum bedrag voor de kostenvergoeding voor wethouders
 Periode 1992 -
 Grondslag Besluit regels kostenvergoeding wethouders, 26 augustus 1992, Stb. 1992/481
 Rechtspositiebesluit wethouders, 22 maart 1994, Stb. 243, art. 25
 Opmerking De bedragen worden jaarlijks herzien aan de hand van het prijsindexcijfer van de gezinsconsumptie (tot 1994) en vanaf 1994 aan de hand van de consumentenprijsindex. De herziene bedragen worden vervolgens bekend gemaakt in de Staatscourant.

(59.)

Actor Gedeputeerde Staten
Handeling Het kennismemen en beoordelen van verordeningen van een gemeenteraad inzake de rechtspositie van leden van de gemeenteraad en door de raad ingestelde commissies
Periode 1994 -
Grondslag Gemeentewet, 14 februari 1992, Stb. 1992/96, art. 98 en 99 tweede lid

(60.)

Actor Gedeputeerde Staten
Handeling Het kennismemen en beoordelen van het besluit van een gemeenteraad om ontheffing te verlenen aan een wethouder op het verbod van neveninkomsten
Periode 1994 -
Grondslag Gemeentewet, 14 februari 1992, Stb. 1992/96, art. 44 vijfde lid

2.1.4 Leden Europees Parlement

Inleiding

Het Europees Parlement in de huidige vorm bestaat sinds 1979. Daarvoor was ook al sprake van een Europees Parlement. In de periode 1952 tot en met 24 juli 1979 waren de leden van het Europees Parlement afgevaardigden van de Tweede Kamer met een dubbelmandaat. Dit betekende dat zij dezelfde arbeidsvoorwaarden hadden als de leden van de Tweede Kamer die geen Europarlementariër waren.

Sinds 24 juli 1979 worden de leden van het Europees Parlement rechtstreeks gekozen.

Aanvankelijk was het de bedoeling dat door de Raad van Ministers in overleg met het Europees Parlement een regeling getroffen zou worden voor de schadeloosstelling van de leden van het Europees Parlement. Een dergelijke regeling kwam echter niet tot stand. Door de Raad van Ministers werd besloten dat ieder land daarom zelf een regeling hiervoor diende op te stellen. Door de regering is gekozen voor een systeem dat aansluit op het systeem dat geldt voor de leden van de Tweede Kamer. Een belangrijk punt hierbij was de regeling van anticumulatie bij een dubbelmandaat (lidmaatschap van zowel de Tweede Kamer als het Europees Parlement). Leden van het Europees Parlement hebben recht op een schadeloosstelling onder aftrek van hun neveninkomsten wanneer die een bepaald bedrag te boven gaan.

Reiskostenvergoeding

Naast de schadeloosstelling bestond er korte tijd recht op een reiskostenvergoeding voor reizen die binnen Nederland werden afgelegd in aanvulling op de reiskostenvergoeding van de EG. Dit werd geregeld in artikel 6 van de Wet schadeloosstelling, uitkering en pensioen leden Europees Parlement. De hoogte van deze vergoeding bedroeg vijftig procent van de hoogte van de vergoeding van de leden van de Tweede Kamer der Staten-Generaal. Leden van het Europees Parlement die tevens lid waren van de Eerste of Tweede Kamer kwamen niet voor deze vergoeding in aanmerking, daar zij al uit hun functie van Eerste of Tweede Kamerlid een vergoeding ontvingen voor reiskosten.

Deze vergoeding werd in 1984 afgeschaft. De reden hiervoor was dat het Bureau van het Europees Parlement op 18 juni 1980 de regeling inzake de onkosten en vergoedingen van afgevaardigden zodanig heeft gewijzigd dat de leden van het Europees Parlement een vastgestelde vergoeding per maand ontvangen. Deze vergoeding is bestemd om alle voorkomende kosten te dekken in het kader van hun reizen ter uitoefening van hun mandaat binnen het land waar zij zijn gekozen. De wijziging trad per 1 januari 1981 in werking. Op verzoek van de Nederlandse leden van het Europees Parlement vond de intrekking van artikel 6 van de Wet schadeloosstelling, uitkering en pensioen leden Europees Parlement met terugwerkende kracht tot 1 januari 1981 plaats.

Wachtgeld en pensioen

De leden van het Europees Parlement hebben bij hun aftreden aanspraak op een uitkering en pensioen op de voet van de bepalingen in de Algemene pensioenwet politieke ambtsdragers met betrekking tot

de leden van de Tweede Kamer der Staten-Generaal.(art. 7 en 8 van de Wet schadeloosstelling, uitkering en pensioen leden Europees Parlement, Stb. 1979/379).

(61.)

Actor Minister van Binnenlandse Zaken
Handeling Het voorbereiden van de vaststelling, wijziging en intrekking van een wet over de financiële vergoeding voor leden en gewezen leden van het Europees Parlement en hun nabestaanden
Periode 1979 -
Bron Besluit van de Raad van de Europese Gemeenschappen van 19 december 1978, 558ste zitting (zie Kamerstukken II, 1978-1979, 15 635, nr. 3 (Memorie van Toelichting), p.1)
Product Wet schadeloosstelling, uitkering en pensioen leden Europees Parlement, Stb. 1979/379

(62.)

Actor Minister van Binnenlandse Zaken
Handeling Het vaststellen van beoordelingsnormen, beleidsregels en wetsinterpreterende regels inzake de rechtspositie en arbeidsvoorwaarden van leden van het Europees Parlement
Periode 1945-

(63.)

Actor Minister van Binnenlandse Zaken
Handeling Het aanpassen van de bedragen met betrekking tot de schadeloosstelling ten behoeve van de leden het Europees Parlement
Periode 1979 -
Grondslag Wet schadeloosstelling, uitkering en pensioen leden Europees Parlement, 5 juli 1979, Stb. 1979/379, art. 2 en 10

(64.)

Actor Minister van Binnenlandse Zaken
Handeling Het toekennen en uitbetalen van schadeloosstellingen, (wachtgeld)uitkeringen en pensioenen aan leden en gewezen leden van het Europees Parlement en hun nabestaanden
Periode 1979 -
Grondslag Wet schadeloosstelling, uitkering en pensioen leden Europees Parlement, 5 juli 1979, Stb. 1979/379, art. 2, 5

(65.)

Actor Minister van Binnenlandse Zaken
Handeling Het toekennen van een tegemoetkoming in de premie van een ziektekostenverzekering (op de voet van de regeling voor het burgerlijk rijksperoneel)
Periode 1996 -
Grondslag Wet schadeloosstelling, uitkering en pensioen leden Europees Parlement, 5 juli 1979, Stb. 1979/379, zoals gewijzigd 14 december 1995, Stb. 1996/13, art. 2c

(66.)

Actor Minister van Binnenlandse Zaken
Handeling Het toekennen van reiskostenvergoeding voor reizen binnen Nederland
Periode 1979-1981
Grondslag Wet schadeloosstelling, uitkering en pensioen leden Europees Parlement, 5 juli 1979, Stb. 1979/379, art. 6
Opmerking Alleen leden van het Europees Parlement die geen lid waren van de Eerste of Tweede Kamer der Staten-Generaal kwamen voor deze vergoeding in aanmerking.

(67.)

Actor	a. Hoofd van de Inspectie der directe belastingen te 's-Gravenhage b. Hoofd van de eenheid Belastingdienst/Particulieren Den Haag
Handeling	Het doen van mededeling aan de minister van Binnenlandse Zaken over de hoogte van de neveninkomsten van een lid van het Europees Parlement
Periode	a. 1979 - 1996 b. 1996 -
Grondslag	Wet schadeloosstelling, uitkering en pensioen leden Europees Parlement, 5 juli 1979, Stb. 1979/379, art. 4
Opmerking	Een lid van het Europees Parlement verstrekt jaarlijks aan het Hoofd van de Inspectie der directe belastingen te 's-Gravenhage een opgave van zijn neveninkomsten of geeft een verklaring af dat zijn neveninkomsten een bepaald, in de wet genoemd bedrag niet te boven zijn gegaan. Het hoofd van de inspectie doet hiervan mededeling aan de minister van Binnenlandse Zaken die naar aanleiding van de opgave van de neveninkomsten het bedrag van de schadeloosstelling dient aan te passen.

2.2 Benoemde politieke ambtsdragers

2.2.1 Gouverneurs

Inleiding

De gouverneur was de vertegenwoordiger van de Koning in de koloniën. Hij werd door de Kroon benoemd.

In dit RIO wordt de benoeming en rechtspositie van gouverneur van Indonesië en Nieuw-Guinea beschreven vanaf 1945 tot het opheffen van dit ambt in 1948.

De benoeming en arbeidsvoorwaarden van de gouverneurs van Suriname, Nederlandse Antillen en Aruba worden alleen tot 1954 beschreven. De periode vanaf 1954 is al in het RIO *“Eenheid in verscheidenheid, een institutioneel onderzoek naar actoren en handelingen op het terrein van staatkundige verhoudingen en samenwerking tussen de landen van het Koninkrijk der Nederlanden in de periode 1954-1995” meegenomen* en wordt derhalve niet in dit RIO opgenomen.

Tussen 1945 en 1948 was de hoogste vertegenwoordiger in Indonesië een luitenant gouverneur-generaal, als plaatsvervanger van de gouverneur-generaal die gevangen was genomen.

Na afloop van de Japanse bezetting van Nederlands Indië in augustus 1945 werd de Republiek Indonesië uitgeroepen. De betrekkingen met Indonesië werden vervolgens geregeld in het Lingadjatti-akkoord van november 1946: Nederland en de Verenigde Staten van Indonesië zouden een Nederlands-Indonesische Unie vormen met de Koning(in) aan het hoofd .

De regering gaf aan het akkoord echter haar eigen uitleg en van uitvoering kwam weinig terecht. In 1947 en 1948 werden door Nederland politieke acties uitgevoerd met als doel het Nederlandse gezag te herstellen. Mede onder druk van de internationale gemeenschap deed Nederland afstand van de soevereiniteit en werd Indonesië in december 1949 formeel onafhankelijk.

Vanaf eind 1948 tot 1955 werd Nederland vertegenwoordigd door een Hoge Vertegenwoordiging van de Kroon. Vanaf 1955 verslechterden de betrekkingen met Indonesië en de Hoge Vertegenwoordiging van de Kroon werd teruggetrokken. Wel kwam vanaf 1955 in Nieuw-Guinea een gouverneur als vertegenwoordiger van de Kroon. Deze functie werd opgeheven toen Nederland in 1962 de soevereiniteit over Nieuw-Guinea kwijtraakte.

Verlof

De gouverneur die bij verlof de kolonie wenste te verlaten diende het verlof aan te vragen bij de Koning.

Jaarwedden en vergoedingen

De hoogte van de wedde en vergoedingen van de gouverneurs van Suriname, Nederlandse Antillen en Aruba werden vastgesteld bij de staatsregelingen uit 1936 van Curaçao en Suriname.

(68.)

Actor	Minister van Buitenlandse Zaken
Handeling	Het voordragen tot benoeming, schorsing of ontslag bij KB van een gouverneur of tot aanwijzing van een luitenant gouverneur-generaal bij KB in Nederlandsch-Indië
Periode	1945-1948
Grondslag	Wet op de staatsinrichting van Nederlandsch-Indië, 13 juli 1925, Stb. 1925/327

- (69.)
 Actor Minister van Buitenlandse Zaken
 Handeling Het voordragen tot benoeming, schorsing of ontslag bij KB van een Hoge vertegenwoordiging van de Kroon in Indonesië
 Periode 1948 - 1955
 Grondslag Besluit houdende voorlopige regeling van het bestuur over Indonesië, 29 oktober 1948, Stb. 1948/I 462, art. 1
- (70.)
 Actor Minister van Buitenlandse Zaken
 Handeling Het regelen van het verlof van een Hoge vertegenwoordiging van de Kroon
 Periode 1948 - 1955
 Grondslag Besluit houdende voorlopige regeling van het bestuur over Indonesië, 29 oktober 1948, Stb. 1948/I 462, art. 1
- (71.)
 Actor Minister van Buitenlandse Zaken
 Handeling Het voordragen tot benoeming, schorsing of ontslag bij KB van een gouverneur van Nieuw-Guinea
 Periode 1955 - 1962
 Grondslag Bewindsregeling Nieuw-Guinea, 9 juni 1955, Stb. 1955/247, art. 11
- (72.)
 Actor Minister van Buitenlandse Zaken
 Handeling Het regelen van het verlof van een gouverneur van Nieuw-Guinea
 Periode 1955 - 1962
 Grondslag Bewindsregeling Nieuw-Guinea, 9 juni 1955, Stb. 1955/247, art. 19
- (73.)
 Actor Minister voor Nederlands-Antilliaanse en Arubaanse Zaken
 Handeling Het voorbereiden van KB's tot de benoeming en het ontslag van de gouverneurs en tot de aanwijzing van de waarnemende gouverneurs van Suriname, de Nederlandse Antillen
 Periode 1945-1954
 Grondslag Surinaamse Staatsregeling, 23 april 1936 Stb. 1936/902, art. 11, 24, 25 en 26
 Curaçaosche staatsregeling, 23 april 1936, Stb. 1936/903, art. 11, 24, 25 en 26
 Interimregeling voor Suriname, 22 december 1949, Stb. 1949/J 575, art. 11.2, 23, 24 en 26
 Interimregeling voor de Nederlandse Antillen, 28 september 1950, Stb. 1950/K 419, art. 11.2, 23, 24 en 26
- (74.)
 Actor Minister voor Nederlands-Antilliaanse en Arubaanse Zaken
 Handeling Het regelen van het verlof van de gouverneurs van Suriname en de Nederlandse Antillen om hun ambtsgebieden te mogen verlaten
 Periode 1945-1954
 Grondslag Surinaamse Staatsregeling, 23 april 1936 Stb. 1936/902, art. 17 en 26
 Curaçaosche staatsregeling, 23 april 1936, Stb. 1936/903, art. 17 en 26
 Interimregeling voor Suriname, 22 december 1949, Stb. 1949/J 575, art. 17 en 25
 Interimregeling voor de Nederlandse Antillen, 28 september 1950, Stb. 1950/K 419, art. 17 en 26

(75.)

Actor Minister voor Nederlands-Antilliaanse en Arubaanse Zaken
Handeling Het vaststellen van de wetde voor de gouverneurs van Suriname en de Nederlandse Antillen
Periode 1945-1954
Grondslag Surinaamse Staatsregeling, 23 april 1936 Stb. 1936/902, art. 109
Curaçaosche staatsregeling, 23 april 1936, Stb. 1936/903, art. 109
Interimregeling voor Suriname, 22 december 1949, Stb. 1949/J 575, art.11.3 en 113
Interimregeling voor de Nederlandse Antillen, 28 september 1950, Stb. 1950/K 419, art. 11.3 en 113

(76.)

Actor Minister voor Nederlands-Antilliaanse en Arubaanse Zaken
Handeling Het vaststellen van de hoogte van de vergoeding voor de gouverneur van Suriname en de Nederlandse Antillen
Periode 1945-1954
Grondslag Surinaamse Staatsregeling, 23 april 1936 Stb. 1936/902, art. 109
Curaçaosche staatsregeling, 23 april 1936, Stb. 1936/903, art. 109
Interimregeling voor Suriname, 22 december 1949, Stb. 1949/J 575, art.11.3 en 113
Interimregeling voor de Nederlandse Antillen, 28 september 1950, Stb. 1950/K 419, art. 11.3 en 113

2.2.2 Ministers en staatssecretarissen

Inleiding

De rechtspositie van de ministers en staatssecretarissen is over verschillende regelingen versnipperd. Tot 1993 ontbrak een wettelijke regeling van de rechtspositie van bewindspersonen en waren alleen in zelfstandige amvb's rechtspositionele zaken geregeld. In de nota van toelichting bij het koninklijk besluit, houdende vergoeding voor ministers en staatssecretarissen voor de kosten die aan de vervulling van het ambt verbonden zijn (Stb. 1992/255) werd het ontbreken van een wettelijke regeling als een lacune aangemerkt. Met de wettelijke regeling van 1993 werd niet de materiële rechtspositie gewijzigd, maar alleen formeel vastgelegd.

Ministers en staatssecretarissen worden bij Koninklijk Besluit benoemd en ontslagen. De handelingen en context over het benoemen en ontslaan van ministers en staatssecretarissen zij opgenomen in het RIO *Constitutionele Zaken* en worden derhalve hier niet meegenomen.

Bezoldiging

De hoogte van het salaris werd tot 1993 geregeld via bijlage A van het BBRA. Bij de wijziging van het BBRA in 1993 werd dit geregeld in de Wet rechtspositie ministers en staatssecretarissen. Hierbij werd zoveel mogelijk aangesloten bij de wettelijke regeling van de bezoldiging van de leden van de Raad van State en de Algemene Rekenkamer. De bezoldigingsnorm die in de wet wordt genoemd is gekoppeld aan een delegatiebepaling in verband met de doorwerking van wijzigingen in de bezoldiging van burgerlijke rijksambtenaren, waardoor de koppeling met het BBRA wel in stand blijft, maar geen vermelding meer hoeft te worden gemaakt in het BBRA. Deze koppeling houdt ook in dat indien de burgerlijke rijksambtenaren een eenmalige uitkering worden toegekend, de ministers en staatssecretarissen deze op gelijke voet ontvangen.

Vergoedingen

Zoals hierboven vermeld zijn er verschillende regelingen geweest waarin de rechtspositie van ministers en staatssecretarissen geregeld werd.

Zo kon een minister of staatssecretaris op grond van het KB tot het verlenen van een aanspraak op vakantie-uitkering, Stb. 1956/410, een vakantie-uitkering krijgen. De Verhuis- en verblijfskostenvergoedingen waren uitgewerkt in het Verhuis- en verblijfskostenbesluit Ministers en Staatssecretarissen, Stb. 1967/114. Terwijl de ministers en staatssecretarissen op grond van het artikel 1 Reiskostenbesluit 1971 een bijzondere regeling voor de vergoeding van deze kosten hadden. Deze regeling week af van de regeling voor het burgerlijk rijkspersoneel.

Bij het samenstellen van de Wet rechtspositie ministers en staatssecretarissen werd de bijzondere positie van de ministers en staatssecretarissen ten aanzien van de vergoeding van reis- en verblijfskosten gehandhaafd door ook in die wet een speciale grondslag voor de regeling op te nemen. Het besluit omtrent de vakantieregeling uit 1956 verviel echter omdat de tekst van dit besluit integraal werd overgenomen in de wet.

Het besluit houdende vergoedingen voor ministers en staatssecretarissen voor de kosten die aan de vervulling van het ambt verbonden zijn, Stb. 1992/255, gaf ministers en staatssecretarissen de mogelijkheid om een vergoeding voor deze kosten te krijgen. Met de inwerkingtreding van de Wet rechtspositie ministers en staatssecretarissen, Stb. 1993/718, kreeg het besluit uit 1992 een wettelijke grondslag.

In de Wet rechtspositie ministers en staatssecretarissen werd de tegemoetkoming in de ziektekosten niet meegenomen. Hiervoor bleven de Z.v.o.-regeling en de interim-regeling ziektekosten overheidspersoneel 1982 gelden. (Zie voor de beschrijving van deze regelingen het institutioneel onderzoek Overheidspersoneel, deelbeleidsterrein *Arbeidsvoorwaarden Rijkspersoneel*).

Sociale zekerheid

De nabestaanden van een minister hadden recht op een overlijdensuitkering op grond van het Besluit houdende vaststelling van de regeling betreffende de uitkering die na het overlijden van Ministers, Commissarissen des Konings, krachtens de Grondwet of wet voor hun leven aangestelde ambtenaren, de Nationale ombudsman en de substituut ombudsmannen zal worden uitgekeerd, Stb. 1982/308. In artikel 2 van dit besluit werd artikel 10 van het ARAR van overeenkomstige toepassing verklaard op de genoemde ambtsdragers. Ten aanzien van de ministers en staatssecretarissen gold dit besluit als zelfstandige algemene maatregel van bestuur. De wet rechtspositie ministers en staatssecretarissen van 1992 voorzag zelf in een aanspraak op overlijdensuitkering volgens voor het burgerlijk rijkspersoneel geldende regeling.

Pensioen

Ministers en staatssecretarissen

In artikel 68 van de Pensioenwet 1922, Stb. 1922/240, was geregeld dat de minister na het aftreden aanspraak maakte op pensioen. Met de invoering van de wet van 1956 (zie hieronder) werd hieraan een einde gemaakt. Een minister kwam vanaf 1956 pas voor pensioen in aanmerking als hij de vijftenzestigjarige leeftijd had bereikt. In het geval van aftreden van een minister voor zijn vijftenzestigste kwam de minister in aanmerking voor een aflopende uitkering.

(77.)

Actor	Minister van Binnenlandse Zaken
Handeling	Het voorbereiden van de vaststelling, wijziging en intrekking van een wet over de rechtspositie van ministers en staatssecretarissen
Periode	1993 -
Product	Wet rechtspositie ministers en staatssecretarissen, Stb. 1993/718

(78.)

Actor	Minister van Binnenlandse Zaken, minister van Algemene Zaken en minister van Financiën
Handeling	Het (mede) voorbereiden van de vaststelling, wijziging en intrekking van een amvb over vergoedingen aan ministers en staatssecretarissen
Periode	1948 -
Grondslag	Grondwet 1953, 22 maart 1953, Stb. 1953/261, art. 72 Wet rechtspositie ministers en staatssecretarissen, 2 december 1993, Stb. 1993/718, art. 2
Product	Besluit houdende toekenning van een vergoeding aan de ministers ter tegemoetkoming in de representatiekosten, Stb. 1949/J 68 Besluit houdende toekenning van een vergoeding aan ministers voor representatiekosten, Stb. 1953/426 Besluit tot het verlenen van een aanspraak op vakantieuitkering aan de ministers en staatssecretarissen, Stb. 1956/410 Verhuis- en verblijfskostenbesluit Ministers en Staatssecretarissen, Stb. 1967/114 Besluit houdende vergoeding voor ministers en staatssecretarissen voor de kosten die aan de vervulling van het ambt zijn verbonden, Stb. 1992/255 Vergoedingen kosten dienstauto, 26 januari 1999, Stb. 1999/127
Opmerking	Het voorbereiden van de vaststelling, wijziging en intrekking van de amvb betreffende de representatiekosten van de ministers wordt gezamenlijk gedaan door de minister van Binnenlandse Zaken met de minister van Algemene Zaken en de minister van Financiën.

(79.)

Actor	a. Minister van Justitie b. Minister van Binnenlandse Zaken
Handeling	Het voorbereiden van de vaststelling, wijziging en intrekking van een amvb over een tegemoetkoming bij het overlijden van een minister
Periode	a. 1945 - 1982 b. 1982 - 1993
Product	Besluit houdende eene regeling ten aanzien van de uitbetaling van bezoldiging bij overlijden van Minister, leden van den Raad van State en krachtens Grondwet of wet voor hun leven aangestelde ambtenaren en van de tegemoetkoming die na het overlijden van die ambtenaren zal worden toegekeerd, 26 augustus 1931, Stb. 1931/384 Besluit houdende vaststelling van de regeling betreffende de uitkering die na het overlijden van Ministers, Commissarissen der Konings, krachtens de Grondwet of wet voor hun leven aangestelde ambtenaren, de Nationale Ombudsman en substituut-ombudsmannen zal worden uitgekeerd, 28 april 1982, Stb. 1982/308

(80.)

Actor	Minister van Binnenlandse Zaken
Handeling	Het vaststellen van beoordelingsnormen, beleidsregels en wetsinterpreterende regels inzake de rechtspositie en arbeidsvoorwaarden van ministers en staatssecretarissen
Periode	1945-

- (81.)
 Actor Minister van Binnenlandse Zaken
 Handeling Het jaarlijks vaststellen van hoogte van de maandelijks vergoeding aan ministers en staatssecretarissen voor de kosten die aan de vervulling van het ambt zijn verbonden
 Periode 1992-
 Grondslag Besluit houdende vergoeding voor ministers en staatssecretarissen voor de kosten die aan de vervulling van het ambt zijn verbonden, 15 mei 1992, Stb. 1992/255
 Opmerking De bedragen worden jaarlijks vastgesteld aan de hand van de index materiële overheidsconsumptie. De gewijzigde bedragen worden vervolgens bekend gemaakt in de Staatscourant.
- (82.)
 Actor Minister van Binnenlandse Zaken
 Handeling Het toekennen van een vergoeding aan ministers en staatssecretarissen voor aansluitings-, abonnements- en gesprekskosten indien een privé-telefoonaansluiting voor dienstdoeleinden wordt aangewend.
 Periode 1950 - 1994
 Grondslag Besluit houdende regeling van de vergoeding aan ambtenaren van kosten verbonden aan het gebruik van de privé-aansluiting voor dienstdoeleinden, 17 oktober 1950, Stb. 1950/K134
 Besluit houdende regeling van de vergoeding aan ambtenaren van kosten verbonden aan het gebruik van de privé-aansluiting voor dienstdoeleinden, 22 september 1977, Stb. 1977/527
- (83.)
 Actor Minister van Binnenlandse Zaken en minister van Financiën
 Handeling Het, in overeenstemming, beslissen over gevallen die afwijken van de regeling geregeld in het Verhuis- en verblijfskostenbesluit Ministers en Staatssecretarissen
 Periode 1967 -
 Grondslag Verhuis- en verblijfskostenbesluit Ministers en Staatssecretarissen, 15 februari 1967, Stb. 1967/114, art. 6
- (84.)
 Actor Minister van Binnenlandse Zaken
 Handeling Het toekennen van wachtgeld aan staatssecretarissen
 Periode 1951 -
 Grondslag Wet houdende nadere voorzieningen in verband met de invoering van de ambten van minister zonder portefeuille en van staatssecretaris, Stb. 1951/24, art. 6-9

2.2.3 Commissarissen van de Koning

Inleiding

De commissaris van de Koning werd voorheen uitsluitend als rijksorgaan gezien. Zijn rechtspositie werd dan ook, net als bij alle andere rijksambtenaren, geregeld in het ARAR. Vanaf het invoeren van de nieuwe Provinciewet (1992) werd de commissaris van de Koning overwegend als een provinciaal orgaan gezien. Vanaf 1994 wordt structureel een bedrag van Hoofdstuk VII van de Rijksbegroting naar het Provinciefonds overgeheveld om de bezoldiging en de vergoedingen voor de commissarissen van de Koning te betalen.

Vanwege de eenheid in het openbaar bestuur is er ook voor gekozen de regeling van de rechtspositie van de Commissaris van de Koning op te dragen aan de Kroon.

Voor 1994 was de rechtspositie van de commissaris fragmentarisch geregeld in een veelheid van bepalingen die over diverse wetten en rijksregelingen verspreid waren. In 1994 werd het Rechtspositiebesluit commissarissen van de Koning ingevoerd. Hiermee werden vele besluiten zoals bijvoorbeeld de besluiten inzake de vakantie-uitkering, de uitkering bij overlijden en de vergoeding voor het waarnemen van het ambt van de commissaris van de Koning ingetrokken. Ook de bezoldiging die tot 1994 in Bijlage A van het Bezoldigingsbesluit Burgerlijke Rijksambtenaren werd geregeld, werd met ingang van het Rechtspositiebesluit commissarissen van de Koning onder gebracht in dit besluit.

Bezoldiging

De hoogte van de bezoldiging van de commissaris werd in het BBRA 1948 vastgelegd in de bijlage. Ook in het BBRA van 1984 werd de hoogte van de bezoldiging voor de commissaris geregeld, en wel in art. 4a juncto Bijlage A. Vanaf 1994 werd de bezoldiging in het Rechtspositiebesluit commissarissen van de Koning geregeld.

Ambtstoelage

Met ingang van 1994 krijgt de commissaris van de Koning een ambtstoelage. Deze ambtstoelage is bedoeld ter bestrijding van de onkosten, niet zijnde reis-, verblijfs-, verplaatsings- en telefoonkosten, die verband houden met de uitoefening van het ambt van commissaris. Om de vijf jaar wordt beoordeeld of de hoogte van de ambtstoelage nog toereikend is.

Reis- en verblijfskosten

De reiskosten die de commissaris uit hoofde van zijn functie maakt, worden ten laste van de provincie vergoed overeenkomstig het Reisbesluit binnenland. De reizen tussen de ambtswoning en het provinciehuis worden hierbij aangemerkt als niet doelmatig met het openbaar vervoer te ondernemen. Als bijdrage in de kosten, ten laste van de provincie, ontvangt de commissaris een tegemoetkoming van per afgelegde kilometer, overeenkomstig het Reisbesluit binnenland, art. 2, eerste lid. Eventuele verblijfskosten worden vergoed volgens het Reisbesluit binnenland 1993. (Zie voor de context en de handelingen van dit besluit het institutioneel onderzoek Overheidspersoneel, deelbeleidsterrein *Arbeidsvoorwaarden Rijkspersoneel*).

Ambtswoning

De commissaris heeft zijn woonplaats in de gemeente waar de vergaderingen van de provinciale staten worden gehouden. De Kroon kan, na horen van de gedeputeerde staten, hiervan afwijken. Voor het bewonen van een ambtswoning wordt een korting van 12% op de bezoldiging toegepast. De minister van Binnenlandse Zaken kan in bijzondere gevallen de korting vaststellen op een lager bedrag. De commissaris betaalt zelf de onderhoudskosten welke volgens de wet en het plaatselijk gebruik voor rekening van de huurder zijn.

Telefoonkosten

De commissaris ontvang ten laste van de provincie een vergoeding van de telefoonkosten volgens het hoogste percentage, genoemd in het Besluit houdende regeling van de vergoeding aan ambtenaren van kosten verbonden aan het gebruik van de privé-telefoonaansluitingen voor dienstdoeleinden (Zie hiervoor het institutioneel onderzoek Overheidspersoneel, deelbeleidsterrein *Arbeidsvoorwaarden Rijkspersoneel*).

Verhuis- en verblijfskosten

De commissaris heeft ten laste van de provincie recht op een verhuiskostenvergoeding overeenkomstig het Verplaatsingskostenbesluit 1989. Bij tijdelijke huisvesting kan hij ook een beroep doen op dit besluit, zijn vergoeding bestaat dan uit een integrale vergoeding van alle transportkosten en een bijdrage in de voor alle andere direct uit de verhuizing voortvloeiende kosten, tot ten hoogste één derde deel van het maximumbedrag bedoeld in artikel 8, tweede lid van het Verplaatsingskostenbesluit.

Ziektekostenverzekering

De commissaris heeft recht op een tegemoetkoming in de ziektekosten. Deze tegemoetkoming komt ten laste van de provincie. Indien hij deelneemt aan een publiekrechtelijke ziektekostenregeling gebeurt dit overeenkomstig de vaststelling van de bijdrage van de provincie ten behoeve van deelnemende ambtenaren. Neemt de commissaris niet deel aan een publiekrechtelijke ziektekostenregeling, dan is deze tegemoetkoming verbonden aan verzekering tegen ziektekosten, vastgesteld op grond van de Interimregeling ziektekosten ambtenaren 1982. De tegemoetkoming in de ziektekosten komt ten laste van het Rijk indien de commissaris ten gevolge van niet-herbenoeming wachtgeld wordt toegekend.

In bijzondere gevallen kan de minister van Binnenlandse Zaken een tegemoetkoming toekennen in de noodzakelijk gemaakte kosten verband houdend met zijn ziekte, welke de commissaris voor zichzelf en zijn gezin heeft gemaakt en die redelijkerwijs niet te zijnen laste kunnen blijven (art. 13 Rechtspositiebesluit commissarissen van de Koning). In dit artikel wordt uitdrukkelijk gewezen op de gemaakte kosten die verband houden met ziekte. Hierbij moet men denken aan indirecte ziektekosten zoals aan de kosten van de gezinsverzorging bij ziekte van één van de gezinsleden of reiskosten in verband met bezoek aan een gezinslid dat is opgenomen in een ziekenhuis. Deze regeling kan bijvoorbeeld worden toegepast indien er sprake is van een schrijnende financiële situatie. De regeling Ziektekostenvoorziening overheidspersoneel (Z.v.o-regeling) is tevens op de commissaris van de Koning van toepassing. Ingevolge deze regeling heeft de commissaris die in voldoende mate is verzekerd tegen het risico van ziektekosten recht op een tegemoetkoming in te zijnen laste blijvende ziektekosten van zichzelf en zijn gezinsleden.

Bij een gewezen commissaris vinden in geval van ziekte voor rekening van de provincie de artikelen 42, 45 en 48 van het Algemeen Rijksambtenarenreglement (ARAR) overeenkomstige toepassing. Artikel 42 van het ARAR bepaalt dat onder bepaalde voorwaarden aanspraak kan worden gemaakt op doorbetaling van zijn laatstelijk genoten bezoldiging in verband met ziekte. In artikel 45 van het ARAR wordt bepaald dat de gewezen commissaris recht heeft op aanvulling van de WAO-conforme uitkering tot een bepaald percentage van de bezoldiging die de commissaris heeft genoten in het jaar voorafgaande aan zijn ontslag. Artikel 48 van het ARAR geeft regels voor die gevallen waarin sprake is van twee of meer ziekteverzekeringen uit dezelfde dienstbetrekking.

Zwangerschaps- en ouderverlof

Bij het buitengewoon verlof is aansluiting gezocht bij de in het ARAR geldende regeling. Dit betekent dat een vrouwelijke commissaris recht heeft op zwangerschaps- en bevallingsverlof zoals geregeld in artikel 46 van het ARAR en dat de commissaris die na 31 december als ouder in een familierechtelijke betrekking is komen te staan tot een kind recht heeft op ouderschapsverlof, overeenkomstig het in artikel 33g van het ARAR geregeld is.

Vakantie-uitkering

Voor 1956 was op rijksniveau geen regeling getroffen voor een vakantie-uitkering voor de commissaris. Met ingang van het Besluit tot regeling van de vakantie-uitkering voor de Commissarissen der Koningin, Stb. 1956/159, heeft de commissaris recht op een vakantie-uitkering overeenkomstig de bepalingen van de burgerlijke rijksambtenaren. Met ingang van 1994 werd deze regeling ingetrokken en werd het recht op een vakantie-uitkering geregeld in het Rechtspositiebesluit commissarissen van de Koning.

Vervanging en waarneming

In geval van ziekte, afwezigheid of ontstentenis wordt het ambt van commissaris waargenomen door een door het college van gedeputeerde staten aangewezen lid van gedeputeerde staten. Indien hij meer dan dertig dagen onafgebroken de commissaris vervangt komt hij voor die tijd in aanmerking voor een Rijksvergoeding. Dit was tot 1994 geregeld in het KB tot regeling van de vergoeding voor de waarneming van het ambt van commissaris des Konings, Stb. 1963/249. De hoogte van de vergoeding bedroeg 65% van de bezoldiging van de commissaris. In de praktijk bleek deze vergoeding ontoereikend. Vanaf 1994 (de invoering van het Rechtspositiebesluit commissarissen van de Koning) werd de bezoldiging, de vakantie-uitkering, de reis- en verblijfkostenvergoeding en de telefoonkostenvergoeding zoveel mogelijk gelijk getrokken met die van de commissaris.

Nevenfuncties

De commissaris mag geen betrekking bekleden waarin hij door de wet geroepen wordt het provinciaal bestuur van advies te dienen, noch een betrekking van voorzitter of lid van het bestuur van gemeente, waterschap, veenschap of veenpolder vervullen.

Gratificaties

De commissaris heeft recht op een gratificatie of een geschenk bij het vol brengen van een diensttijd als bedoeld in artikel 3 van de Wet uitkering wegens vrijwillig vervroegd uittreden, en bij twaalf en een half, veertig of vijftig jaar werken in overheidsdienst.

Wachtgeld

De commissaris heeft ten laste van het Rijk recht op een wachtgelduitkering overeenkomstig het Rijkswachtgeldbesluit 1959 bij eervol ontslag wegens onbekwaamheid of ongeschiktheid voor het door hem beklede ambt anders dan door ziekte, bij niet-herbenoeming anders dan op eigen aanvraag. Bij zeer bijzondere gevallen kan de minister van Binnenlandse Zaken bij KB voor rekening van het Rijk een hoger wachtgeld of voor een langere periode wachtgeld toekennen.

(85.)

Actor	Minister van Binnenlandse Zaken
Handeling	Het (voorbereiden van de vaststelling, wijziging en intrekking van een KB over het) toekennen van wachtgeld aan een gewezen commissaris
Periode	1994 -
Grondslag	Rechtspositiebesluit commissarissen van de Koning, 14 juni 1994, Stb. 1994/451, art. 21
Opmerking	Bij vaststelling van het wachtgeld hoger of lager dan het gewone wordt het toegekend bij KB

(86.)
Actor Minister van Binnenlandse Zaken
Handeling Het voeren van overleg met de commissarissen van de Koning over aangelegenheden van algemeen belang voor hun rechtspositie
Periode 1994 -
Grondslag Rechtspositiebesluit commissarissen van de Koning, 14 juni 1994, Stb. 1994/451, art. 23
Opmerking Het in artikel 23 van het Rechtspositiebesluit bedoelde overleg over aangelegenheden van algemeen belang voor de rechtspositie wordt in de regel gevoerd tijdens het reguliere overleg van de minister met de commissarissen. Een vertegenwoordiging van de bonden is hierbij niet aan de orde; het overeenstemmingsvereiste is ook niet van toepassing. Er kan dus niet gesproken worden van een georganiseerd overleg in de strikte zin van het woord.

(87.)
Actor Minister van Binnenlandse Zaken
Handeling Het voorbereiden van de vaststelling, wijziging en intrekking van een amvb over de rechtspositie van de commissaris van de Koning en diens waarnemer
Periode 1956 -
Grondslag Provinciewet, 25 januari 1962, Stb. 1962/17, art. 52 en 63;
Provinciewet, 10 september 1992, Stb. 1992/550, art. 65, lid 1, 72 en 77
Product Besluit tot regeling van de vakantie-uitkering voor de Commissaris der Koningin, 20 maart 1956, Stb. 1956/159;
Besluit tot vaststelling van een regeling van een gratificatie bij ambtsjubilea van de Commissarissen der Koningin, 12 juli 1969, Stb. 1969/328;
Besluit houdende vaststelling van de regeling betreffende de uitkering die na het overlijden van Ministers, Commissarissen der Konings, krachtens de Grondwet of wet voor hun leven aangestelde ambtenaren, de Nationale Ombudsman en substituut-ombudsmannen zal worden uitgekeerd, 28 april 1982, Stb. 1982/308
Rechtspositiebesluit commissarissen van de Koning, Stb. 1994/451

(88.)
Actor Minister van Justitie
Handeling Het voorbereiden van de vaststelling, wijziging en intrekking van een amvb over een tegemoetkoming bij het overlijden van een commissaris van de Koning
Periode 1945 - 1982
Product Besluit houdende eene regeling ten aanzien van de uitbetaling van bezoldiging bij overlijden van Minister, leden van den Raad van State en krachtens Grondwet of wet voor hun leven aangestelde ambtenaren en van de tegemoetkoming die na het overlijden van die ambtenaren zal worden toegekeerd, 26 augustus 1931, Stb. 1931/384

(89.)
Actor Minister van Binnenlandse Zaken
Handeling Het (voorbereiden van de vaststelling, wijziging en intrekking van een KB over) het wijzigen van de hoogte van het salaris van de commissaris van de Koning
Periode 1994 -
Grondslag Rechtspositiebesluit commissarissen van de Koning, 14 juni 1994, Stb. 1994/451, art. 3.4
Opmerking De hoogte van het salaris werd tot 1994 bij in de bijlage van het Bezoldigingsbesluit Burgerlijke Rijksambtenaren geregeld, en is hier verder niet meegenomen. Vanaf 1994 wordt het salaris van de commissaris van de Koning bij het Rechtspositiebesluit commissarissen van de Koning geregeld.

- (90.)
 Actor Minister van Binnenlandse Zaken
 Handeling Het inhouden van (een deel van) de bezoldiging of ambtstoelage van een commissaris van de Koning
 Periode 1994 -
 Grondslag Rechtspositiebesluit commissarissen van de Koning, 14 juni 1994, Stb. 1994/451, art. 3.6, 9
- (91.)
 Actor Minister van Binnenlandse Zaken
 Handeling Het besluiten de korting op de bezoldiging wegens het bewonen van een ambtswoning door de commissaris van de Koning lager vast te stellen dat het wettelijk voorgeschreven percentage
 Periode 1994 -
 Grondslag Rechtspositiebesluit commissarissen van de Koning, 14 juni 1994, Stb. 1994/451, art. 9.2
- (92.)
 Actor Minister van Binnenlandse Zaken
 Handeling Het vaststellen van beoordelingsnormen, beleidsregels en wetsinterpreterende regels inzake de rechtspositie en arbeidsvoorwaarden van een commissaris van de Koning
 Periode 1945-
- (93.)
 Actor Minister van Binnenlandse Zaken
 Handeling Het toekennen van een uitkering overeenkomstig de normen van de wet op de Arbeidsongeschiktheidsverzekering aan de gewezen commissaris van de Koning
 Periode 1994 - 1996
 Grondslag Rechtspositiebesluit commissarissen van de Koning, 14 juni 1994, Stb. 1994/451, art. 13.4 juncto Algemeen Rijksambtenarenreglement, 12 juni 1931, Stb. 1931/248, art. 42.4 en 44
- (94.)
 Actor Minister van Binnenlandse Zaken
 Handeling Het in mindering brengen van de WAO-conforme uitkering of inkomsten uit arbeid of bedrijf ingevolge artikel 42 van het Algemeen Rijksambtenarenreglement doorbetaalde bezoldiging aan de gewezen commissaris van de Koning
 Periode 1996 -
 Grondslag Rechtspositiebesluit commissarissen van de Koning, 14 juni 1994, Stb. 1994/451, art. 13.4 juncto Algemeen Rijksambtenarenreglement, 12 juni 1931, Stb. 1931/248, zoals gewijzigd bij besluit van 19 december 1995, Stb. 1996/2, art. 42.8 en 42.9
- (95.)
 Actor Minister van Binnenlandse Zaken
 Handeling Het vaststellen van nadere regelingen met betrekking tot het uitbetalen van vakantie-uitkeringen en verplaatsings- en verblijfskosten aan commissarissen van de Koning
 Periode 1956 -
 Grondslag Rechtspositiebesluit commissarissen van de Koning, 14 juni 1994, Stb. 1994/451, art. 8
 Product Besluit tot regeling van de vakantie-uitkering voor de Commissaris der Koningin, 20 maart 1956, Stb. 1956/159

- (96.)
 Actor Minister van Binnenlandse Zaken
 Handeling Het vaststellen van nadere regels omtrent het vergoeden van ziektekosten voor een commissaris van de Koning
 Periode 1994 -
 Grondslag Rechtspositiebesluit commissarissen van de Koning, 14 juni 1994, Stb. 1994/451, art. 13.4 juncto Algemeen Rijksambtenarenreglement, 12 juni 1931, Stb. 1931/248, art. 43 en 44.2
- (97.)
 Actor Minister van Binnenlandse Zaken
 Handeling Het vaststellen van de hoogte van de interimuitkering ziektekosten voor een commissaris van de Koning
 Periode 1994 -
 Grondslag Rechtspositiebesluit commissarissen van de Koning, 14 juni 1994, Stb. 1994/451, art. 13.4 juncto Interimregeling ziektekosten ambtenaren 1982,25 maart 1982, Stb. 1982/173, Besluit tegemoetkoming ziektekosten rijkspersoneel, Stb. 1994/608, art. 4.2
 Opmerking Zie voor de Interimregeling ziektekosten ambtenaren en het Besluit tegemoetkoming ziektekosten rijkspersoneel, het institutioneel onderzoek Overheidspersoneel, deelbeleidsterrein *Arbeidsvoorwaarden Rijkspersoneel*.
- (98.)
 Actor Minister van Binnenlandse Zaken
 Handeling Het (in bijzondere gevallen) verhogen van vergoeding van de persoon die met de waarneming van het ambt van commissaris is belast
 Periode 1962 -
 Grondslag Besluit tot regeling van de vergoeding voor de waarneming van het ambt van commissaris des Konings, 10 juni 1963, Stb. 1963/249, zoals gewijzigd bij besluit van 16 januari 1981, Stb. 21, art. 2;
 Rechtspositiebesluit commissarissen van de Koning, 14 juni 1994, Stb. 1994/451, art. 2

(99.)

Actor a. Minister van Binnenlandse Zaken
b. Provinciale Staten

Handeling Het toekennen van vergoedingen aan de commissaris van de Koning voor
- reis- en verblijfskosten
- verhuiskosten
- kosten van een privé-telefoon
- schadeloosstellingen vanwege het wegroepen van zijn verblijf buiten de provincie
wegens dringende redenen van dienstbelang

Periode a. 1950 - 1993
b. 1994 -

Grondslag Reisbesluit 1916, 29 oktober 1915, Stb. 1915/451, art. 1;
Besluit houdende regeling van de vergoeding aan ambtenaren van kosten verbonden
aan het gebruik van de privé-aansluiting voor dienstdoeleinden, 17 oktober 1950,
Stb. 1950/K134;
Reisbesluit 1952, 23 september 1952, Stb. 1952/478, art. 1;
Reisbesluit 1956, 24 januari 1956, Stb. 1956/579, art. 1;
Reisbesluit 1971, 15 december 1970, Stb. 1970/602, art. 1;
Besluit houdende regeling van de vergoeding aan ambtenaren van kosten verbonden
aan het gebruik van de privé-aansluiting voor dienstdoeleinden, 22 september 1977,
Stb. 1977/527;
Reisbesluit binnenland, 1 maart 1993, Stb. 1993/144, art. 1;
Rechtspositiebesluit commissarissen van de Koning, 14 juni 1994, Stb. 1994/451, art. 8
en 16.2

(100.)

Actor Minister van Binnenlandse Zaken

Handeling Het toekennen aan de (gewezen) commissaris van de Koning van voorzieningen in
verband met ziekte

Periode 1994 -

Grondslag Rechtspositiebesluit commissarissen van de Koning, 14 juni 1994, Stb. 1994/451,
art. 13 juncto Algemeen Rijksambtenarenreglement, 12 juni 1931, Stb. 1931/248,
art. 43, 45.1, juncto Besluit inkomstentoeslag rijkspersoneel, Stb. 1994/609, art. 3.1,
juncto Interimregeling ziektekosten ambtenaren 1982, 25 maart 1982, Stb. 1982/173,
Besluit tegemoetkoming ziektekosten rijkspersoneel, Stb. 1994/608, art. 2

Opmerking Zie voor de uitwerking van het Algemeen Rijksambtenarenreglement, het Besluit
inkomstentoeslag rijkspersoneel, de Interimregeling ziektekosten ambtenaren 1982 en
het Besluit tegemoetkoming ziektekosten rijkspersoneel het institutioneel onderzoek
Overheidspersoneel, deelbeleidsterrein *Arbeidsvoorwaarden Rijkspersoneel*

(101.)

Actor Minister van Binnenlandse Zaken

Handeling Het in overleg met de vrouwelijke commissaris van de Koning bepalen van de datum
van ingang van zwangerschaps- en bevallingsverlof

Periode 1994 -

Grondslag Rechtspositiebesluit commissarissen van de Koning, 14 juni 1994, Stb. 1994/451,
art. 14 juncto Algemeen Rijksambtenarenreglement, 12 juni 1931, Stb. 1931/354, art.
46; Wet houdende regels betreffende de aanspraak op zwangerschaps- en
bevallingsverlof van overheids- en onderwijspersoneel, Stb. 1991/347

(102.)

Actor	Minister van Binnenlandse Zaken
Handeling	Het verlenen van ouderschapsverlof aan de commissaris van de Koning
Periode	1994 -
Grondslag	Rechtspositiebesluit commissarissen van de Koning, 14 juni 1994.Stb. 1994/451, art. 14 juncto Algemeen Rijksambtenarenreglement, 12 juni 1931, 1931/354, art. 33g

2.2.4 Burgemeesters

Inleiding

Het werkgeverschap van de burgemeester is over verschillende bestuurslagen verdeeld. De minister van Binnenlandse Zaken is verantwoordelijk voor de regelgeving rond de rechtspositie en de gemeenteraad zorgt feitelijk voor de uitvoering van de rechtspositionele regels. Daarnaast adviseert de commissaris van de Koning de minister van Binnenlandse Zaken over de rechtspositie.

Aangelegenheden die van algemeen belang zijn voor de rechtspositie van de burgemeesters worden onder voorzitterschap van de minister van Binnenlandse Zaken besproken in het Georganiseerd Overleg burgemeesters. De bij de centrales voor overheidspersoneel aangesloten burgemeesters worden in dat overleg vertegenwoordigd.

Pas na 1992 was de rechtspositie van de burgemeester in één regeling beschreven, tot die tijd waren verschillende regelingen van toepassing.

In de Ambtenarenwet 1929, artikel 125, werd bepaald dat voor ambtenaren door of vanwege het Rijk aangesteld, bij of krachtens amvb voorschriften worden vastgesteld betreffende een aantal onderwerpen, voorzover zij niet bij of krachtens de wet zijn geregeld. In 1932 werd aan dit wetsartikel gehoor gegeven door de inwerkingtreding van het Koninklijk besluit houdende enkele voorzieningen omtrent de rechtspositie van de burgemeesters, Stb. 1932/540.

Volgens artikel 125 van de Ambtenarenwet 1929 moest men naast bovengenoemde voorschriften ook voorschriften geven over de wijze waarop de vakorganisaties van overheidspersoneel overleg konden voeren over de rechtspositie van ambtenaren. Het was tot 1968 de gewoonte om bij wijzigingsvoorstellen inzake de rechtspositie van de burgemeester advies in te winnen bij de colleges van gedeputeerde staten. Wel werd aan die ambtenarenorganisaties waarvan burgermeesters lid waren, de gelegenheid geboden om opmerkingen en wensen bij belangrijke wijzigingen kenbaar te maken. Bij die organisaties ontstond in 1960 behoefte aan een formele regeling van het georganiseerd overleg over de rechtspositie van de burgemeester, vanwege de hoeveelheid regelingen die op de rechtspositie van toepassing waren. Op 16 september 1968 werd het Georganiseerd Overleg burgemeesters geïnstalleerd door de minister van Binnenlandse Zaken.

Het Georganiseerd Overleg burgemeesters stelde in 1970 een werkgroep in die zich bezig moest houden met het in een rechtspositieregeling van burgemeesters vastleggen van specifieke rechtspositieregelingen voor de burgemeester. Dit leidde tot een nieuwe rechtspositieregeling in 1971.

De bezoldiging werd niet in het genoemde Koninklijk Besluit geregeld. Tot 1943 werd de bezoldiging niet centraal geregeld, maar onder goedkeuring van de Kroon door gedeputeerde staten vastgesteld. Pas in 1943 werd een uniforme bezoldigingsregeling tot stand gebracht.

Na de Tweede Wereldoorlog stond men voor de keuze, handhaafde men de regeling uit 1943 of viel met terug op de regeling van voor de oorlog. Om dit probleem op te lossen werd in 1947 een commissie in het leven geroepen die de minister van Binnenlandse Zaken moest adviseren over hoe de bezoldiging van de burgemeesters moest worden geregeld. Daarbij diende de commissie, Commissie van advies inzake de bezoldiging van burgemeesters, rekening te houden met de wens om de bevoegdheid tot het vaststellen van de jaarweden in handen van het centraal gezag te houden. De commissie gaf de voorkeur aan een regeling bij algemene maatregel van bestuur, conform de regeling van de bezoldiging bij ambtenaren. Om zoveel mogelijk zeggenschap bij de Gedeputeerde Staten te laten, stelde zij voor om artikel 80 van de gemeentewet dusdanig te wijzigen dat de colleges van

Gedeputeerde Staten gehoord zouden worden bij het vaststellen van de algemene maatregel van bestuur. Bij de wijziging van de gemeentewet in 1948 (Stb. 1948/ I 257) werd het advies van de commissie in zijn geheel overgenomen. Het bezoldigingsbesluit van 1954 was dan ook op de gemeentewet gebaseerd en niet langer op de Ambtenarenwet.

Naast de regeling van de rechtspositie in het Rechtspositiebesluit burgemeesters en de bezoldiging in het Bezoldigingsbesluit Burgemeesters werden rechtspositionele vraagstukken geregeld in rechtspositieregelingen die een analoge toepassing hadden op burgemeesters, en in circulaire's zoals bijvoorbeeld de regeling met betrekking tot de rechtspositie van de fulltime waarnemend burgemeester en de regeling met betrekking tot de doorstroming van de burgemeester.

De overzichtelijkheid en inzichtelijkheid van de totale rechtspositie was derhalve niet groot. Hierbij kwam tevens dat de scheiding tussen het rechtspositiebesluit en het bezoldigingsbesluit niet altijd even logisch en helder was. Het rechtspositiebesluit bevatte elementen die beter in het bezoldigingsbesluit pasten.

In 1991 werd ervoor gekozen om alle rechtspositionele elementen in één regeling onder te brengen. Een verwijzing naar andere rechtspositionele regelingen werd alleen gehandhaafd waar het om praktisch redenen gewenst was en geen afbreuk deed aan de overzichtelijkheid. Het nieuwe besluit, het Rechtspositie- en bezoldigingsbesluit burgemeesters, sloot qua formulering tevens beter aan bij het Algemeen Rijksambtenarenreglement.

Bezoldiging

De hoogte van de bezoldiging van de burgemeester is afhankelijk van de grootte van de gemeente. Voor de grootte van de gemeente wordt uitgegaan van het aantal inwoners van de gemeente. Een gemeente wordt in een hogere klasse ingedeeld als op 1 januari van twee opeenvolgende jaren de minimumgrens van de hogere klasse is bereikt.

Een daling van het aantal inwoners heeft geen invloed op de bezoldiging van de zittende burgemeester. Als de gemeente echter door een stijging van het aantal inwoners in een hogere klasse wordt ingedeeld, wordt de bezoldiging tot 1 januari van het eerste jaar dat de minimumgrens werd bereikt, aangepast.

Burgemeesters die de functie gelijktijdig in meer dan één gemeente uitoefenen worden bezoldigd op basis van de salarisklasse die behoort bij het samengevoegde aantal inwoners.

Ambtstoelage

Ter bestrijding van de algemene onkosten die verband houden met de uitoefening van het ambt ontvangt de burgemeester een belastingvrije ambtstoelage. De hoogte is eveneens afhankelijk van het aantal inwoners en wordt jaarlijks aan de hand van het prijsindexcijfer voor de gezinsconsumptie aangepast.

Reis- en verblijfskosten

De burgemeester heeft recht op een vergoeding van reiskosten. Bij zakelijk gebruik van de eigen auto voor dienstreizen buiten de gemeente ontvangt hij op declaratiebasis een vergoeding per afgelegde kilometer. Voor het gebruik van de privé-auto wegens zakelijke doeleinden binnen de eigen gemeente geldt een vast vergoeding, die afhankelijk is van de oppervlakte van de gemeente.

Eventuele verblijfskosten worden vergoed volgens het Reisbesluit binnenland 1993. (Zie hiervoor het institutioneel onderzoek Overheidspersoneel, deelbeleidsterrein *Arbeidsvoorwaarden Rijkspersoneel*).

Telefoonkosten

De telefoonkosten worden vergoed conform de regeling van het rijkspersoneel. (Zie hiervoor het institutioneel onderzoek Overheidspersoneel, deelbeleidsterrein *Arbeidsvoorwaarden Rijkspersoneel*).

Verhuis- en verblijfskosten

De burgemeester heeft ten laste van de gemeente recht op een verhuiskostenregeling in verband met de benoeming in de gemeente en het verlaten van de ambtswoning als gevolg van niet-herbenoeming of ontslag.

Hierbij is voorzien in een regeling bij een verhuizing naar een tijdelijke woning en van een tijdelijke woning naar de definitieve woning. De vergoeding bedraagt maximaal eenderde van de vergoeding die men ontvangt bij een verhuizing naar een definitieve huisvesting. Aan de burgemeester kan een tegemoetkoming worden verleend tot 90% in te maken pensioenkosten, zolang er nog geen woning beschikbaar is. Deze kosten kunnen tot ten hoogste de helft van de bezoldiging oplopen. Daarnaast kan een tegemoetkoming worden verleend in de reiskosten wegens gezinsbezoek.

Ambtswoning

Indien de gemeente ten behoeve van de burgemeester beschikt over een ambtswoning wordt op de bezoldiging een korting van 12% toegepast. De minister kan in bijzondere gevallen een lager percentage toepassen. De kosten voor klein en regelmatig onderhoud komen voor rekening van de burgemeester.

Ziekte en arbeidsongeschiktheid

De burgemeester die wegens ziekte gedurende een periode langer dan acht dagen niet in staat is zijn functie te vervullen geeft daarvan kennis aan de commissaris van de Koning. Het salaris wordt voor een periode van maximaal 24 maanden doorbetaald; de eerste 18 maanden tot 100% en vervolgens 80%. Gedurende deze periode is er sprake van geneeskundige begeleiding door de bedrijfsgezondheidsdienst RBB. Na 52 weken ziekte wordt beoordeeld in hoeverre er sprake is van arbeidsongeschiktheid in verband met de toekenning van een WAO-uitkering en krijgt de burgemeester te maken met het Fonds Arbeidsongeschiktheid Overheidspersoneel (FAOP). De voor het rijkspersoneel geldende suppletierегeling gedeeltelijke arbeidsongeschiktheid is ook voor burgemeesters van toepassing. (Zie voor deze regeling het institutionele onderdeel Overheidspersoneel, deelbeleidsterrein *Arbeidsomstandigheden*). Daardoor komt hij in aanmerking voor gedeeltelijk wachtgeld indien voor hem voor de aanwezige restcapaciteit geen gangbare arbeid kan worden aangeboden.

Bij volledige arbeidsongeschiktheid is de suppletierегeling niet van toepassing.

Ziektekostenverzekering

De burgemeester kan gebruik maken van de voor de gemeenteambtenaren geldende ziektekostenregeling maar mag hierin ook op andere wijze voorzien. Bij een dienstongeval gelden er speciale regels en komen de kosten hiervan ten laste van de gemeente.

Nabestaanden

Na het overlijden van de burgemeester wordt door de gemeente aan de weduwe of weduwnaar een bedrag uitgekeerd, gelijk aan de bezoldiging vermeerderd met de vakantie-uitkering over drie maanden. Onder weduwe en weduwnaar wordt ook de nabestaande levenspartner gerekend met wie de overleden burgemeester op basis van een samenlevingscontract een gemeenschappelijke huishouding voerde. Indien de overleden burgemeester geen partner achterlaat geschiedt de uitkering aan de minderjarige kinderen of bestaat de mogelijkheid, indien ook deze ontbreken, het bedrag uit te keren aan hen die geheel of gedeeltelijk afhankelijk waren van de bezoldiging van de burgemeester.

Zwangerschaps- en ouderverlof

De vrouwelijke burgemeester heeft aanspraak op zwangerschaps- en bevallingsverlof volgens dezelfde regeling als die welke geldt voor het burgerlijk rijkspersoneel. (zie hiervoor het institutioneel onderzoek Overheidspersoneel, deelbeleidsterrein *Arbeidsvoorwaarden Rijkspersoneel*). Ook is de regeling voor ouderschapsverlof van toepassing. Zowel de commissaris van de Koning als de gemeente dienen hierover tijdig door de burgemeester te worden geïnformeerd.

Afwezigheid voor langere duur

De burgemeester die voornemens is om meer dan zes weken buiten de gemeente te verblijven moet hiervoor toestemming vragen aan de commissaris van de Koning. Toestemming wordt uitsluitend verkregen indien het gemeenschappelijk belang zich daartegen niet verzet. De minister kan bepalen dat bezoldiging en/of de ambtstoelage tijdens die periode geheel of gedeeltelijk worden ingehouden.

Vervanging en waarneming

De burgemeester wordt bij diens afwezigheid waargenomen door een van de wethouders, in het maatschappelijk verkeer aangeduid als loco-burgemeester. Indien de afwezigheid van langere duur is en daartoe naar het oordeel van de commissaris van de koning aanleiding is, kan deze een waarnemend burgemeester aanstellen. Rechtspositioneel wordt onderscheid gemaakt tussen waarneming voor een periode korter, respectievelijk langer dan een jaar. Bij waarneming gedurende een periode langer dan een jaar is de rechtspositie zoveel mogelijk gelijk aan die van de benoemde burgemeester en komt deze ook in aanmerking voor de gebruikelijke periodieke verhogingen binnen zijn schaal.

Nevenfuncties

Voor zover nevenfuncties bijdragen tot een betere vervulling van het burgemeestersambt, bestaat tegen het aanvaarden daarvan geen bezwaar. Daarbij zal steeds moeten worden afgewogen of de nevenfuncties, in het bijzonder als deze liggen buiten de publieke sfeer, geen afbreuk doen aan het aanzien van het burgemeestersambt en het functioneren van de burgemeester in persoon. Er mag geen sprake zijn van belangenverstrengeling en het tijdsbeslag mag niet ten koste van de verplichtingen van de burgemeester gaan. De burgemeester is verplicht al zijn nevenfuncties te vermelden en openbaar te maken. Aldus kan publiekelijk worden beoordeeld of de nevenfunctie aanleiding geven tot strijdigheid van belangen. Voor de nevenfuncties die rechtstreeks zijn gekoppeld aan het burgemeesterschap en waarbij er een aantoonbaar belang van de gemeente wordt gediend (zogenoemde functies ‘qualitate qua’), zoals bijvoorbeeld deelname aan gemeenschappelijke regelingen, worden eventuele honoraria in de gemeentekas gestort. Onkostenvergoedingen mogen worden behouden.

Gemeentelijke hypothecaire geldlening

Indien in een gemeente ten behoeve van de eigen ambtenaren een regeling voor een hypothecaire geldlening voor een eigen woning bestaat, kan de burgemeester daar eveneens aan deelnemen. Bij ontslag van de burgemeester zegt de gemeente deze geldlening onmiddellijk, doch met een opzegtermijn van zes maanden, op. De minister kan in bijzondere gevallen en desgevraagd toestemming verlenen om deze lening ook na het ontslag nog voort te zetten.

Spaarloonregeling

De burgemeester kan deelnemen aan de spaarloonregeling rijkspersoneel, waardoor over een deel van het bruto-inkomen geen belasting hoeft te worden betaald. (Zie voor de context en de handelingen betreffende de spaarloonregeling rijkspersoneel het institutioneel onderzoek Overheidspersoneel, deelbeleidsterrein *Arbeidsvoorwaarden Rijkspersoneel*).

Gratificaties

Op grond van de Gemeentewet ontvangt de burgemeester bij een 25-jarig, 40-jarig en 50-jarig dienstjubileum een gratificatie, bestaande uit respectievelijk de helft en in beide laatstgenoemde gevallen eenmaal het bedrag van de maandbezoldiging vermeerderd met een evenredig deel van de vakantie-uitkering. Voor een ambtsjubileum wegens het vervullen van het burgemeesterschap gedurende 12 jaar in een of meerdere gemeenten geldt een gratificatie ter hoogte van een kwart van de maandbezoldiging, vermeerderd met een evenredig deel van de vakantie-uitkering. Burgemeesters die als gevolg van een gemeentelijke herindeling hun gratificatie dreigen mis te lopen komen in aanmerking voor een proportioneel deel van de gratificatie.

Opleiding en mobiliteit

In 1995 nam de minister van Binnenlandse Zaken, naar aanleiding van een wens van burgemeesters, het initiatief om te komen tot een personeelsbeleid voor burgemeesters. Ondertussen werd een grootschalig experiment gestart (pilot “Burgemeesters in Beweging”) waarbij een zestigtal burgemeesters een individueel begeleidingstraject doorliepen, en waarin de behoeften op het terrein van de mobiliteit en professionaliteit inzichtelijk werd gemaakt. Om het personeelsbeleid uit te werken en te begeleiden stelde de minister van Binnenlandse Zaken in 1996 de Stuurgroep personeelsbeleid Burgemeesters in.

De stuurgroep constateerde dat de doorstroming van het aantal burgemeesters verbetering behoefde. Na zo'n zeven à acht jaar ontstaat bij veel burgemeesters het gevoel lang genoeg in een gemeente te hebben doorgebracht. De stuurgroep stelde voor om het aantal ambtstermijnen in een gemeente te beperken en door het inzetten van een gericht loopbaaninstrument in de tweede ambtstermijn in een vroeg stadium een optimale oriëntatie op het vervolg van de loopbaan te bevorderen.

Vanwege bestuurlijke vernieuwingen is de functie van burgemeester continu in beweging. Dit betekent dat ook aan de burgemeester andere eisen worden gesteld. De behoefte aan scholing onder burgemeesters is groot. Niet alleen bij beginnende burgemeesters, maar ook bij de zittende. De minister van Binnenlandse Zaken zou een ondersteunende rol kunnen spelen bij het opzetten van een scholingstraject voor burgemeesters, aldus de stuurgroep.

De stuurgroep riep drie aparte werkgroepen in het leven, de werkgroep mobiliteit, de werkgroep professionalisering en de werkgroep MD-beleid, die in augustus 1998 een gezamenlijk rapport uitbrachten *Naar een personeelsbeleid voor burgemeesters*. Uit de adviezen van de werkgroepen blijkt dat de minister van Binnenlandse Zaken een grote rol moet spelen in het geheel. Hoe die rol precies moet worden ingevuld hangt echter af van de ontwikkeling rond de burgemeestersbenoeming (het wel of niet krijgen van een gekozen burgemeester).

Wachtgeld

De toekenning van wachtgeld bij eervol ontslag anders dan pensionering, onder meer indien dit ontslag het gevolg is van een gemeentelijke herindeling, gebeurde aanvankelijk bij KB. Op het recht op wachtgeld werden vanaf 1971 de bepalingen van het Rijkswachtgeldbesluit 1959 van toepassing verklaard, hetgeen onder andere inhield dat sindsdien wachtgeld direct door de minister wordt toegekend. Indien echter een hoger bedrag en/of voor een langere periode wachtgeld wordt toegekend dan normaal en indien het om niet eervol ontslag gaat bepaalt het Rechtspositiebesluit burgemeesters dat de toekenning bij KB geschiedt.

Het recht op een (aanvullend) wachtgeld geldt ook bij ontslag door benoeming in een gemeente met een lagere bezoldiging of het aanvaarden van het lidmaatschap van het college van gedeputeerde staten indien de daaraan verbonden bezoldiging lager is dan het laatstgenoten salaris.

Handelingen en context over burgemeestersbenoemingen zijn te vinden in het RIO Openbaar Bestuur, decentrale overheden.

- (103.)
 Actor Minister van Binnenlandse Zaken
 Handeling Het voeren van overleg over aangelegenheden van algemeen belang voor de rechtspositie van burgemeesters met een vertegenwoordiging van de burgemeesters (Georganiseerd Overleg burgemeesters)
 Periode 1967 -
 Grondslag Besluit georganiseerd overleg burgemeesters, 12 oktober 1967, Stb. 1967/539, art. 1; Rechtspositie- en bezoldigingsbesluit burgemeesters, 9 december 1991, Stb. 1991/744, 51, 54; Rechtspositiebesluit burgemeesters 1994, Stb. 1994/462, art. 48
 Opmerking Het secretariaat van dit overleg wordt gevoerd door een ambtenaar van het Ministerie van Binnenlandse Zaken.
 Dit levert zowel overlegverslagen op als correspondentie (er wordt ook schriftelijk advies ingewonnen en standpunten dienen schriftelijk te worden bevestigd).
- (104.)
 Actor Minister van Binnenlandse Zaken
 Handeling Het toelaten van een vakcentrale van verenigingen van ambtenaren tot het Georganiseerd Overleg burgemeesters
 Periode 1967 -
 Grondslag Besluit georganiseerd overleg burgemeesters, 12 oktober 1967, Stb. 1967/539, art. 3; Rechtspositie- en bezoldigingsbesluit burgemeesters, 9 december 1991, Stb. 1991/744, art. 53; Rechtspositiebesluit burgemeesters 1994, Stb. 1994/462, art. 50
 Opmerking Voorwaarden voor toelating zijn de toelating tot het centraal Georganiseerd Overleg en het hebben van een bepaald percentage aangesloten burgemeesters van het totaal aantal burgemeesters.
- (105.)
 Actor Minister van Binnenlandse Zaken
 Handeling Het vaststellen van een reglement van orde voor het Georganiseerd Overleg burgemeesters
 Periode 1967 -
 Grondslag Besluit georganiseerd overleg burgemeesters, 12 oktober 1967, Stb. 1967/539, art. 8; Rechtspositie- en bezoldigingsbesluit burgemeesters, 9 december 1991, Stb. 1991/744, art. 59; Rechtspositiebesluit burgemeesters 1994, Stb. 1994/462, art. 55
 Opmerking Het reglement wordt vastgesteld na raadpleging van de vertegenwoordiging van de burgemeesters.
- (106.)
 Actor Minister van Binnenlandse Zaken
 Handeling Het aanwijzen van ambtenaren die namens de minister van Binnenlandse Zaken het overleg voeren in het Georganiseerd Overleg burgemeesters en/of (plaatsvervangend) voorzitter en secretaris van het overleg zijn
 Periode 1967 -
 Grondslag Besluit georganiseerd overleg burgemeesters, 12 oktober 1967, Stb. 1967/539, art. 4.1; Rechtspositie- en bezoldigingsbesluit burgemeesters, 9 december 1991, Stb. 1991/744, art. 54.2; Rechtspositiebesluit burgemeesters 1994, Stb. 1994/462, art. 51.2

- (107.)
 Actor Advies- en Arbitragecommissie
 Handeling Het uitbrengen van advies of doen van een arbitrale uitspraak op een geschil binnen het Georganiseerd Overleg burgemeesters
 Periode 1988 -
 Grondslag Besluit georganiseerd overleg burgemeesters, 12 oktober 1967, Stb. 1967/539, zoals gewijzigd bij besluit van 30 september 1988, Stb. 1988/524, art. 4i; Rechtspositie- en bezoldigingsbesluit burgemeesters, 9 december 1991, Stb. 1991/744, art. 65-67; Rechtspositiebesluit burgemeesters 1994, Stb. 1994/462, art. 62-63
- (108.)
 Actor Minister van Binnenlandse Zaken
 Handeling Het instellen van de Stuurgroep Personeelsbeleid voor Burgemeesters
 Periode 1996 -
- (109.)
 Actor Stuurgroep Personeelsbeleid voor Burgemeesters
 Handeling Het adviseren van de minister van Binnenlandse Zaken over de het personeelsbeleid voor burgemeesters
 Periode 1996 -
 Product Rapport *'Naar een personeelsbeleid voor burgemeesters'*, december 1997
- (110.)
 Actor Minister van Binnenlandse Zaken
 Handeling Het voorbereiden van de vaststelling, wijziging en intrekking van een amvb over de rechtspositie en de bezoldiging van burgemeesters
 Periode 1945 -
 Grondslag Ambtenarenwet 1929, art. 125.1; gemeentewet, 29 juni 1851, Stb. 1851/85, zoals gewijzigd bij wet van 28 juni 1948, Stb. 1948/I257, art. 80
 Gemeentewet, 14 februari 1992, Stb. 1992/96, art 66, 73 en 79
 Product Besluit houdende enkele voorzieningen omtrent de rechtspositie van de burgemeesters, Stb. 1932/540
 Bezoldigingsbesluit burgemeesters 1948, Stb. 1948/I440
 Toelagebesluit burgemeesters 1951, Stb. 1951/422
 Gratificatiebesluit burgemeesters 1952, Stb. 1953/453
 Gratificatiebesluit burgemeesters 1953, Stb. 1953/463
 Bezoldigingsbesluit burgemeesters 1954, Stb. 1954/251
 Premiespaarregeling burgemeesters, Stb. 1964/54
 Besluit georganiseerd overleg burgemeesters, Stb. 1967/539
 Rechtspositiebesluit burgemeesters, Stb. 1971/295
 Besluit houdende toekenning van een toelage aan burgemeesters, Stb. 1979/235
 Bezoldigingsbesluit burgemeesters 1981, Stb. 1983/179
 Rechtspositie- en bezoldigingsbesluit burgemeesters, Stb. 1991/744
 Rechtspositiebesluit burgemeesters 1994, Stb. 1994/462
 Bezoldigingsbesluit burgemeester/secretaris, Stb. 1995/307
- (111.)
 Actor Minister van Binnenlandse Zaken
 Handeling Het vaststellen van beoordelingsnormen, beleidsregels en wetsinterpreterende regels inzake de rechtspositie en arbeidsvoorwaarden van burgemeesters
 Periode 1945-

- (112.)
 Actor Commissaris van de Koning
 Handeling Het adviseren van de minister over de arbeidsvoorwaarden (bezoldiging, verlof, uitkering, vergoeding) van een burgemeester
 Periode 1945 - 1991
 Grondslag Besluit van de Secretaris-Generaal van het Departement van Binnenlandse Zaken tot vaststelling van een regeling voor de bezoldiging van burgemeesters Stcrt. 1943/107, art. 14, 22.2 en 24.5;
 Bezoldigingsbesluit burgemeesters 1948, 6 oktober 1948, Stb. 1948/I440, art. 6, 15, 19.3, 20.3 en 23.4;
 Bezoldigingsbesluit burgemeesters 1954, 8 juni 1954, Stb. 1954/251, art. 6, 15, 19.3/4, 20.4/6en9 en 23.4/3;
 Bezoldigingsbesluit burgemeesters 1981, 24 februari 1983, Stb. 1983/179, art. 5, 7.6, 18.6 en 9 en 22.3
- (113.)
 Actor Minister van Binnenlandse Zaken
 Handeling Het, gehoord het Georganiseerd Overleg burgemeesters, herzien van de normbedragen voor de bezoldiging en de ambtstoelage voor burgemeesters
 Periode 1981 -
 Grondslag Bezoldigingsbesluit burgemeesters 1981, 24 februari 1983, Stb. 1983/179, art. 6.2;
 Rechtspositie- en bezoldigingsbesluit burgemeesters, 9 december 1991, Stb. 1991/744, art. 9.3 en 71.2;
 Rechtspositiebesluit burgemeesters 1994, Stb. 1994/462, art. 8 lid 3, art. 16 lid 2 en 3 en art. 67 lid 2
 Product besluit van algemene strekking
- (114.)
 Actor Gedeputeerde Staten
 Handeling Het, gehoord de gemeenteraad, besluiten tot plaatsing van een gemeente in een hogere klasse voor de bepaling van hoogte van de bezoldiging van de burgemeester van die gemeente (zogenoeten 'opclassificatie')
 Periode 1948 -
 Grondslag Bezoldigingsbesluit burgemeesters 1948, 6 oktober 1948, Stb. 1948/I440 art. 5;
 Bezoldigingsbesluit burgemeesters 1954, 8 juni 1954, Stb. 1954/251, art. 5;
 Bezoldigingsbesluit burgemeesters 1981, 24 februari 1983, Stb. 1983/179, art. 4;
 Rechtspositie- en bezoldigingsbesluit burgemeesters, 9 december 1991, Stb. 1991/744, art. 8;
 Rechtspositiebesluit burgemeesters 1994, Stb. 1994/462, art. 7

- (115.)
 Actor Minister van Binnenlandse Zaken
 Handeling Het voorbereiden van de voordracht van een KB ter goedkeuring van het besluit van gedeputeerde staten tot plaatsing van een gemeente in een hogere klasse voor de bepaling van hoogte van de bezoldiging van de burgemeester van die gemeente
 Periode 1948 - 1994
 Grondslag Bezoldigingsbesluit burgemeesters 1948, 6 oktober 1948, Stb. 1948/I440 art. 5; Bezoldigingsbesluit burgemeesters 1954, 8 juni 1954, Stb. 1954/251, art. 5.2; Bezoldigingsbesluit burgemeesters 1981, 24 februari 1983, Stb. 1983/179, art. 4.2; Rechtspositie- en bezoldigingsbesluit burgemeesters, 9 december 1991, Stb. 1991/744, art. 8.3
 Opmerking Met de inwerkingtreding van het Rechtspositiebesluit burgemeesters 1994 is de verplichte goedkeuring van het besluit van GS door de Kroon vervangen door een verplichte toezending aan de minister. Deze kan op grond van de Provinciewet het besluit van GS voordragen voor vernietiging.
- (116.)
 Actor Minister van Binnenlandse Zaken
 Handeling Het beoordelen van het besluit van gedeputeerde staten tot plaatsing van een gemeente in een hogere klasse voor de bepaling van hoogte van de bezoldiging van de burgemeester van die gemeente
 Periode 1994 -
 Grondslag Rechtspositiebesluit burgemeesters 1994, Stb. 1994/462, art. 7.3
 Opmerking Het besluit van gedeputeerde staten wordt aan de minister toegestuurd. Indien de minister het niet eens is met dit besluit kan hij op grond van de Provinciewet het besluit van GS voordragen voor vernietiging bij KB; zie ook handeling 41.
- (117.)
 Actor Gedeputeerde Staten
 Handeling Het, onder goedkeuring van de Kroon, vaststellen van de hoogte van de bezoldiging van een burgemeester van een gemeente in de laagste klasse
 Periode 1948 - 1954
 Grondslag Bezoldigingsbesluit burgemeesters 1948, 6 oktober 1948, Stb. 1948/I440, art. 8.1
- (118.)
 Actor Minister van Binnenlandse Zaken
 Handeling Het voorbereiden van de vaststelling, wijziging en intrekking van een KB ter goedkeuring van het besluit van gedeputeerde staten tot vaststelling van de bezoldiging van een burgemeester van een gemeente in de laagste klasse
 Periode 1948 - 1954
 Grondslag Bezoldigingsbesluit burgemeesters 1948, 6 oktober 1948, Stb. 1948/I440, art. 8.1
- (119.)
 Actor Gedeputeerde Staten
 Handeling Het adviseren van de Kroon over de vaststelling van de hoogte van de bezoldiging van een burgemeester van een gemeente in de hoogste klasse
 Periode 1948 - 1971
 Grondslag Bezoldigingsbesluit burgemeesters 1948, 6 oktober 1948, Stb. 1948/I440, art. 8.2; Bezoldigingsbesluit burgemeesters 1954, 8 juni 1954, Stb. 1954/251, art.7.2

(120.)

Actor Minister van Binnenlandse Zaken
Handeling Het, gehoord gedeputeerde staten, voorbereiden van de vaststelling, wijziging en intrekking van een KB tot het vaststellen van de hoogte van de bezoldiging van een burgemeester van een gemeente in de hoogste klasse
Periode 1948 - 1971
Grondslag Bezoldigingsbesluit burgemeesters 1948, 6 oktober 1948, Stb. 1948/I440, art. 8.2; Bezoldigingsbesluit burgemeesters 1954, 8 juni 1954, Stb. 1954/251, art. 7.2

(121.)

Actor Commissaris van de Koning
Handeling Het adviseren van de minister van Binnenlandse Zaken over het in bijzondere gevallen tijdelijk verhogen van de bezoldiging en/of ambtstoelage van een burgemeester of een vervangend burgemeester
Periode 1945 -
Grondslag Besluit van de Secretaris-Generaal van het Departement van Binnenlandse Zaken tot vaststelling van een regeling voor de bezoldiging van burgemeesters Stcrt. 1943/107, art. 14;
Bezoldigingsbesluit burgemeesters 1948, 6 oktober 1948, Stb. 1948/I440 art. 6, 15 en 23.4;
Bezoldigingsbesluit burgemeesters 1954, 8 juni 1954, Stb. 1954/251, art. 6, 15 en 23.4;
Bezoldigingsbesluit burgemeesters 1981, 24 februari 1983, Stb. 1983/179, art. 5, 7.6 en 22.3;
Rechtspositie- en bezoldigingsbesluit burgemeesters, 9 december 1991, Stb. 1991/744, art. 10.6, 18 lid 5 en 6;
Rechtspositiebesluit burgemeesters 1994, Stb. 1994/462, art. 9.6 en 17.6
Opmerking Het betreft de verlening van extra diensttijd en de verhoging wegens waarneming in een andere gemeente.

(122.)

Actor Minister van Binnenlandse Zaken
Handeling Het, gehoord de commissaris van de Koning, in bijzondere gevallen verhogen van de bezoldiging en/of ambtstoelage van een burgemeester of een vervangend burgemeester
Periode 1945 -
Grondslag Besluit van de Secretaris-Generaal van het Departement van Binnenlandse Zaken tot vaststelling van een regeling voor de bezoldiging van burgemeesters Stcrt. 1943/107, art. 14;
Bezoldigingsbesluit burgemeesters 1948, 6 oktober 1948, Stb. 1948/I440 art. 6, 15 en 23.4;
Bezoldigingsbesluit burgemeesters 1954, 8 juni 1954, Stb. 1954/251, art. 6, 15 en 23.4;
Bezoldigingsbesluit burgemeesters 1981, 24 februari 1983, Stb. 1983/179, art. 5, 7.6 en 22.3;
Rechtspositie- en bezoldigingsbesluit burgemeesters, 9 december 1991, Stb. 1991/744, art. 10.6, 18 lid 5 en 6;
Rechtspositiebesluit burgemeesters 1994, Stb. 1994/462, art. 9.6 en 17.6
Opmerking Het betreft de verlening van extra diensttijd en de verhoging wegens waarneming in een andere gemeente.

- (123.)
 Actor Commissaris van de Koning
 Handeling Het adviseren van de Kroon over de vaststelling van de hoogte van de ambtstoelage van een burgemeester van een gemeente in de hoogste klasse
 Periode 1948 - 1971
 Grondslag Bezoldigingsbesluit burgemeesters 1948, 6 oktober 1948, Stb. 1948/I440, art. 19.3 en 20.3;
 Bezoldigingsbesluit burgemeesters 1954, 8 juni 1954, Stb. 1954/251, art.19.2en 20.2
- (124.)
 Actor Minister van Binnenlandse Zaken
 Handeling Het, gehoord de commissaris van de Koning, vaststellen van de hoogte van de ambtstoelage, tegemoetkoming en eventuele verhoging daarvan van een burgemeester of vervangende burgemeester van een gemeente in de hoogste klasse
 Periode 1948 - 1971
 Grondslag Bezoldigingsbesluit burgemeesters 1948, 6 oktober 1948, Stb. 1948/I440, art. 19.3 en 20.3;
 Bezoldigingsbesluit burgemeesters 1954, 8 juni 1954, Stb. 1954/251, art. 19.2 en 20.2;
- (125.)
 Actor Minister van Binnenlandse Zaken
 Handeling Het inhouden van (een deel van) de bezoldiging of ambtstoelage van een burgemeester of vervangend burgemeester
 Periode 1932 -
 Grondslag Besluit houdende enkele voorzieningen omtrent de rechtspositie van de burgemeesters, 18 november 1932, Stb. 1932/540, art. 2;
 Rechtspositiebesluit burgemeesters, 6 mei 1971, Stb. 1971/295, art. 12 en zoals gewijzigd bij besluit van 27 mei 1974, Stb. 1974/341, art. 11a en 11b;
 Rechtspositie- en bezoldigingsbesluit burgemeesters, 9 december 1991, Stb. 1991/744, art. 19 en 20;
 Rechtspositiebesluit burgemeesters 1994, Stb. 1994/462, art. 18 en 19
 Opmerking Het betreft het inhouden van de bezoldiging en ambtstoelage bij langdurig verblijf buiten de gemeente en het staken van de bezoldiging en ambtstoelage wanneer de betrokkene weigert zich te laten keuren ten tijde van ziekte.
- (126.)
 Actor Minister van Binnenlandse Zaken
 Handeling Het (voorbereiden van de vaststelling, wijziging en intrekking van een KB inzake het) toekennen van wachtgeld aan een burgemeester bij ontslag of niet-herbenoeming of aanvaarding van de functie van gedeputeerde tegen een lagere jaarwedde dan zijn laatst genoten bezoldiging
 Grondslag Besluit houdende enkele voorzieningen omtrent de rechtspositie van de burgemeesters, 18 november 1932, Stb. 1932/540, zoals gewijzigd bij besluit van 10 oktober 1945, Stb. 1945/F224, art. 9;
 Rechtspositiebesluit burgemeesters, 6 mei 1971, Stb. 1971/295, art. 16; Rechtspositie- en bezoldigingsbesluit burgemeesters, 9 december 1991, Stb. 1991/744, art. 49;
 Rechtspositiebesluit burgemeesters 1994, Stb. 1994/462, art. 46

- (127.)
 Actor Minister van Binnenlandse Zaken
 Handeling Het toekennen van een aanvullende uitkering aan een gewezen burgemeester bij de aanvaarding van de functie van gedeputeerde
 Periode 1958 - 1991
 Grondslag Besluit houdende enkele voorzieningen omtrent de rechtspositie van de burgemeesters, 18 november 1932, Stb. 1932/540, zoals gewijzigd bij besluit van 9 oktober 1957, Stb. 1957/427, art. 10
 Rechtspositiebesluit burgemeesters, 6 mei 1971, Stb. 1971/295, art. 17
- (128.)
 Actor Minister van Binnenlandse Zaken
 Handeling Het gehoord de commissaris van de Koning, toekennen van een vergoeding aan burgemeesters voor verplaatsings- en/of pensionkosten
 Periode 1945 -
 Grondslag Besluit van de Secretaris-Generaal van het Departement van Binnenlandse Zaken tot vaststelling van een regeling voor de bezoldiging van burgemeesters Stcrt. 1943/107, art. 25.4 en 5;
 Bezoldigingsbesluit burgemeesters 1948, 6 oktober 1948, Stb. 1948/I440 art. 20.3;
 Bezoldigingsbesluit burgemeesters 1954, 8 juni 1954, Stb. 1954/251, art. 20.4;
 Bezoldigingsbesluit burgemeesters 1981, 24 februari 1983, Stb. 1983/179, art. 18 lid 6 en 9
 Rechtspositie- en bezoldigingsbesluit burgemeesters, 9 december 1991, Stb. 191/744, art. 35.2en3 en 36.3;
 Rechtspositiebesluit burgemeesters 1994, Stb. 1994/462, art. 31.4 en 32.3
 Opmerking De kosten komen ten laste van de gemeente.
- (129.)
 Actor Minister van Binnenlandse Zaken
 Handeling Het, gedeputeerde staten gehoord, besluiten de korting op de bezoldiging wegens het bewonen van een ambtswoning lager vast te stellen dan het wettelijk voorgeschreven percentage
 Periode 1945 -
 Grondslag Besluit van de Secretaris-Generaal van het Departement van Binnenlandse Zaken tot vaststelling van een regeling voor de bezoldiging van burgemeesters Stcrt. 1943/107, art. 20 lid 3;
 Bezoldigingsbesluit burgemeesters 1948, 6 oktober 1948, Stb. 1948/I440, art. 22.3;
 Bezoldigingsbesluit burgemeesters 1954, 8 juni 1954, Stb. 1954/251, art. 22.3;
 Bezoldigingsbesluit burgemeesters 1981, 24 februari 1983, Stb. 1983/179, art. 19.3
 Rechtspositie- en bezoldigingsbesluit burgemeesters, 9 december 1991, Stb. 1991/744, art. 39.2;
 Rechtspositiebesluit burgemeesters 1994, Stb. 1994/462, art. 35.2

- (130.)
 Actor Gedeputeerde Staten
 Handeling Het adviseren van de minister over een besluit de korting op de bezoldiging van een burgemeester wegens het bewonen van een ambtswoning lager vast te stellen dan het wettelijk voorgeschreven percentage
 Periode 1948 -
 Grondslag Bezoldigingsbesluit burgemeesters 1948, 6 oktober 1948, Stb. 1948/I440, art. 22.3; Bezoldigingsbesluit burgemeesters 1954, 8 juni 1954, Stb. 1954/251, art. 22.3; Bezoldigingsbesluit burgemeesters 1981, 24 februari 1983, Stb. 1983/179, art. 19.3; Rechtspositie- en bezoldigingsbesluit burgemeesters, 9 december 1991, Stb. 1991/744, art. 39.2; Rechtspositiebesluit burgemeesters 1994, Stb. 1994/462, art. 35.2
- (131.)
 Actor Minister van Binnenlandse Zaken
 Handeling Het vaststellen van nadere regels over de toekenning van gratificaties en vergoedingen aan burgemeesters
 Periode 1957 -
 Grondslag Bezoldigingsbesluit burgemeesters 1954, 8 juni 1954, Stb. 1954/251, zoals gewijzigd bij besluit van 27 oktober 1960, Stb. 1960/431, art. 22a.4; Besluit houdende enkele voorzieningen omtrent de rechtspositie van de burgemeesters, 18 november 1932, Stb. 1932/540, zoals gewijzigd bij besluit van 4 december 1956, Stb. 1956/597, art. 3a.3; Rechtspositiebesluit burgemeesters, 6 mei 1971, Stb. 1971/295, zoals gewijzigd bij besluit van 6 mei 1971, Stb. 1971/296, art. 19a.3; Bezoldigingsbesluit burgemeesters 1981, 24 februari 1983, Stb. 1983/179, art. 17.2, 20; Rechtspositie- en bezoldigingsbesluit burgemeesters, 9 december 1991, Stb. 1991/744, art. 35.3 en 37.3; Rechtspositiebesluit burgemeesters 1994, Stb. 1994/462, art. 31.5 en 33.4;
 Product Beschikking vaste autokostenvergoeding, Stcrt. 1984/86
- (132.)
 Actor Minister van Binnenlandse Zaken
 Handeling Het geven van nadere voorschriften ter uitvoering van de Premiespaarregeling burgemeesters
 Periode 1964 - 1971
 Grondslag Premiespaarregeling burgemeesters, 18 februari 1964, Stb. 1964/54, art. 10
- (133.)
 Actor Minister van Binnenlandse Zaken
 Handeling Het stellen van voorwaarden voor deelneming door (bank)instellingen aan de uitvoering van de Premiespaarregeling burgemeesters
 Periode 1964 - 1971
 Grondslag Premiespaarregeling burgemeesters, 18 februari 1964, Stb. 1964/54, art. 4.1
- (134.)
 Actor Minister van Binnenlandse Zaken
 Handeling Het uitvoeren van de Premiespaarregeling burgemeesters
 Periode 1964 - 1971
 Grondslag Premiespaarregeling burgemeesters, 18 februari 1964, Stb. 1964/54, art. 2, 4.3, 4a, 6 en 9

- (135.)
 Actor Minister van Binnenlandse Zaken
 Handeling Het toekennen van een tegemoetkoming in ziektekosten aan een burgemeester
 Periode 1971 -
 Grondslag Rechtspositiebesluit burgemeesters, 6 mei 1971, Stb. 1971/295, art. 14-15;
 Rechtspositie- en bezoldigingsbesluit burgemeesters, 9 december 1991, Stb. 1991/744,
 art. 24-25;
 Rechtspositiebesluit burgemeesters 1994, Stb. 1994/462, art. 23-24;
 Voorschriften ex art. 43 en 44 van het Algemeen Rijksambtenarenreglement
 Opmerking De tegemoetkoming komt ten laste van de gemeente.
- (136.)
 Actor Minister van Binnenlandse Zaken
 Handeling Het opleggen van een verplichting of toepassen van een sanctie ten aanzien van een
 WAO-conforme uitkering van een burgemeester
 Periode 1996 -
 Grondslag Rechtspositiebesluit burgemeesters 1994, Stb. 1994/462, zoals gewijzigd bij besluit
 van 6 augustus 1996, Stb. 1996/439, art. 15a
- (137.)
 Actor Minister van Binnenlandse Zaken
 Handeling Het geven van toestemming aan een gemeente om een gemeentelijke hypothecaire
 lening aan een burgemeester voort te zetten na zijn ontslag
 Periode 1991 -
 Grondslag Rechtspositie- en bezoldigingsbesluit burgemeesters, 9 december 1991, Stb. 1991/744,
 art. 40.3;
 Rechtspositiebesluit burgemeesters 1994, Stb. 1994/462, art. 36.3
- (138.)
 Actor Gedeputeerde Staten
 Handeling Het vaststellen van een regeling voor de toekenning van een vaste
 autokostenvergoeding aan een burgemeester
 Periode 1960 - 1984
 Grondslag Bezoldigingsbesluit burgemeesters 1954, 8 juni 1954, Stb. 1954/251, zoals gewijzigd
 bij besluit van 27 oktober 1960, Stb. 1960/431, art. 22a.2;
 Bezoldigingsbesluit burgemeesters 1981, 24 februari 1983, Stb. 1983/179, art. 20.2
- (139.)
 Actor Gedeputeerde Staten
 Handeling Het, gehoord de gemeenteraad, toekennen van een vaste vergoeding aan een
 burgemeester voor het gebruik van een eigen auto
 Periode 1960 - 1984
 Grondslag Bezoldigingsbesluit burgemeesters 1954, 8 juni 1954, Stb. 1954/251, zoals gewijzigd
 bij besluit van 27 oktober 1960, Stb. 1960/431, art. 22a.2;
 Bezoldigingsbesluit burgemeesters 1981, 24 februari 1983, Stb. 1983/179, art. 20.2

2.2.5 Voorzitters waterschappen

Inleiding

Tot 1991 werd de rechtspositie van de voorzitters van de waterschappen geregeld bij of krachtens provinciale verordening. In artikel 2 van de Ambtenarenwet 1929 werd immers het ambtenaarschap van de voorzitters en leden van het dagelijks bestuur van een waterschap, veenschap of veenpolder niet van toepassing verklaard. Bij het wetsvoorstel tot wijziging van de Waterstaatswet werd geopperd om het benoemen van de voorzitter van het waterschap op te dragen aan de Kroon en dan tevens de grondslag van de regeling van zijn rechtspositie op een lijn te stellen met die van de burgemeester. Analooq aan de situatie van de burgemeesters werd ten aanzien van de voorzitter van het waterschap enerzijds de “niet van toepassingverklaring” van de Ambtenarenwet opgeheven en anderzijds in de plaats van artikel 125 van die wet, dat de Kroon opdraagt om de rechtspositie te regelen van de vanwege het rijk benoemde ambtenaren in het algemeen, een bijzondere bepaling in de Waterschapswet opgenomen, waarbij de Kroon werd opgedragen de rechtspositie van de voorzitter te regelen bij algemene maatregel van bestuur. Deze algemene maatregel van bestuur is de Rechtspositie voorzitters waterschappen, Stb. 1991/560.

Bezoldiging

De rechtspositieregeling voorzitters waterschappen heeft geen betrekking op de bezoldiging en de pensioenvoorziening van de voorzitter. De waterschapswet gaat ervan uit dat deze elementen van de rechtspositie regeling vinden in een provinciale verordening. In artikel 44 van de Waterschapwet staat immers dat de provincie bij verordening regels stelt met betrekking tot de bezoldiging en pensioenvoorziening voor de leden van het dagelijks bestuur van waterschappen. De voorzitter van het waterschap is een van die leden van het dagelijks bestuur. Voor wat betreft de pensioenvoorziening ligt het daarbij voor de hand zo mogelijk aansluiting te zoeken bij het ABP voor fulltime voorzitters en de Appa voor parttime voorzitters.

Vergoedingen

Ten aanzien van vakantie, vakantie-uitkering en verlof waren de bepalingen van het ARAR van overeenkomstige toepassing. Het dagelijks bestuur was hierbij het bevoegd gezag. Bij de wijziging van het rechtspositiebesluit in december 1994 werd voor vakantie, vakantie-uitkering en verlof aangesloten bij de regelingen voor waterschapsambtenaren.

Ten aanzien van verplaatsingskosten, reis- en verblijfkosten en vergoeding van telefoonkosten golden voor de voorzitter dezelfde bepalingen als voor de ambtenaren van het waterschap.

Gratificatie

De voorzitter van het waterschap heeft recht op een gratificatie bij een twaalf en een half, vijftientwintig, veertig respectievelijk vijftig jarig ambtsjubileum.

Ziektekosten

De voorzitter dient binnen twee maanden na zijn ambtsaanvaarding schriftelijk kennis te geven aan het dagelijks bestuur van het waterschap dat bij van de mogelijkheid gebruik wil maken om deelnemer te zijn in een van waterschapswege getroffen ziektekostenvoorziening voor waterschapsambtenaren.

Indien hij geen gebruik maakt van deze ziektekostenvoorziening dan wordt hem van waterschapswege een tegemoetkoming in de kosten van de door hem gesloten verzekering verleend, overeenkomstig de bepalingen van de Interimregeling ziektekosten Ambtenaren 1982. (Zie het institutioneel onderzoek *Overheidspersoneel*, deelbeleidsterrein *Arbeidsvoorwaarden Rijkspersoneel*.)

Wachtgeld en pensioenvoorziening

Bij ontslag en niet-herbenoeming ontvangt de voorzitter van het waterschap een uitkering volgens een uitkerings- en pensioenverordening voor waterschapsbestuurders, die door de desbetreffende provincie is opgesteld. Deze verordening moet door Gedeputeerde Staten zijn goedgekeurd. Ook bij het overlijden van de voorzitter wordt een uitkering toegekend aan de achterblijvers.

Voor wat betreft de pensioenvoorziening ligt het daarbij voor de hand zo mogelijk aansluiting te zoeken bij het ABP voor fulltime voorzitters en de Appa voor parttime voorzitters.

Zie voor de context en de handelingen betreffende het benoemen, schorsen en ontslaan van de voorzitter van een waterschap het RIO *Waterstaat*.

(140.)

Actor Minister van Verkeer en Waterstaat
Handeling Het voorbereiden van de vaststelling, wijziging en intrekking van een amvb over de rechtspositie van de voorzitters van waterschappen
Periode 1991 -
Grondslag Waterschapswet, 6 juni 1991, Stb. 1991/379, art. 49
Product Rechtspositiebesluit voorzitters waterschappen, 17 oktober 1991, Stb. 1991/560

(141.)

Actor Provinciale Staten
Handeling Het vaststellen van een bezoldigings-, uitkerings- en pensioenverordening voor waterschapsbestuurders
Periode 1991 -
Grondslag Waterschapswet, 6 juni 1991, Stb. 1991/379, art. 44
Rechtspositiebesluit voorzitters waterschappen, 17 oktober 1991, Stb. 1991/560, art. 26
Opmerking Bij het vaststellen van verordeningen inzake leden van het dagelijks bestuur van een waterschap treden provinciale staten in overleg met het waterschapsbestuur.

(142.)

Actor Gedeputeerde Staten
Handeling Het goedkeuren van de uitkerings- en pensioenverordening voor waterschapsbestuurders
Periode 1991 -
Grondslag Rechtspositiebesluit voorzitters waterschappen, 17 oktober 1991, Stb. 1991/560, art. 26

2.2.6 Voorzitters van gemeenschappelijke regelingen en openbare lichamen en drossen

Inleiding

De rechtspositie van voorzitters van een gemeenschappelijke regeling, voorzitters van openbare lichamen en drossen zijn veelal gebaseerd op het Rechtspositieregeling voorzitters pre-gewesten²⁰ en het Rechtspositiebesluit burgemeesters en Bezoldigingsbesluit burgemeester²¹. In het Rechtspositiebesluit voorzitters pre-gewesten wordt in artikel 5 expliciet vermeld dat het ARAR niet van toepassing is op de voorzitter van een pre-gewest, met uitzondering van de artikelen 17 tot en met 20e.

In deze paragraaf wordt bij de handelingen in het eerste gedeelte die handelingen beschreven die voor alle voorzitters van openbare lichamen en gemeenschappelijke regelingen en voor drossen gelden. De daarna volgende handelingen zijn specifiek voor een bepaald openbaar lichaam of gemeenschappelijke regeling.

Bezoldiging

De wijze van het vaststellen van de bezoldiging voor de voorzitters kan uiteen lopen. Met de bezoldigingsbesluiten van de voorzitters van de het Gewest Twente, het openbaar lichaam Rijnmond en het Samenwerkingorgaan Agglomeratie Utrecht wordt de hoogte van de bezoldiging vastgesteld door de minister van Binnenlandse Zaken. Terwijl voor de voorzitter van de agglomeratie Eindhoven de hoogte van de bezoldiging door gedeputeerde staten van Noord-Brabant wordt vastgesteld, onder goedkeuring van de minister van Binnenlandse Zaken.

Vergoedingen

In het Rechtspositiebesluit voorzitters pre-gewesten wordt in artikel 5 vermeld dat de artikelen 19a en 22b tot en met d van het Bezoldigingsbesluit burgemeesters 1954 op de voorzitters van de pre-gewesten van toepassing zijn.

De leden van het bestuur van een openbaar lichaam of van het gemeenschappelijk orgaan kunnen een tegemoetkoming in de kosten en een vergoeding voor hun werkzaamheden ontvangen. Deze tegemoetkoming en vergoeding worden bij de regeling, of krachtens de regeling door het algemeen bestuur van het openbaar lichaam of het gemeenschappelijk orgaan vastgesteld.

Leden die tevens wethouder, burgemeester of secretaris zijn komen niet voor een vergoeding in aanmerking. Voor burgemeesters en wethouders staat immers in de Gemeentewet, respectievelijk artikel 66 en 44, dat zij verplicht zijn vergoedingen van nevenfuncties die zij uit hoofde van hun ambt ontvangen, in de gemeentekas te storten. Voor de secretaris is dit niet expliciet in de Gemeentewet geregeld.

Voorzitters gemeenschappelijke regelingen, openbare lichamen en drosten

Op de gedelegeerden van de agglomeratie Eindhoven zijn de overeenkomstige toepassing de op de wethouders betrekking hebbende artikelen van de Appa. Op de voorzitter van de agglomeratie Eindhoven is het KB tot vaststelling van een Rechtspositieregeling voorzitters pre-gewesten en wijziging van het KB van 27 november 1968 van toepassing, met uitzondering van art.3. Voor de secretaris zijn de bepalingen betreffende het minimum en maximum salaris, periodieke verhogingen en dienstdtijd, zoals deze gelden voor gemeentesecretarissen in de provincie Noord-Brabant van overeenkomstige toepassing.

- (143.)
 Actor Minister van Binnenlandse Zaken
 Handeling Het voorbereiden van de vaststelling, wijziging en intrekking van een amvb over de regeling van de rechtspositie van de voorzitter en/of secretaris en/of leden van het bestuur van een openbaar lichaam of gemeenschappelijke regeling
 Periode 1965 -
 Grondslag onder meer:
 Wet openbaar lichaam Rijnmond, 5 november 1964, Stb. 1964/427, art. 12.2 in samenhang met de gemeentewet, 29 juni 1851, Stb. 1851/85, zoals gewijzigd Stb. 1931/89, art. 80;
 Ambtenarenwet 1929, art. 125 juncto de Regeling Gewest 's-Gravenhage
 Wet gemeenschappelijke regelingen, 20 december 1984, Stb. 1984/667, art. 21 lid 1 en 3, art. 50a.1, art. 52.1, art. 62, art. 74.1, art. 84.1; Ambtenarenwet 1929, art. 125 juncto Regeling Samenwerkingsorgaan Utrecht, 15 juli 1980, Stb. 1980/492 juncto Gemeenschappelijke regeling Bestuur Regio Utrecht, 28 september 1995, Stb. 1995/468, art. 25
 Product onder meer:
 Bezoldigingsbesluit voorzitter Rijnmond, Stb. 1965/539;
 Rechtspositieregeling voorzitters pre-gewesten en wijziging van het Koninklijk besluit van 27 november 1968 (Stb. 655), Stb. 1976/237;
 Bezoldigingsbesluit voorzitter Gewest 's-Gravenhage, 6 oktober 1977, Stb. 1977/585
 Bezoldigingsbesluit voorzitter Samenwerkingsorgaan Agglomeratie Utrecht, Stb. 1980/492
- (144.)
 Actor Minister van Binnenlandse Zaken
 Handeling Het vaststellen van beoordelingsnormen, beleidsregels en wetsinterpreterende regels inzake de rechtspositie en arbeidsvoorwaarden van de voorzitter en/of secretaris en/of leden van het bestuur van een openbaar lichaam of gemeenschappelijke regeling
 Periode 1945-
- (145.)
 Actor Gedeputeerde Staten
 Handeling Het kennisnemen en beoordelen van de regeling van de rechtspositie van de leden van het bestuur van een openbaar lichaam of gemeenschappelijke regeling en door hen ingestelde commissies door het algemeen bestuur van dat lichaam of die regeling
 Periode 1984 -
 Grondslag Wet gemeenschappelijke regelingen, 20 december 1984, Stb. 1984/667, art. 21.4, 24.4, art. 50a.1, art. 52.1, art. 62, art. 74.1, art. 84.1
- (146.)
 Actor Minister van Binnenlandse Zaken
 Handeling Het, gehoord de commissaris van de Koning, vaststellen van de hoogte van de ambtstoelage van een voorzitter van een pre-gewest
 Periode 1976 -
 Grondslag Rechtspositieregeling voorzitter pre-gewesten, 29 maart 1976, Stb. 1976/237 juncto het Bezoldigingsbesluit burgemeesters 1954, 8 juni 1954, Stb. 1954/251, art. 19

- (147.)
 Actor Commissaris van de Koning
 Handeling Het adviseren van de minister van Binnenlandse Zaken over de vaststelling van de hoogte van de ambtstoelage van een voorzitter van een pre-gewest
 Periode 1977 -
 Grondslag Rechtspositieregeling voorzitter pre-gewesten, 29 maart 1976, Stb. 1976/237 juncto het Bezoldigingsbesluit burgemeesters 1954, 8 juni 1954, Stb. 1954/251, art. 19
- (148.)
 Actor Minister van Binnenlandse Zaken
 Handeling Het vaststellen bij KB van de hoogte van de bezoldiging van een voorzitter van een pre-gewest of een gemeenschappelijke regeling
 Periode 1976 -
 Grondslag Besluit tot vaststelling van het Bezoldigingsbesluit voorzitters Gewest 's-Gravenhage, 6 oktober 1977, Stb. 1977/585, art.1
 Besluit houdende vaststelling van het Bezoldigingsbesluit voorzitter Gewest Twente, 15 juli 1980, Stb. 1980/491, art. 1
 Besluit houdende vaststelling van het Bezoldigingsbesluit voorzitter Samenwerkingsorgaan Agglomeratie Utrecht, 15 juli 1980, Stb. 1980/492, art. 1
- (149.)
 Actor Minister van Binnenlandse Zaken
 Handeling Het, gedeputeerde staten gehoord, besluiten de korting op de bezoldiging van een voorzitter van een pre-gewest of van het openbaar lichaam Rijnmond wegens het bewonen van een ambtswoning lager vast te stellen dan het wettelijk voorgeschreven percentage
 Periode 1965 -
 Grondslag Bezoldigingsbesluit voorzitter Rijnmond, 26 november 1965, Stb. 1965/539, art. 3
 Rechtspositieregeling voorzitter pre-gewesten, 29 maart 1976, Stb. 1976/237 juncto het Bezoldigingsbesluit burgemeesters 1954, 8 juni 1954, Stb. 1954/251, art. 22.3
- (150.)
 Actor Gedeputeerde Staten
 Handeling Het adviseren van de minister over een besluit de korting op de bezoldiging van een voorzitter van een pre-gewest of van het openbaar lichaam Rijnmond wegens het bewonen van een ambtswoning lager vast te stellen dan het wettelijk voorgeschreven percentage
 Periode 1965 -
 Grondslag Bezoldigingsbesluit voorzitter Rijnmond, 26 november 1965, Stb. 1965/539, art. 3
 Besluit tot vaststelling van een Rechtspositieregeling voorzitter pre-gewesten, 29 maart 1976, Stb. 1976/237 juncto het Bezoldigingsbesluit burgemeesters 1954, 8 juni 1954, Stb. 1954/251, art. 22.3

- (151.)
 Actor Minister van Binnenlandse Zaken
 Handeling Het vaststellen van de jaarwedde en vergoedingen van de voorzitter en de overige leden van het dagelijks bestuur, de leden van de bestuurscommissie, de secretaris en de ontvanger van een openbaar lichaam
 Periode 1945 - 1986
 Grondslag Wet tot instelling van een openbaar lichaam voor de ingepolderde Wieringermeer en ander aan te wijzen ingepolderde of in te polderen gedeelten van het IJsselmeer, 31 mei 1937, Stb. 1937/521, art. 17;
 Wet openbaar lichaam Zuidelijke IJsselmeerpolders, 10 november 1955, Stb. 1955/521, art. 8;
 Bezoldigingsbesluit voorzitter Rijnmond, 26 november 1965, Stb. 1965/539, art. 1
 Opmerking De vergoedingen zijn o.m. de reis- en verblijfkosten en het presentiegeld.
 Het vaststellen van de vergoedingen en jaarwedden betreffende het ingepolderde Wieringermeer gebeurd in samenwerking met de Minister van Verkeer en Waterstaat en de minister van Financiën.
- (152.)
 Actor Minister van Verkeer en Waterstaat en minister van Financiën
 Handeling Het vaststellen van de jaarwedde en vergoedingen van de voorzitter en de overige leden van het dagelijks bestuur, de leden van de bestuurscommissie, de secretaris en de ontvanger van het openbaar lichaam voor de ingepolderde Wieringermeer
 Periode 1945 - 1967
 Grondslag Wet tot instelling van een openbaar lichaam voor de ingepolderde Wieringermeer en ander aan te wijzen ingepolderde of in te polderen gedeelten van het IJsselmeer, 31 mei 1937, Stb. 1937/521, art. 17
 Opmerking De vergoedingen zijn o.m. de reis- en verblijfkosten en het presentiegeld.
 Het vaststellen van de vergoedingen en jaarwedden betreffende het ingepolderde Wieringermeer gebeurd in samenwerking met de Minister van Binnenlandse Zaken.
- (153.)
 Actor Minister van Binnenlandse Zaken
 Handeling Het, gehoord de commissaris van de Koning in de provincie Zuid-Holland, vaststellen van een bijdrage in de (bijzondere) kosten voor het uitoefenen van het ambt van voorzitter van het openbaar lichaam Rijnmond
 Periode 1965 - 1986
 Grondslag Bezoldigingsbesluit voorzitter Rijnmond, 26 november 1965, Stb. 1965/539, art. 2
- (154.)
 Actor Minister van Binnenlandse Zaken
 Handeling Het, gehoord de commissaris van de Koning in de provincie Zuid-Holland, toekennen van een vergoeding aan de voorzitter van het openbaar lichaam Rijnmond voor verplaatsings- en/of pensiekosten
 Periode 1965 - 1986
 Grondslag Bezoldigingsbesluit voorzitter Rijnmond, 26 november 1965, Stb. 1965/539, art. 3
- (155.)
 Actor Commissaris van de Koning in de provincie Zuid-Holland
 Handeling Het adviseren van de minister van Binnenlandse Zaken over de arbeidsvoorwaarden (bijdrage, vergoeding) van een voorzitter van het openbaar lichaam Rijnmond
 Periode 1965 - 1986
 Grondslag Bezoldigingsbesluit voorzitter Rijnmond, 26 november 1965, Stb. 1965/539, art. 3

(156.)

Actor Minister van Binnenlandse Zaken
Handeling Het voorbereiden van de vaststelling, wijziging en intrekking van een KB ter goedkeuring van een besluit van gedeputeerde staten van Noord-Brabant inzake de bezoldiging van de voorzitter, secretaris en de gedelegeerden van het college van voorzitter en gedelegeerden van de agglomeratie Eindhoven
Periode 1977 -
Grondslag Besluit agglomeratie Eindhoven, 5 januari 1977, Stb. 1977/4, art. 1, 4 en 6

(157.)

Actor Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant
Handeling Het, onder goedkeuring van de Kroon, vaststellen van de hoogte van de bezoldiging van de voorzitter, secretaris en de gedelegeerden van het college van voorzitter en gedelegeerden van de agglomeratie Eindhoven
Periode 1977 -
Grondslag Besluit agglomeratie Eindhoven, 5 januari 1977, Stb. 1977/4, art. 1, 4 en 6
Opmerking Bij de vaststelling kunnen gedeputeerde staten rekening houden met het al dan niet in hoofdbetrekking vervullen van de functie.

2.3 Hoge colleges van staat

De Hoge Colleges van Staat hebben een aparte positie te midden van de andere overheidsinstellingen. Die aparte positie blijkt vooral uit de onafhankelijkheid van deze instellingen. Alle Hoge Colleges van Staat zijn onafhankelijk van de regering en van de ministeries.

Een lid van een Hoog College van Staat kan alleen ontslagen worden als hij of zij een strafbaar feit heeft gepleegd, en door de rechter is veroordeeld. Een lid gaat automatisch met pensioen bij het bereiken van de vijftenzestig of zeventigjarige leeftijd. Natuurlijk mogen de leden wel zelf ontslag nemen.

Een lid van een Hoog College van Staat mag bepaalde nevenfuncties niet vervullen om eventuele belangenverstremming te voorkomen. Daarnaast zijn leden van de Hoge Colleges van Staat onafhankelijk in het uitvoeren van hun taak.

2.3.1 Raad van State

Inleiding

De vice-president en de leden van de Raad van State worden bij KB benoemd voor het leven. Over de benoeming van de vice-president wordt de Raad zelf gehoord, voor de benoeming van de staatsraden doet de Raad een aanbeveling. De kandidaat-leden hebben vervolgens een gesprek met de minister van Binnenlandse Zaken. De volgende stap in de procedure is het inbrengen van de aanbeveling van de Raad van State in de ministerraad. Daar wordt bepaald wie de nieuwe kandidaat is. De voordracht aan de Koningin gebeurt door de minister van Binnenlandse Zaken in overeenstemming met de minister van Justitie.

Voor de benoeming van de staatsraden in buitengewone dienst doet de Raad een aanbeveling. De minister van Binnenlandse Zaken neemt deze aanbeveling over en brengt het in de ministerraad. Ook hier vindt de voordracht aan de Koningin plaats in overleg met de minister van Justitie.

De staatsraden worden ontslagen bij het bereiken van leeftijd van 70 jaar of op eigen verzoek.

Daarnaast kan een staatsraad geschorst of ontslagen worden door de Raad.

Zie voor handelingen inzake de benoeming, schorsing en ontslag van de leden van de Raad van State het RIO *Constitutionele Zaken*. Voor handelingen inzake de benoeming van de Antilliaanse en/of Arubaanse leden van de Raad van State dient u het RIO *Eenheid in verscheidenheid* te raadplegen.

Bezoldiging

De Kroon bepaalt, na het horen van de Raad van State en in overleg met de Staten-Generaal, de hoogte van de jaarwedde van de vice-president en de staatsraden, de leden van de Raad van State. Leden (vaste en tijdelijke) die tevens deel uitmaakte van een van de afdelingen van de Raad van State krijgen hierboven op een salarisverhoging. De voordracht van het KB tot bepalen van de hoogte van de jaarwedde wordt door de minister van Binnenlandse Zaken gedaan. De wijzigingen in de hoogte van de jaarwedde en eventuele andere vergoedingen hangen nauw samen met de wijzigingen van de bezoldiging en vergoedingen van het overheidspersoneel en met name met die van de hoogste rijksambtenaren. Bij een verhoging van de bezoldiging of vergoeding van rijksambtenaren zal ook voor de vice-president en de staatsraden een verhoging volgen.²²

Vergoedingen en sociale zekerheid

Naar aanleiding van de uitbreiding van de voorzieningen op het gebied van de bezoldiging van de burgerlijke Rijksambtenaren²³, werd in 1964 een vakantie-uitkering toegekend, overeenkomstig de bepalingen voor de burgerlijke Rijksambtenaren. Tevens werden compensatiemaatregelen ingevoerd wegens de verschuldigde premie AOW en AWW en wegens de huurverhogingen per 1 april 1960 en 1 september 1960.

Bij de wijziging in 1992 van de wet van 1964 werd naast de bezoldiging en de vakantie-uitkering aan de vice-president en de staatsraden een uitkering gegeven, conform de bepalingen voor de burgerlijke rijksambtenaren. Dit betrof een uitkering ter zake van veeljarige dienst, een vergoeding van

ziektekosten, verplaatsingskosten en telefoonkosten. Daarnaast kon voor de vice-president en de staatsraden bij amvb regels gesteld worden betreffende de kosten die aan de vervulling van het ambt van vice-president c.q. staatsraad verbonden zijn en die voor eigen rekening komen. De hoogte van de vergoeding van deze kosten worden jaarlijks door de minister van Binnenlandse Zaken aan de hand van de index materiële overheidsconsumptie nader vastgesteld.

De vergoeding van reis- en verblijfskosten aan de staatsraden vond plaats conform de bepalingen van burgerlijk rijksambtenaren, terwijl voor deze vergoeding voor de vice-president bij amvb regels gesteld dienden te worden.

Vanwege hun bijzondere positie werd in het verleden voor de vice-president van de Raad van State en de staatsraden een fiscale regeling getroffen met betrekking tot de door hen in aftrek te brengen verwervingskosten. De vice-president van de Raad van State en de staatsraden konden een bepaald bedrag wegens op het ambtsinkomen drukkende kosten aftrekken van het inkomen voor de heffing van de inkomstenbelasting en premies volksverzekeringen. Deze richtlijn werd vervangen bij het besluit van 31 maart 1993, Stb. 1993/219. Met dit besluit werd een maandelijkse vergoeding verstrekt voor de kosten die verbonden zijn aan de uitoefening van het ambt en voor eigen rekening waren. Aldus werd aangesloten bij het fiscale regime.

De vice-president en de staatsraden ontvangen tevens een tijdelijke toelage voor kinderen, overeenkomstig de bepaling die voor de burgerlijke Rijksambtenaren gelden.

Staatsraden in buitengewone dienst

De staatsraden in buitengewone dienst genoten tot 1964 geen salaris of vergoeding voor hun diensten. Bij de wet van 13 maart 1963, Stb. 1963/110, werd geregeld dat bij amvb een vergoeding voor elke vergadering van de Raad van State of van een van de afdelingen van de Raad van State moest worden geregeld.²⁴ De staatsraden in buitengewone dienst kwamen bovendien voor reis- en verblijfskostenvergoeding in aanmerking op voet van de bepalingen zoals die gelden voor de burgerlijke Rijksambtenaren als zij buiten Den Haag of een der aangrenzende gemeenten woonachtig waren.

(158.)

Actor	Minister van Binnenlandse Zaken
Handeling	Het vaststellen van beoordelingsnormen, beleidsregels en wetsinterpreterende regels inzake de rechtspositie en arbeidsvoorwaarden van leden van de Raad van State
Periode	1945-

(159.)

Actor Minister van Binnenlandse Zaken en minister van Financiën
Handeling Het (mede) voorbereiden van de vaststelling, wijziging en intrekking van een wet over de rechtspositie van de vice-president en de leden van de Raad van State
Periode 1945 -
Grondslag Grondwet 1938/1946/1948, art. 76-78;
Grondwet 1953/1956/1963/1972, art. 72.2 en 4;
Grondwet 1983/1987/1995, art. 74.5
Product Wet tot regeling van de bezoldiging van den Raad van State, Stb.1925/573
Wet houdende vaststelling van een nieuwe regeling voor de salariëring van de vice-president en de leden van de Raad van State, Stb. 1951/320
Wet tot verhoging van de salarissen en toelagen van de vice-president en de leden van de Raad van State, benevens de verhoging van de ambtswedde van de voorzitter en de leden van de Algemene Rekenkamer, Stb. 1959/190
Wet tot herziening van de salarissen van de vice-president en de leden van de Raad van State, alsmede van de ambtswedden van de voorzitter en de leden van de Algemene Rekenkamer, en tot het stellen van regelen ten aanzien van vergoedingen voor staatsraden in buitengewone dienst, Stb. 1963/110
Wet houdende vaststelling van een nieuwe regeling van de bezoldiging van de vice-president en de leden van de Raad van State, alsmede van de voorzitter en de leden van de Algemene Rekenkamer, Stb. 1964/387

(160.)

Actor Minister van Binnenlandse Zaken
Handeling Het voorbereiden van de vaststelling, wijziging en intrekking van een amvb tot wijziging van de hoogte van de bezoldiging van de vice-president en de leden van de Raad van State
Periode 1945 -
Product Besluit houdende de herziening van de bezoldiging van den Vice-president en de leden van den Raad van State, Stb. 1945/ F 166

(161.)

Actor a. Minister van Justitie
b. Minister van Binnenlandse Zaken
Handeling Het voorbereiden van de vaststelling, wijziging en intrekking van een amvb over een tegemoetkoming bij het overlijden van een lid van de Raad van State of een staatsraad in buitengewone dienst
Periode a. 1945 - 1982
b. 1982 -
Product Besluit houdende eene regeling ten aanzien van de uitbetaling van bezoldiging bij overlijden van Minister, leden van den Raad van State en krachtens Grondwet of wet voor hun leven aangestelde ambtenaren en van de tegemoetkoming die na het overlijden van die ambtenaren zal worden toegekeerd, 26 augustus 1931, Stb. 1931/384
Besluit houdende vaststelling van de regeling betreffende de uitkering die na het overlijden van Ministers, Commissarissen der Konings, krachtens de Grondwet of wet voor hun leven aangestelde ambtenaren, de Nationale Ombudsman en substituut-ombudsmannen zal worden uitgekeerd, 28 april 1982, Stb. 1982/308

(162.)

Actor Minister van Binnenlandse Zaken en minister van Financiën
Handeling Het (mede) voorbereiden van de vaststelling, wijziging en intrekking van een amvb over de hoogte van de vergoedingen voor de vice-president, de leden van de Raad van State en de staatsraden in buitengewone dienst
Periode 1963 -
Grondslag Wet houdende vaststelling van een nieuwe regeling voor de salariëring van de vice-president en de leden van de Raad van State, 26 juli 1951, Stb. 1951/320, zoals gewijzigd bij wet van 13 maart 1963, Stb. 1963/110, art. IV
Wet houdende vaststelling van een nieuwe regeling van de bezoldiging van de vice-president en de leden van de Raad van State, alsmede van de voorzitter en de leden van de Algemene Rekenkamer, 11 september 1964, Stb. 1964/387, art. 3 en zoals gewijzigd 10 maart 1993, Stb. 1993/217 art. 2.4
Product Besluit houdende regeling van de vergoeding voor staatsraden in buitengewone dienst, Stb. 1972/314
Besluit houdende regeling van een vergoeding voor de vice-president van de Raad van State en de staatsraden, alsmede de president en de overige leden in gewone dienst van de Algemene Rekenkamer voor de kosten die aan de vervulling van het ambt zijn verbonden, Stb. 1993/219
Opmerking De reis- en verblijfkosten voor die staatsraden in buitengewone dienst die buiten Den Haag wonen, worden vergoed op basis van de geldende vergoedingen van reis- en verblijfkosten voor burgerlijke Rijksambtenaren.

(163.)

Actor Minister van Binnenlandse Zaken
Handeling Het, na overleg met de minister van Financiën, in bijzondere gevallen vaststellen van een hogere vergoeding aan staatsraden in buitengewone dienst
Periode 1971 -
Grondslag Besluit houdenden regeling van de vergoeding voor staatsraden in buitengewone dienst, 9 juni 1972, Stb. 1972/314, art. 3

(164.)

Actor Minister van Financiën
Handeling Het voeren van overleg met de minister van Binnenlandse Zaken over het vaststellen van de vergoeding van een staatsraad in buitengewone dienst op een afwijkend bedrag
Periode 1972 -
Grondslag Besluit houdende regeling van de vergoeding voor staatsraden in buitengewone dienst, 9 juni 1972, Stb. 1972/314, art. 3

(165.)

Actor	Minister van Binnenlandse Zaken
Handeling	Het toekennen van vergoedingen en gratificaties aan de vice-president en de leden van de Raad van State
Periode	1963 -
Grondslag	Wet houdende vaststelling van een nieuwe regeling voor de salariëring van de vice-president en de leden van de Raad van State, 26 juli 1951, Stb. 1951/320, zoals gewijzigd bij wet van 13 maart 1963, Stb. 1963/110, art. III Wet houdende vaststelling van een nieuwe regeling van de bezoldiging van de vice-president en de leden van de Raad van State, alsmede van de voorzitter en de leden van de Algemene Rekenkamer, 11 september 1964, Stb. 1964/387, art. 7 Wet houdende vaststelling van een nieuwe regeling van de bezoldiging van de vice-president van de Raad van State en de staatsraden, alsmede van de president en de overige leden van de Algemene Rekenkamer, 11 september 1964, Stb. 1964/387, zoals gewijzigd 10 maart 1993, Stb. 1993/217 art. 2.4 Besluit houdende regeling van een vergoeding voor de vice-president van de Raad van State en de staatsraden, alsmede de president en de overige leden in gewone dienst van de Algemene Rekenkamer voor de kosten die aan de vervulling van het ambt zijn verbonden, 31 maart 1993, Stb. 1993/219, art.1
Opmerking	Hierbij dient gedacht te worden aan o.m. een uitkering ter zake van veeljarige dienst, vakantie-uitkering, ziektekostenvergoeding, verplaatsingskostenvergoeding, telefoonkostenvergoeding. Vanaf 1992 worden de hoogte van de kosten die aan de vervulling van het ambt zijn verbonden en die voor eigen rekening komen jaarlijks door de minister van Binnenlandse Zaken vastgesteld aan de hand van de index materiële overheidsconsumptie die door het Centraal Planbureau wordt opgesteld.

2.3.2 Algemene Rekenkamer

Inleiding

De Algemene Rekenkamer bestaat uit drie leden. Voor de benoeming van een lid van de Algemene Rekenkamer wordt door de Tweede Kamer een voordracht van drie personen opgesteld. Hieraan voorafgaand heeft het college van de Algemene Rekenkamer een aanbevelingslijst opgesteld van zes kandidaten. De Tweede Kamer is bij zijn voordracht echter niet aan deze aanbeveling gebonden. De leden worden bij koninklijk besluit voor het leven benoemd en kunnen tussentijds op non-actief gesteld en ontslagen worden door de Hoge Raad.²⁵ De handelingen over de benoeming en van de leden van de Algemene Rekenkamer zijn reeds in het RIO *Constitutionele Zaken* opgenomen.

De rechtspositie van de leden is geregeld in de Wet houdende vaststelling van een nieuwe regeling van de bezoldiging van de vice-president en de leden van de Raad van State, alsmede van de voorzitter en de leden van de Algemene Rekenkamer, Stb. 1964/387.

Voor de ambtenaren van de Algemene Rekenkamer geldt het ARAR, de hogere ambtenaren worden bij KB benoemd op voordracht van de Rekenkamer. Zie voor de arbeidsvoorwaarden van deze ambtenaren het institutionele onderzoek *Overheidspersoneel*, deelbeleidsterrein *Arbeidsvoorwaarden bij het Rijk*.

De taken van de Algemene Rekenkamer zijn in het PIVOT-rapport nr. 15, *Per slot van Rijksrekening* beschreven en worden derhalve hier niet meegenomen.

Bezoldiging

De bezoldiging van de leden van de Algemene Rekenkamer werd tot 1964 geregeld in de Comptabiliteitswet. De hoogte van de bezoldiging werd door de Kroon bepaald. Naast een maandelijks betaling van de bezoldiging werd hierin ook geregeld dat de bedoelde functionarissen een tijdelijke kindertoelage en een vakantie-uitkering kregen, overeenkomstig de bepalingen ten aanzien van de rijksambtenaren. In 1964 werd besloten dat de bezoldiging van de leden van de Algemene Rekenkamer evenals die van de leden van de Raad van State op gelijke wijze moesten worden herzien als die van de hoogste rijksambtenaren. Om daarbij de overzichtelijkheid te vergroten werden de regels voor de bezoldiging van de leden van de Raad van State en die van de leden van de Algemene Rekenkamer in één wet ondergebracht (Wet houdende vaststelling van een nieuwe regeling van de bezoldiging van de vice-president en de leden van de raad van State, alsmede van de voorzitter en de leden van de Algemene Rekenkamer, Stb. 1964/387).

In 1992 werd de minister van Binnenlandse Zaken degene die bevoegd was om de hoogte van bezoldiging te regelen.

Vergoedingen

Bij de wijziging van de wet in 1992 werd, net als bij de vice-president en de staatsraden, bovenop de bezoldiging uitkeringen verstrekt inzake veeljarige dienst, vakantie-uitkering, ziektekostenvergoeding, vergoeding van de verplaatsingskosten en vergoeding van de telefoonkosten. Hierbij werd aangesloten bij de bepalingen die golden voor de burgerlijke rijksambtenaren. Ook de reis- en verblijfskosten voor de leden van de Algemene Rekenkamer werden vergoed conform de bepalingen die gelden voor de burgerlijke rijksambtenaren. De reis- en verblijfskosten van de president worden bij amvb geregeld. Ook de vergoedingen voor de kosten die aan de vervulling van het ambt van president of lid in gewone dienst verbonden waren en die voor eigen rekening kwamen, werden bij amvb geregeld. Met ingang van het Besluit houdende regeling van een vergoeding voor de vice-president van de Raad van State en de staatsraden, alsmede van de president en de overige leden in gewone dienst van de Algemene Rekenkamer, Stb. 1993/219, werd een maandelijks vergoeding toegekend voor deze kosten. Totdat dit besluit werd vastgesteld werden vanwege hun speciale positie voor de president en de leden van de Algemene Rekenkamer een fiscale regeling getroffen met betrekking tot de door hen in aftrek te brengen verwervingskosten. Ingevolge een jarenlange richtlijn kon voor heffing van de inkomstenbelasting en premies volksverzekering een bepaald bedrag wegens op het ambtsinkomen drukkende kosten in aftrek worden gebracht op het inkomen. Door het in 1993 vastgestelde amvb werd deze regeling overbodig en werd direct aangesloten bij het fiscale regime.

Waarneming en plaatsvervangning

De plaatsvervangende leden ontvingen geen bezoldiging. Wel kregen zij vanaf 1964 een vergoeding voor elke werkdag dat zij als plaatsvervanger in functie waren. Die plaatsvervangende leden die buiten Den Haag woonachtig waren kregen daarnaast nog een vergoeding voor reis- en verblijfskosten, conform de bepalingen voor de burgerlijke rijksambtenaren. Met ingang van 1992 is het plaatsvervangend lidmaatschap van de Algemene Rekenkamer vervallen. Het plaatsvervangend lidmaatschap werd vervangen door het lidmaatschap in buitengewone dienst naar aanleiding van het verzoek van de Algemene Rekenkamer. De behoefte aan deze leden was ontstaan door een veranderde aanpak van de werkzaamheden. De leden in buitengewone dienst werden betrokken bij specifieke onderzoeken en de omvang van het college werd tijdelijk uitgebreid met deze leden tijdens de besluitvorming. De leden in buitengewone dienst konden daarnaast het plaatsvervangend lidmaatschap vervullen.

(166.)

Actor	Minister van Binnenlandse Zaken
Handeling	Het vaststellen van beoordelingsnormen, beleidsregels en wetsinterpreterende regels inzake de rechtspositie en arbeidsvoorwaarden van leden van de Algemene Rekenkamer
Periode	1945-
Opmerking	zie ook handeling bij Raad van State nr 159

(167.)	
Actor	Minister van Binnenlandse Zaken en minister van Financiën
Handeling	Het (mede) voorbereiden van de vaststelling, wijziging en intrekking van een wet over de rechtspositie van de voorzitter en de leden van de Algemene Rekenkamer
Periode	1945 -
Grondslag	Grondwet 1938/1946/1948, art. 186; Grondwet 1953/1956/1963/1972, art. 193; Grondwet 1983/1987/1995, art. 77.4
Product	Comptabiliteitswet Stb. 1927/259, art. 48, zoals gewijzigd bij wet van 9 april 1959, Stb. 1959/190 Wet tot verhoging van de salarissen en toelagen van de vice-president en de leden van de Raad van State, benevens de verhoging van de ambtswedde van de voorzitter en de leden van de Algemene Rekenkamer, Stb. 1959/190 Wet tot herziening van de salarissen van de vice-president en de leden van de Raad van State, alsmede van de ambtswedden van de voorzitter en de leden van de Algemene Rekenkamer, en tot het stellen van regelen ten aanzien van vergoedingen voor staatsraden in buitengewone dienst, Stb. 1963/110 Wet houdende vaststelling van een nieuwe regeling van de bezoldiging van de vice-president en de leden van de Raad van State, alsmede van de voorzitter en de leden van de Algemene Rekenkamer, 11 september 1964, Stb. 1964/387
Opmerking	zie ook handeling bij Raad van State, nr. 160
(168.)	
Actor	a. Minister van Financiën b. Minister van Binnenlandse Zaken
Handeling	Het voorbereiden van de vaststelling, wijziging en intrekking van een amvb voor de hoogte van de vergoeding voor plaatsvervangende leden en leden in buitengewone dienst van de Algemene Rekenkamer
Periode	a. 1945 - 1947 b. 1947 -
Grondslag	Comptabiliteitswet, 21 juli 1927, Stb. 1927/259, art. 48 Wet houdende vaststelling van een nieuwe regeling van de bezoldiging van de vice-president en de leden van de Raad van State, alsmede van de voorzitter en de leden van de Algemene Rekenkamer, 11 september 1964, Stb. 1964/387, art. 5 Wet houdende vaststelling van een nieuwe regeling van de bezoldiging van de vice-president en de leden van de Raad van State, alsmede van de voorzitter en de leden van de Algemene Rekenkamer, 11 september 1964, zoals gewijzigd 10 maart 1993, Stb. 1993/217, art. 5
Product	Besluit tot vaststelling van de vergoeding aan plaatsvervangende leden en van het tarief voor de aan hen toekomende schadeloosstelling voor reis- en verblijfkosten, 11 juni 1934, Stb. 1934/307 Besluit houdende vaststelling van de vergoeding aan plaatsvervangende leden, 18 augustus 1962, Stb. 1962/351 Besluit houdende herziening van de vergoeding voor plaatsvervangende leden, 19 juni 1968, Stb. 1968/357 Besluit houdende herziening van de vergoeding voor plaatsvervangende leden, 25 februari 1975, Stb. 1975/112 Besluit houdende regeling van de vergoeding voor leden in buitengewone dienst van de Algemene Rekenkamer, Stb. 1992/538
Opmerking	Vanaf 1 januari 1992 werd het plaatsvervangend lidmaatschap vervangen door het lidmaatschap in buitengewone dienst geworden.

(169.)

Actor	a. Minister van Financiën b. Minister van Binnenlandse Zaken
Handeling	Het toekennen van uitkeringen en vergoedingen aan plaatsvervangende leden en leden in buitengewone dienst van de Algemene Rekenkamer
Periode	a. 1945 - 1947 b. 1947 -
Grondslag	Besluit tot vaststelling van de vergoeding aan plaatsvervangende leden der Algemeene Rekenkamer en van het tarief voor de aan hen toekomende schadeloosstelling voor reis- en verblijfskosten, 11 juni 1934, Stb. 1934/307; Wet tot verhoging van de salarissen en toelagen van de vice-president en de leden van de Raad van State, benevens verhoging van de ambtswedden van de voorzitter en de leden van de Algemene Rekenkamer, 9 april 1959, Stb. 1959/190 juncto Besluit houdende toekenning van een uitkering over het jaar 1955 en van een uitkering over het tijdvak van 1 september 1956 tot 1 januari 1957 aan Rijkspersoneel, burgemeesters, personeel van de gemeentepolitie en personeel van onderwijsinrichtingen en -instellingen, 25 juni 1957, Stb. 1957/252 Besluit houdende vaststelling van de vergoeding aan plaatsvervangende leden, 18 augustus 1962, Stb. 1962/351, art. 1-2 Besluit houdende herziening van de vergoeding voor plaatsvervangende leden, 19 juni 1968, Stb. 1968/357, art. 1 Besluit houdende herziening van de vergoeding voor plaatsvervangende leden, 25 februari 1975, Stb. 1975/112, art 1 Besluit houdende regeling van de vergoeding voor leden in buitengewone dienst van de Algemene Rekenkamer, 21 september 1992, Stb. 1992/538, art. 5
Opmerking	Onder vergoedingen wordt verstaan de presentiegelden, maar ook de vergoedingen inzake reis- en verblijfskosten. Vanaf 1 januari 1992 werd het plaatsvervangend lidmaatschap vervangen door het lidmaatschap in buitengewone dienst geworden.

(170.)

Actor	Minister van Binnenlandse Zaken
Handeling	Het toekennen van vergoedingen en gratificaties aan de president en de leden van de Algemene Rekenkamer
Periode	1963 -
Grondslag	Wet houdende vaststelling van een nieuwe regeling van de bezoldiging van de vice-president en de leden van de Raad van State, alsmede van de voorzitter en de leden van de Algemene Rekenkamer, 11 september 1964, Stb. 1964/387, art. 7 Wet houdende vaststelling van een nieuwe regeling van de bezoldiging van de vice-president van de Raad van State en de staatsraden, alsmede van de president en de overige leden van de Algemene Rekenkamer, 11 september 1964, Stb. 1964/387, zoals gewijzigd 10 maart 1993, Stb. 1993/217 art. 4 Besluit houdende regeling van een vergoeding voor de vice-president van de Raad van State en de staatsraden, alsmede de president en de overige leden in gewone dienst van de Algemene Rekenkamer voor de kosten die aan de vervulling van het ambt zijn verbonden, 31 maart 1993, Stb. 1993/219, art.2
Opmerking	Hierbij dient gedacht te worden aan o.m. een uitkering ter zake van veeljarige dienst, vakantie-uitkering, ziektekostenvergoeding, verplaatsingskostenvergoeding, telefoonkostenvergoeding. Vanaf 1992 worden de hoogte van de maandelijkse vergoeding voor de kosten die aan de vervulling van het ambt zijn verbonden en die voor eigen rekening komen jaarlijks door de minister van Binnenlandse Zaken vastgesteld aan de hand van de index materiële overheidsconsumptie die door het Centraal Planbureau wordt opgesteld.

2.3.3 Nationale ombudsman

Inleiding

Sinds 1982 kent Nederland een nationale ombudsman. Dit Hoge College van Staat bestaat uit een persoon die door de Kroon wordt benoemd. De Nationale ombudsman heeft als taak het behandelen van klachten en het uit eigen beweging verrichten van onderzoek naar het optreden van ambtenaren van de rijksoverheid en de politie. In het PIVOT-rapport nr. 56 *'Behoorlijk behandeld; Rapport van een institutioneel onderzoek naar actoren en handelingen op het terrein van de Nationale ombudsman in de periode (1964) 1982 - 1997*, Den Haag 1997 wordt de geschiedenis van het ontstaan van de Nationale Ombudsman en de taken van de Nationale ombudsman beschreven. In dit rapport zijn ook de handelingen omtrent het (her)benoemen of ontslaan van de Nationale Ombudsman weergegeven. In het RIO Buitensectorale arbeidsvoorwaarden blijft de beschrijving van de Nationale Ombudsman beperkt tot de arbeidsvoorwaarden inzake deze persoon.

De materiële rechtspositie van de Nationale Ombudsman is min of meer conform die van andere leden van de Hoge Colleges van Staat.

Bezoldiging

De bezoldiging is niet in de Wet op de Nationale Ombudsman (Stb. 1989/235) geregeld. Zoals in de memorie van Toelichting bij het ontwerp van de Wet op de Nationale Ombudsman werd opgemerkt, achtte de regering het anderzijds wel gewenst dit bij formele wet te regelen, mede gelet op de onafhankelijke positie van de Nationale ombudsman.

De Wet bezoldiging Nationale ombudsman (Stb. 1981/603) is ongeveer gelijktijdig met de Wet op de Nationale ombudsman tot stand gebracht. Zij geeft de inschaling van de functies en bepaalt voorts dat de salarisbedragen bij amvb worden vastgesteld. De betreffende amvb's zijn verzamel-amvb's, die ook betrekking hebben op diverse categorieën politieke ambtsdragers en hoge ambtenaren. De regelgeving gaat uit van de minister van Binnenlandse Zaken die hier echter optreedt als 'personeelschef' voor de rijksoverheid.

De hoogte van de bezoldiging voor de Nationale ombudsman werd gelijkgesteld met die van de vice-president van de Raad van State en de president van de Hoger Raad der Nederlanden. Voor de substituut-ombudsman werd een bezoldiging gelijk aan dat van de leden van de Raad van State en de raadsheren in de Hoge Raad.

Naast de bezoldiging werd een vakantie-uitkering toegekend overeenkomstig de regeling van de vakantie-uitkering van het burgerlijk rijksperoneel.

Vergoedingen

In 1990 kwam een amvb tot stand waarin werd geregeld dat de ziektekostenvergoeding, vergoeding van verplaatsingskosten en uitkering ter zake van veeljarige dienst op overeenkomstige wijze als bij de burgerlijke rijksambtenaren werd toegepast. Het gaat dan om de Interimregeling ziektekosten burgerlijk rijksperoneel (Stb. 1977/715), de Regeling ziektekostenvoorziening overheidsperoneel (Stb. 1980/544), het verplaatsingskostenbesluit 1989 (Stb. 1989/424), de brief van de Staatssecretaris van Binnenlandse Zaken van 10 juni 1971 betreffende de uitkering terzake veeljarige dienst en de Regeling gratificatie bij ambtsjubileum (Stcrt. 1989/23).

In 1992 werd het besluit van 1990 aangevuld met een kostenvergoedingsregeling. De ombudsman kreeg vanaf dan een maandelijkse vergoeding voor de kosten die aan de vervulling van het ambt verbonden zijn en die voor eigen rekening komen. De bedragen zijn geïndexeerd. Als index geldt de index materiële overheidsconsumptie van het Centraal Planbureau.

Waarneming

Met de wijziging van de Wet bezoldiging Nationale ombudsman in 1989 werd een toelage geregeld voor waarnemer of vervanger van de Nationale ombudsman. De substituut-ombudsman die het ambt van de ombudsman waarneemt, kreeg voor de duur van die waarneming een waarnemingstoelage ter hoogte van het bedrag van de bezoldiging van de ombudsman. Vervang de substituut-ombudsman de ombudsman gedurende meer dan 30 dagen dan kreeg hij voor de duur van die vervanging een

vervangingstoelage ter hoogte van het bedrag van de bezoldiging van de ombudsman. Met ingang van 1992 (Wet tot wijziging van de Wet nationale ombudsman en de Wet bezoldiging Nationale ombudsman) kreeg de vervanger c.q. waarnemer voor de duur van de vervanging c.q. waarneming een bezoldiging en vakantie-uitkering gelijk aan die van de Nationale ombudsman. Na 1994 werd hier nog een eindejaarsuitkering aan toe gevoegd.

(171.)

Actor Minister van Binnenlandse Zaken
Handeling Het vaststellen van beoordelingsnormen, beleidsregels en wetsinterpreterende regels inzake de rechtspositie en arbeidsvoorwaarden van de Nationale Ombudsman en de substituut-ombudsman
Periode 1945-

(172.)

Actor Minister van Binnenlandse Zaken
Handeling Het voorbereiden van de vaststelling, wijziging en intrekking van een wet over de bezoldiging van de Nationale ombudsman en van de substituut-ombudsman
Periode 1976-1981
Bron TK 1976-1977, 14 778, nrs. 1-3
Product Wet bezoldiging Nationale ombudsman, Stb. 1981/603

(173.)

Actor Minister van Binnenlandse Zaken
Handeling Het voorbereiden van de vaststelling, wijziging en intrekking van een amvb over de regeling van de rechtspositie van de Nationale Ombudsman
Periode 1989-
Grondslag Wet Nationale Ombudsman, 4 februari 1981, Stb. 1981/35, art. 7 en 9
Product Besluit houdende nadere regeling van de rechtspositie van de Nationale Ombudsman, Stb. 1990/581

(174.)

Actor a. Minister van Justitie
b. Minister van Binnenlandse Zaken
Handeling Het voorbereiden van de vaststelling, wijziging en intrekking van een amvb over een tegemoetkoming bij het overlijden van de Nationale ombudsman of een substituut-ombudsman
Periode a. 1945 - 1982
b. 1982 - 1989
Product Besluit houdende eene regeling ten aanzien van de uitbetaling van bezoldiging bij overlijden van Minister, leden van den Raad van State en krachtens Grondwet of wet voor hun leven aangestelde ambtenaren en van de tegemoetkoming die na het overlijden van die ambtenaren zal worden toegekeerd, 26 augustus 1931, Stb. 1931/384
Besluit houdende vaststelling van de regeling betreffende de uitkering die na het overlijden van Ministers, Commissarissen der Konings, krachtens de Grondwet of wet voor hun leven aangestelde ambtenaren, de Nationale Ombudsman en substituut-ombudsmannen zal worden uitgekeerd, 28 april 1982, Stb. 1982/308

(175.)

Actor Minister van Binnenlandse Zaken
Handeling Het toekennen van een vakantie-uitkering aan de Nationaal ombudsman en de substituut-ombudsmannen
Periode 1981 -
Grondslag Wet bezoldiging Nationale ombudsman, 26 augustus 1981, Stb. 1981/603, art. 2
Opmerking De bedragen worden jaarlijks herzien aan de hand van de index materiële overheidsconsumptie. De herziene bedragen worden vervolgens in de Staatscourant bekend gemaakt.

(176.)

Actor Minister van Binnenlandse Zaken
Handeling Het toekennen van een waarnemingstoelage c.q. vervangingstoelage aan een waarnemer c.q. vervanger van de ombudsman bij het overlijden of ontslag van de ombudsman
Periode 1989 -
Grondslag Wet bezoldiging Nationale ombudsman, 26 augustus 1981, Stb. 1981/603, art. 2, en zoals gewijzigd 21 juni 1989, Stb. 1989/233, art. 2a
Opmerking De waarnemer of vervanger is de substituut-ombudsman. De toelage van de substituut-ombudsman wordt verhoogd tot het bedrag van de bezoldiging van de ombudsman.

(177.)

Actor Minister van Binnenlandse Zaken
Handeling Het toekennen van bezoldiging en een vakantie-uitkering aan een waarnemer c.q. vervanger van de ombudsman bij afwezigheid of niet beschikbaar zijn van de ombudsman of substituut-ombudsman
Periode 1992 -
Grondslag Wet bezoldiging Nationale ombudsman, 26 augustus 1981, Stb. 1981/603, art. 2, en zoals gewijzigd 29 oktober 1992, Stb. 1992/594, art. 2b
Opmerking De bezoldiging en vakantie-uitkering worden toegekend voor de duur van de vervanging c.q. vakantie-uitkering.

(178.)

Actor Minister van Binnenlandse Zaken
Handeling Het jaarlijks herzien van de kostenvergoeding van de Nationale Ombudsman en de substituut-ombudsman
Periode 1990 -
Grondslag Besluit houdende nadere regeling van de rechtspositie van de Nationale Ombudsman, 19 november 1990, Stb. 1990/581, zoals gewijzigd 21 augustus 1992, Stb. 1992/454
Opmerking De bedragen worden jaarlijks herzien aan de hand van de index materiële overheidsconsumptie. De herziene bedragen worden vervolgens in de Staatscourant bekend gemaakt.
Het besluit van 1992 werkt terug tot 1 januari 1990.

(179.)

Actor	Minister van Binnenlandse Zaken
Handeling	Het toekennen van vergoedingen aan de Nationale ombudsman en substituut-ombudsman
Periode	1990 -
Grondslag	Besluit houdende nadere regeling van de rechtspositie van de Nationale ombudsman, 19 november 1990, Stb. 1990/581
Opmerking	Deze vergoedingen bestaan uit ziektekosten vergoeding, verplaatsingskostenvergoeding, een uitkering ter zake van veeljarige dienst en vanaf 1990 een vergoeding voor de kosten die aan de vervulling van het ambt zijn verbonden en voor eigen rekening komen.

2.3.4 Kanselarij der Nederlandse Orden

Inleiding

De Kanselarij der Nederlandse Orden draagt zorg voor de eremedailles en onderscheidingen en verzorgt de registratie van de verleende orden. In Nederland zijn drie ridderorden: de Militaire Willemsorde, de Orde van de Nederlandse Leeuw en de Orde van Oranje-Nassau. Elke orde heeft een eigen kapittel, dit is een commissie onder voorzitterschap van de Kanselier der Nederlandse Orden.

In 1994 werd het Kapittel voor de civiele orden ingesteld. Dit Kapittel adviseerde de minister van Binnenlandse Zaken over de algemene aspecten van het beleid inzake de civiele orden en over het verlenen van onderscheidingen in een van de civiel orden. Met ingang van 1 januari verviel de algemene adviestaak van het Kapittel. Het Kapittel adviseert sindsdien allen nog over het verlenen van onderscheidingen in een van de civiele orden. In het nog te verschijnen RIO *Adelsbeleid, adelsrecht en het decoratiestelsel* wordt de instelling van de Kanselarij en de Kapittels beschreven. Het RIO *Buitensectorale arbeidsvoorwaarden* beperkt zich tot een beschrijving van de rechtspositie.

De leden van het Kapittel van de civiele orde worden bij KB benoemd, met uitzondering van de Kanselier van de Orde van de Nederlandse Leeuw. Zie voor de benoeming en het ontslag het institutioneel onderzoek *Adelsbeleid, adelsrecht en het decoratiestelsel*.

Op de secretaris en de medewerkers van het bureau van het Kapittel en op die van de Kanselarij is de rechtspositie voor de Rijksambtenaren van toepassing.²⁶ De rechtspositie voor Rijksambtenaren is beschreven in het institutioneel onderzoek Overheidspersoneel, deelbeleidsterrein *Arbeidsvoorwaarden Rijksoverheid*.

Vergoedingen

Voor de voorzitter en leden van het Kapittel werd de rechtspositie in artikel 10 van het besluit Kapittel voor de civiele orden geregeld.

De voorzitter respectievelijk de leden van het kapittel ontvangen met in achtneming van het Vacatiegeldenbesluit 1988 een vaste vergoeding welk is gebaseerd op het maximum van schaal 18 respectievelijk schaal 17 van bijlage B van het Bezoldigingsbesluit burgerlijke rijksambtenaren 1984. Naast de vaste vergoeding ontvangen de voorzitter en de leden een vergoeding van reis- en verblijfskosten en een telefoonkostenvergoeding volgens het tweede vermelde percentage, genoemd in het KB van 22 september 1977, houdende regeling van de vergoeding aan ambtenaren van kosten verbonden aan het gebruik van de privé-telefoonaansluiting voor dienstdoeleinden. (Stb. 1977/527).

(180.)

Actor Minister van Binnenlandse Zaken

Handeling Het toekennen van vergoedingen aan de voorzitter en de leden van het Kapittel voor de civiele orden

Periode 1994 -

Grondslag Besluit Kapittel voor de civiele orden, 19 november 1994, Stb. 1994/831, art. 10

2.4 Koninklijke hofhouding

Onder leden van de Koninklijke hofhouding worden uitsluitend verstaan die personen die door de regerende koning of koningin in dienst zijn genomen om bij de Koninklijke hofhouding werkzaam te zijn.

De minister van Binnenlandse Zaken en de minister van Algemene Zaken adviseren de Kroon over de rechtspositionele aspecten van de hofhouding. De handelingen betreffende het adviseren over de rechtspositionele aspecten van de hofhouding zijn in het RIO *Constitutionele Zaken* (handelingen 133 en 134) opgenomen.

Al het hofpersoneel was tot 1973 in dienst van de Koningin. De salariëring en de rechtspositie werden geheel door of vanwege de Koningin autonoom geregeld. In 1963 werd door de Hoofdcommissie van Overleg voor het personeel der Koninklijke Hofhouding, onder leiding van de heer Ruppert, een onderzoek ingesteld naar de honorering en rechtspositie van het hofpersoneel.

Uit dit onderzoek bleek dat het personeel slecht betaald werd, er sprake was van een ongelijke behandeling van mannen en vrouwen en dat er geen sprake was van een rechtspositie. Dit resulteerde in het opzetten van een hof-cao per 1 januari 1964 die gebaseerd was op vergelijkbare ambtenarschalen. Er kwam een goede pensioenregeling, een vijfdaagse werkweek, een overwerkvergoeding, vakantieregelingen en vergoedingen voor onregelmatige diensten. Hierdoor kwam het tot een forse verhoging van de uitgaven voor het personeel voor de koningin.

In 1970 boog de Hoofdcommissie van overleg zich over de vraag op welke wijze de functionele personeelskosten van staatswege kunnen worden vergoed.

Naar aanleiding van dit advies werd het financiële statuut van het Koninklijk Huis bij wet opnieuw geregeld (wetsontwerp 1969/1970, nr. 10 685). Hierbij werd het advies van de commissie overgenomen. Dit betekende een wijziging in de rechtspositie voor een deel van het hofpersoneel. Hierbij werden de volgende regelingen getroffen:

- 10 personen bleven ten laste van de Koningin particulier.
- 22 personen kwamen ten laste van de zogenaamde civiele lijst, waarvan de salariëring en rechtspositie geheel door of vanwege de Koningin autonoom wordt geregeld.
- ca. 43 personen die werkzaam waren op paleis Het Loo gaan over naar de rijksdienst (ministerie van Financiën(domeinen) en CRM)). Met deze overgang heeft het ministerie van Binnenlandse Zaken intensief bemoeienis gehad. Een gemengde werkgroep onder leiding van Kloosterman, waarin ook de vakbonden en hofdignitarissen en vertegenwoordigers van de diverse departementen zitting hadden.

Bij KB van 21 december 1970 (1907/603) en een beschikking van de staatssecretaris van 23 december 1970 werd deze overgang tot volle tevredenheid van alle betrokken partijen geregeld.

Daarnaast waren er de declarabelen, deze personen, circa 200, waren in particuliere dienst van de Koningin gebleven, maar de personeelskosten werden gedeclareerd bij onderscheidenlijk de ministeries van Binnenlandse Zaken, Volkshuisvestingen Ruimtelijke Ordening en Verkeer en Waterstaat. De salariskosten van dit personeel worden jaarlijks vastgesteld nadat op basis van een vanwege de Koningin verstrekt voorstel, bevattende een specificatie van de personeelssterkte en van de salarissen, overleg is gepleegd tussen een vertegenwoordiger van de Koningin en de betrokken bewindsman (minister of staatssecretaris van Binnenlandse Zaken). De vastgestelde salariskosten worden vervolgens gedeclareerd bij het Rijk, dat daarvoor posten inruimt op het desbetreffende hoofdstuk van de rijksbegroting waarbij te denken ware aan het departement van VROM (intendances), Verkeer en Waterstaat (stallen en garages) en Binnenlandse Zaken (Overig personeel). Opdat de betrokken bewindsman of bewindslieden van Binnenlandse Zaken ook ministeriële verantwoordelijkheid kunnen aanvaarden voor het personeelsbeleid van de Koningin, vindt er periodiek overleg plaats tussen de minister van Binnenlandse Zaken en de voorzitter van de hoofdcommissie van overleg.

Pensioenen

Voor de pensioenen van de leden van het Koninklijk hofhouding is een aparte regeling tot stand gekomen in verband met de reeds opgebouwde rechten die zij hadden en de specifieke eisen, die voortvloeien uit het dienstverband bij het Staatshoofd.

De Stichting tot verzorging van de pensioenen van het personeel van de Koninklijke Hofhouding van het huis van Oranje-Nassau verzorgt de pensioenen van de leden en de gewezen leden van het personeel van de Koninklijke Hofhouding en van de nabestaanden van die leden en gewezen leden. Op basis van de Wet houdende maatregelen met betrekking tot de pensioenen van het personeel van de Koninklijke Hofhouding, Stb. 1960/314, heeft de Stichting de uitvoering van deze pensioenen toezegging ondergebracht bij het Algemeen burgerlijk pensioenfonds (ABP). Ingevolge deze wet werd het ABP gemachtigd in overeenstemming met de ministers van Binnenlandse Zaken en van Financiën met de Stichting een overeenkomst aan te gaan. Deze overeenkomst, die op 19 augustus 1960 werd gesloten, vormde de basis voor de toekenning en betaling van de pensioenen en uitkeringen door het ABP op voet van de Algemene burgerlijke pensioenwet en de daarop berustende algemene maatregelen van bestuur en andere koninklijke besluiten.

(181.)

Actor Minister van Binnenlandse Zaken
Handeling Het voeren van overleg met de Hoofdcommissie van overleg voor het personeel der koninklijke hofhouding inzake het personeelsbeleid
Periode 1963 -
Bron Handelingen Tweede Kamer, 1969/1970, 10 685, nr. 3-4

(182.)

Actor Minister van Binnenlandse Zaken
Handeling Het vaststellen van nadere regels omtrent de uitvoering van het besluit met betrekking tot de rechtspositie in rijksdienst van de administrateur en het personeel van het Koninklijk Huis en de voormalige grondwerktuigkundige van het regeringsvliegtuig
Periode 1956 -
Grondslag Besluit houdende bepalingen met betrekking tot de rechtspositie in rijksdienst van de administrateur en het personeel van het Koninklijk Huis alsmede van de voormalige grondwerktuigkundige van het regeringsvliegtuig, 22 december 1972, Stb. 1972/723

(183.)

Actor Minister van Financiën en minister van Binnenlandse Zaken
Handeling Het voorbereiden van de vaststelling, wijziging en intrekking van een wet inzake het regelen van de financiering van de pensioenen van het personeel van de Koninklijke Hofhouding
Periode 1959 -
Grondslag
Product Wet houdende maatregelen terzake van de financiering van pensioenen van het personeel der Koninklijke Hofhouding, Stb. 1959/96
Wet houdende maatregelen met betrekking tot de pensioenen van het personeel van het Koninklijk Huis, Stb. 1960/314

(184.)

Actor Minister van Binnenlandse Zaken en minister van Financiën
Handeling Het machtigen van het Algemeen Burgerlijk Pensioenfonds om een overeenkomst aan te gaan met de Stichting tot Verzorging van de pensioenen van het personeel van de Koninklijk Hofhouding van het Huis van Oranje-Nassau
Periode 1960 -
Grondslag Wet houdende regelen met betrekking tot de pensioenen van het personeel van de Koninklijke Hofhouding, 27 juli 1960, Stb. 1960/314, art. 2

(185.)

Actor Minister van Financiën
Handeling Het verstrekken van een bedrag aan de Stichting tot verzorging van de pensioenen van het personeel van de Koninklijke Hofhouding van het Huis van Oranje-Nassau ten behoeve van de dekking van pensioenaanspraken over in het verleden vervulde diensttijd
Periode 1959 -
Grondslag Wet houdende maatregelen terzake van de financiering van pensioenen van het personeel der Koninklijke Hofhouding, 4 maart 1959, Stb. 1959/96

2.5 Nederlandse ambtenaren in internationale organisaties

In het beleid met betrekking tot de arbeidsvoorwaarden en rechtspositieregelingen van functionarissen in dienst van of werkzaam ten behoeve van internationale organisaties past een specifieke aanpak die afwijkt van het beleid ten aanzien van de ambtenaar in dienst van de nationale overheden. Voorstellen van aanpassingen worden wel getoetst door de internationale overlegorganen op een correcte toepassing van de in internationaal verband overeengekomen methode.

De minister van Binnenlandse Zaken behartigt sinds 1976 de Nederlandse inbreng bij het personeelsbeleid en de arbeidsvoorwaarden van de internationale organisaties waarvan Nederland lid is. Hij adviseert over Nederlandse regelingen die van belang zijn voor Nederlandse ambtenaren in dienst van internationale organen en coördineert Europese onderwerpen die van belang zijn voor het overheidspersoneel.

Voor 1976 was er een coördinatie-regeling die slechts voorzag in een voorgeschreven overleg tussen het betrokken departement enerzijds en de ministeries van Financiën en Binnenlandse Zaken anderzijds.

Deze regeling werd in 1976 gewijzigd. Sindsdien worden wijzigingsvoorstellen met betrekking tot de arbeidsvoorwaarden van functionarissen in dienst van internationale organisaties alsmede van functionarissen werkzaam ten behoeve van die organisaties (instructies aan delegaties en bepalingen van het Nederlands standpunt terzake) door de betrokken bewindsman/vrouw aan de minister van Binnenlandse Zaken gezonden, met het verzoek de voorstellen in de Raad voor de Rijksdienst (RRD), vanaf 1995 de Raad voor de Rijksdienst en Inkomensaangelegenheden (RRDIA), aanhangig te maken. De minister van Binnenlandse Zaken wint advies in bij de Adviescommissie Overheidspersoneel (AOP) alvorens de stukken in de RRD aan de orde te stellen. In de praktijk wordt deze regeling pragmatisch toegepast.

Voor de EG-instellingen is een aanvullende procedure:

De minister van Binnenlandse Zaken vraagt eerst advies aan de Coördinatiecommissie voor Europese Integratie- en Associatieproblemen, alvorens hij de Adviescommissie Overheidspersoneel benadert voor advies. Daarna maakt de minister van Binnenlandse Zaken de voorstellen aanhangig bij de Raad voor de Rijksdienst en Inkomensaangelegenheden.

Het advies van de coördinatiecommissie wordt aan de minister van Binnenlandse Zaken gezonden. Deze onderneemt vervolgens de voorgaande stappen.

Voor zeer spoedeisende gevallen blijft de oude regeling gelden dat ten aanzien van het arbeidsvoorwaardenbeleid met betrekking tot internationale organisaties geen standpunt wordt bepaald dan na overleg met Binnenlandse Zaken en Financiën (besluit ministerraad 22 december 1972, punt 7g).

Zonodig kunnen deze gevallen rechtstreeks in de ministerraad aan de orde worden gesteld.

(186.)

Actor	Minister van Binnenlandse Zaken
Handeling	Het voorbereiden, mede-vaststellen, coördineren en evalueren van het beleid betreffende de arbeidsvoorwaarden van ambtenaren in internationale organisaties
Periode	1945-
Product	O.a. beleidsnota's, beleidsnotities, rapporten, adviezen, evaluaties
Opmerking	De eigenlijke vaststelling van het beleid vindt plaats in de ministerraad. Onder deze handeling valt ook: <ul style="list-style-type: none"> - het voeren van overleg met de andere betrokken actoren op het beleidsterrein; - het voorbereiden van een standpunt ter inbrenging in de ministerraadvergaderingen voor beraad en besluitvorming betreffende het beleidsterrein; - het voeren van overleg met / het leveren van bijdragen aan het overleg met het Staatshoofd betreffende de arbeidsvoorwaarden van personen die een politiek of semi-politiek ambt vervullen - het voorbereiden van de Memorie van Toelichting op de Rijksbegroting betreffende de arbeidsvoorwaarden van personen die een politiek of semi-politiek ambt vervullen; - het aan een externe adviescommissie verzoeken om advies betreffende het beleidsterrein; - het informeren van het kabinet van de Koningin over ontwikkelingen op het beleidsterrein; - het voorbereiden en vaststellen van het voorlichtingsbeleid.

(187.)

Actor	Minister van Binnenlandse Zaken
Handeling	Het opstellen van periodieke verslagen over de arbeidsvoorwaarden van ambtenaren in internationale organisaties
Periode	1945-
Product	Series jaarverslagen, kwartaalverslagen, maandverslagen

(188.)

Actor	Minister van Binnenlandse Zaken
Handeling	Het beantwoorden van Kamervragen en het anderszins op verzoek incidenteel informeren van leden van of commissies uit de Kamers der Staten Generaal betreffende de arbeidsvoorwaarden van ambtenaren in internationale organisaties
Periode	1945-
Grondslag	Grondwet 1938/1946/1948, art. 97; Grondwet 1953/1956/1963/1972, art. 104; Grondwet 1983/1987/1995, art. 68
Product	Brieven, notities

- (189.)
 Actor Minister van Binnenlandse Zaken
 Handeling Het informeren van de Commissies voor de Verzoekschriften en andere tot onderzoeken van klachten bevoegde commissies uit de Kamers der Staten Generaal en de Nationale Ombudsman naar aanleiding van klachten over de uitvoering of de gevolgen van het beleid betreffende de arbeidsvoorwaarden van ambtenaren in internationale organisaties
 Periode 1945-
 Product Brieven, notities
- (190.)
 Actor Minister van Binnenlandse Zaken
 Handeling Het beslissen op beroepschriften naar aanleiding van beschikkingen betreffende de arbeidsvoorwaarden van ambtenaren in internationale organisaties en het voeren van verweer in beroepschriftprocedures voor administratief rechtelijk organen
 Periode 1945-
 Product Beschikkingen, verweerschriften
- (191.)
 Actor Minister van Binnenlandse Zaken
 Handeling Het beantwoorden van vragen van individuele burgers, bedrijven en instellingen betreffende de arbeidsvoorwaarden van ambtenaren in internationale organisaties
 Periode 1945-
 Product Brieven, notities
- (192.)
 Actor Minister van Binnenlandse Zaken
 Handeling Het uitvoeren van voorlichtingsactiviteiten op het terrein van de arbeidsvoorwaarden van ambtenaren in internationale organisaties
 Periode 1945-
 Product Voorlichtingsmateriaal
 Opmerking Zie voor het voorbereiden en vaststellen van het voorlichtingsbeleid handeling 1.
- (193.)
 Actor Minister van Binnenlandse Zaken
 Handeling Het vaststellen van de opdracht en het eindproduct van een intern of extern (wetenschappelijk) onderzoek betreffende de arbeidsvoorwaarden van ambtenaren in internationale organisaties
 Periode 1945-
 Product Offerte, brieven, onderzoeksrapporten
 Opmerking Onder vaststellen van het eindproduct wordt ook het in ontvangst nemen van het eindproduct verstaan.
- (194.)
 Actor Minister van Binnenlandse Zaken
 Handeling Het begeleiden van intern en extern (wetenschappelijk) onderzoek betreffende de arbeidsvoorwaarden van ambtenaren in internationale organisaties
 Periode 1945-
 Product Notities, notulen, brieven

- (195.)
 Actor Minister van Binnenlandse Zaken
 Handeling Het verzamelen en bewerken van gegevens ten behoeve van intern (wetenschappelijk) onderzoek betreffende de arbeidsvoorwaarden van ambtenaren in internationale organisaties
 Periode 1945-
- (196.)
 Actor Minister van Binnenlandse Zaken
 Handeling Het financieren van extern (wetenschappelijk) onderzoek betreffende de arbeidsvoorwaarden van ambtenaren in internationale organisaties
 Periode 1945-
 Product Rekeningen, declaraties
- (197.)
 Actor Minister van Binnenlandse Zaken
 Handeling Het verstrekken van subsidies aan personen, bedrijven en instellingen die actief zijn op de arbeidsvoorwaarden van ambtenaren in internationale organisaties
 Periode 1945-
 Product Beschikkingen
- (198.)
 Actor Minister van Binnenlandse Zaken
 Handeling Het vaststellen van beoordelingsnormen, beleidsregels en wetsinterpreterende regels inzake de arbeidsvoorwaarden van ambtenaren in internationale organisaties
 Periode 1945-
- (199.)
 Actor Minister van Binnenlandse Zaken
 Handeling Het (bij KB) instellen van commissie voor advisering over het beleid en wet- en regelgeving ten aanzien van de arbeidsvoorwaarden van ambtenaren in internationale organisaties
 Periode 1945 -
- (200.)
 Actor Minister van Binnenlandse Zaken
 Handeling Het (bij KB) benoemen van de leden, plaatsvervangende leden, secretaris en adjunct-secretarissen van de adviescommissies
 Periode 1945 -
- (201.)
 Actor Minister van Binnenlandse Zaken
 Handeling Het instellen van organisatie-eenheden die zich bezig houden met de arbeidsvoorwaarden van ambtenaren in internationale organisaties
 Periode 1945 -
- (202.)
 Actor Minister van Binnenlandse Zaken
 Handeling Het deelnemen aan advies- en overlegcommissies waarvan het voorzitterschap en/of secretariaat niet bij het ministerie berust
 Periode 1945 -

- (203.)
 Actor Minister van Binnenlandse Zaken
 Handeling Het deelnemen aan het bestuur van privaatrechtelijke instellingen op het gebied van de arbeidsvoorwaarden van ambtenaren in internationale organisaties
 Periode 1945 -
- (204.)
 Actor Minister van Binnenlandse Zaken
 Handeling Het oprichten en instandhouden van privaatrechtelijke instellingen op het gebied van de arbeidsvoorwaarden van ambtenaren in internationale organisaties
 Periode 1945 -
- (205.)
 Actor Minister van Binnenlandse Zaken
 Handeling Het mede voorbereiden van het vaststellen, wijzigen en intrekken van internationale regelingen betreffende de arbeidsvoorwaarden van ambtenaren in internationale organisaties en het presenteren van Nederlandse standpunten in intergouvernementele organisaties
 Periode 1945 -
 Product Internationale regelingen, nota's, notities, rapporten
- (206.)
 Actor Minister van Binnenlandse Zaken
 Handeling Het behartigen van de Nederlandse inbreng bij het personeelsbeleid en de arbeidsvoorwaarden van de internationale organisaties waarvan Nederland lid is
 Periode 1945 -
- (207.)
 Actor Minister van Binnenlandse Zaken
 Handeling Het adviseren van (inter)nationale overheidsorganen over Nederlandse regelingen die van belang zijn voor Nederlandse ambtenaren in dienst van internationale organisaties
 Periode 1945 -
 Bron Staatsalmanak 2000, I 15
- (208.)
 Actor Minister van Binnenlandse Zaken
 Handeling Het coördineren van Europese onderwerpen die van belang zijn voor het overheidspersoneel
 Periode 1958 -
 Bron Staatsalmanak 2000, I 15
- (209.)
 Actor Minister van Binnenlandse Zaken en minister van Financiën
 Handeling Het voeren van overleg met een vakminister over de arbeidsvoorwaarden van ambtenaren van die vakminister die in een internationale organisatie werkzaam zijn
 Periode 1945 -
- (210.)
 Actor vakminister
 Handeling Het voeren van overleg met de minister van Binnenlandse Zaken en de minister van Financiën over de arbeidsvoorwaarden van ambtenaren van de vakminister die in een internationale organisatie werkzaam zijn
 Periode 1945 -

- (211.)
 Actor a. Raad voor de Rijksdienst
 b. Raad voor de Rijksdienst en Inkomstenaangelegenheden (RRDIA)
 Handeling Het voorbereiden van de besluitvorming door de ministerraad inzake de Nederlandse inbreng in het rechtspositie- en arbeidsvoorwaardenbeleid van de internationale organisaties
 Periode a. 1976 - 1994
 b. 1995 -
- (212.)
 Actor Adviescommissie Overheidspersoneel (AOP)
 Handeling Het adviseren van de minister van Binnenlandse Zaken inzake de arbeidsvoorwaarden en rechtspositie van Nederlandse ambtenaren in internationale organisaties
 Periode 1972 -
- (213.)
 Actor Coördinatiecommissie voor Europese Integratie- en Associatieproblemen
 Handeling Het adviseren van de minister van Binnenlandse Zaken inzake de arbeidsvoorwaarden en rechtspositie van Nederlandse ambtenaren bij EG-instellingen
 Periode 1976 -
- (214.)
 Actor Vakminister
 Handeling Het detacheren/benoemen van ambtenaren bij de Nederlandse Permanente Vertegenwoordiging bij de EG
 Periode 1958 -
 Product Besluit
- (215.)
 Actor Vakminister
 Handeling Het voorbereiden van bijdragen aan expertgroepen van de Europese Commissie inzake de arbeidsvoorwaarden van internationale ambtenaren en het opstellen van verslagen over de geleverde bijdrage
 Periode 1958 -
- (216.)
 Actor Vakminister
 Handeling Het opstellen van concept-informatiefiches over voorstellen, mededelingen en Groenboeken van de Europese Commissie op het gebied van de arbeidsvoorwaarden van internationale ambtenaren
 Periode 1958 -
 Product Concept-fiches
 Opmerking De interdepartementale WBNC stelt de informatiefiches vast (de handeling hiervoor is opgenomen in het concept-RIO "Gedane Buitenlandse Zaken").

(217.)
Actor Vakminister
Handeling Het voorbereiden van vergaderingen van Raadswerkgroepen met betrekking tot de arbeidsvoorwaarden van internationale ambtenaren en het opstellen van verslagen van deze vergaderingen
Periode 1958 -
Opmerking Als onderdeel van de departementale standpuntbepaling kan overleg gevoerd worden met maatschappelijke groeperingen, zoals het georganiseerde bedrijfsleven.
De handeling leidt bij het eerstverantwoordelijke ministerie met name tot instructies; bij de overige betrokken ministeries tot departementale standpunten.

(218.)
Actor Vakminister
Handeling Het voorbereiden van vergaderingen van ad hoc Raden/Attachés met betrekking tot de arbeidsvoorwaarden van internationale ambtenaren en het opstellen van verslagen van deze vergaderingen
Periode 1958 -
Opmerking Als onderdeel van de departementale standpuntbepaling kan overleg gevoerd worden met maatschappelijke groeperingen, zoals het georganiseerde bedrijfsleven.
De handeling leidt bij het eerstverantwoordelijke ministerie met name tot instructies; bij de overige betrokken ministeries tot departementale standpunten.

(219.)
Actor Vakminister
Handeling Het voorbereiden van vergaderingen van het Coreper met betrekking tot de arbeidsvoorwaarden van internationale ambtenaren en het opstellen van verslagen van deze vergaderingen
Periode 1958 -
Opmerking Als onderdeel van de departementale standpuntbepaling kan overleg gevoerd worden met maatschappelijke groeperingen, zoals het georganiseerde bedrijfsleven.
De instructies voor de Nederlandse vertegenwoordiger in het Coreper (de PV) worden vastgesteld in interdepartementaal overleg onder leiding van het ministerie van Buitenlandse Zaken
De handeling leidt bij het eerstverantwoordelijke ministerie met name tot instructies; bij de overige betrokken ministeries tot departementale standpunten.

(220.)
Actor Vakminister
Handeling Het voorbereiden van vergaderingen van ad hoc High Level groepen met betrekking tot de arbeidsvoorwaarden van internationale ambtenaren en het opstellen van verslagen van deze vergaderingen
Periode 1958 -
Opmerking Als onderdeel van de departementale standpuntbepaling kan overleg gevoerd worden met maatschappelijke groeperingen, zoals het georganiseerde bedrijfsleven.
De handeling leidt bij het eerstverantwoordelijke ministerie met name tot instructies; bij de overige betrokken ministeries tot departementale standpunten.

(221.)

Actor Vakminister
Handeling Het opstellen van departementale standpunten inzake agendapunten van Raadsvergaderingen met betrekking tot de arbeidsvoorwaarden van internationale ambtenaren en het opstellen van verslagen van Raadsvergaderingen
Periode 1958 -
Opmerking Nationale standpunten en onderhandelingsposities inzake agendapunten van Raadsvergaderingen komen tot stand in de Coördinatiecommissie voor Europese Integratie- en Associatieproblemen (CoCo).

(222.)

Actor Vakminister
Handeling Het opstellen van departementale standpunten inzake algemene en op langere termijn spelende zaken van EU-belang inzake de arbeidsvoorwaarden van internationale ambtenaren
Periode 1958 -
Opmerking Overleg hierover in de Coördinatiecommissie op Hoog Ambtelijk Niveau (CoCoHan) leidt tot algemene rapporten aan de betrokken ministers.

(223.)

Actor Vakminister
Handeling Het voordragen van personen voor benoeming in een raadgevend comité, beheercomité of reglementeringscomité
Periode 1958 -
Opmerking De Raad benoemt de leden van de comités.

(224.)

Actor Vakminister
Handeling Het opstellen en wijzigen van standpunten inzake door de Europese Commissie voorgestelde uitvoeringsbepalingen met betrekking tot de arbeidsvoorwaarden van internationale ambtenaren, die besproken worden in een raadgevend comité, een beheercomité of een reglementeringscomité, en het opstellen van verslagen van vergaderingen van deze comités
Periode 1958 -
Opmerking Als onderdeel van de departementale standpuntbepaling kan overleg gevoerd worden met maatschappelijke groeperingen, zoals het georganiseerde bedrijfsleven. Wanneer meerdere departementen betrokken zijn leidt het eerstverantwoordelijke ministerie het coördinatieoverleg.,
Onder deze handeling valt ook het opstellen van instructies voor de Nederlandse vertegenwoordigers in de comités.

(225.)

Actor Vakminister
Handeling Het opstellen en wijzigen van standpunten over door de Europese Commissie voorgenomen besluiten, maatregelen en onderhandelingen met derde landen met betrekking tot de arbeidsvoorwaarden van internationale ambtenaren, voorzover deze niet zijn vastgelegd in Raadsbesluiten en worden besproken in commissies en werkgroepen, en het opstellen van verslagen van vergaderingen van deze commissies en werkgroepen
Periode 1958 -
Opmerking Als onderdeel van de departementale standpuntbepaling kan overleg gevoerd worden met maatschappelijke groeperingen, zoals het georganiseerde bedrijfsleven. Wanneer meerdere departementen betrokken zijn leidt het eerstverantwoordelijke ministerie het coördinatieoverleg.,
Onder deze handeling valt ook het opstellen van instructies voor de Nederlandse vertegenwoordigers in de comités.

(226.)

Actor Vakminister
Handeling Het opstellen van een plan ter implementatie van een door de Raad vast te stellen besluit
Periode 1993 -
Grondslag Aanwijzingen voor de regelgeving, 1992, Stcrt. 1992/230, nr. 334
Product Implementatieplan
Opmerking Het betreft hier plannen ter implementatie van richtlijnen en verordeningen die onderworpen zijn aan de samenwerkingsprocedure of de mede-beslissingsprocedure (co-decisie) van Raad en Europees Parlement. Het implementatieplan moet binnen een maand nadat de Raad het gemeenschappelijk standpunt heeft vastgesteld voorgelegd worden aan de Werkgroep Beoordeling Nieuwe Commissievoorstellen.

(227.)

Actor Vakminister
Handeling Het voordragen aan de Europese Commissie van deskundigen belast met de controle op de naleving van de bepalingen van communautaire besluiten betreffende arbeidsvoorwaarden van internationale ambtenaren
Periode 1958 -
Grondslag Richtlijnen
Product Besluit

Overzicht geraadpleegde bronnen

Wet- en regelgeving

Eerste en Tweede Kamer

Wet tot regeling der reiskosten van de leden der Staten-Generaal en der verblijfskosten van de leden der Eerste Kamer der Staten-Generaal, 26 april 1918, Stb. 1918/271

Wet tot wijziging van de bedragen van de schadeloosstelling en van het pensioen van de leden van de Tweede Kamer der Staten-Generaal, 13 juni 1946, Stb. 1946/G 149

Wet tot herziening van de regeling der vergoeding voor reiskosten van de leden der Staten-Generaal en voor verblijfskosten van de leden van de Eerste Kamer der Staten-Generaal, Stb. 1948/I 136

Wet tot nadere regeling van de schadeloosstelling van de leden van de Tweede Kamer der Staten-Generaal, 2 augustus 1950, Stb. 1950/K 331

Wet tot vaststelling van het bedrag van de jaarlijkse toelage van de voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal, 18 december 1958, Stb. 1958/623

Wet tot vaststelling van het bedrag van de jaarlijkse toelage van de voorzitter van de Eerste Kamer der Staten-Generaal, 18 december 1958, Stb. 1958/624

Wet tot regeling van de schadeloosstelling voor de leden van de Tweede Kamer der Staten-Generaal en van de vergoeding voor kosten, welke uit de vervulling hunner betrekking voortvloeien, 18 december 1958, Stb. 1958/625

Wet tot regeling van de vergoeding van koste, welke uit de vervulling van het lidmaatschap van de Eerste Kamer der Staten-Generaal voortvloeien, 18 december 1958, Stb. 1958/626

Wet houdende schadeloosstelling leden Tweede Kamer der Staten-Generaal, 30 oktober 1968, Stb. 1968/584

Wet houdende wijziging van de wet van 18 december 1958, Stb. 624, tot vaststelling van het bedrag van de jaarlijkse toelage van de Voorzitter van de Eerste Kamer der Staten-Generaal, 25 juni 1969, Stb. 1969/299

Wet tot regeling van de vergoeding van kosten, welke uit de vervulling van het lidmaatschap van de Eerste Kamer der Staten-Generaal voortvloeien, 25 juni 1969, Stb. 1969/300

Besluit tot nadere vaststelling van de vergoeding voor de leden van de Eerste Kamer der Staten-Generaal voor reiskosten en van die voor de overige kosten, welke uit de vervulling hunner betrekking voortvloeien, 15 oktober 1969, Stb. 1969/458

Besluit tot nadere vaststelling van de vergoeding voor de leden van de Tweede Kamer der Staten-Generaal voor reiskosten en van die voor de overige kosten, welke uit de vervulling hunner betrekking voortvloeien, 15 oktober 1969, Stb. 1969/459

Besluit tot nadere vaststelling van de bedragen, genoemd in artikel 1, onder b, artikel 2 en artikel 3, derde en zesde lid, Stb. 1971/627

Besluit tot nadere vaststelling van de vergoeding voor de leden van de eerste kamer der Staten-Generaal voor reiskosten, Stb. 1972/738

Besluit tot nadere vaststelling van de vergoeding voor de leden van de eerste kamer der Staten-Generaal voor overige kosten, Stb. 1973/401

Wet tot nadere vaststelling toelage Voorzitter Eerste Kamer der Staten-Generaal, 12 november 1975, Stb. 1975/657

Besluit houdende uitkering aan voorzitter Eerste Kamer i.v.m. nacalculatie uitkering trend 1978 aan het burgerlijk personeel, Stb. 1979/406

Besluit houdende toekenning uitkering-ineens over het jaar 1979 aan leden en voorzitters Eerste en Tweede Kamer, Stb. 1981/164

Besluit tot nadere vaststelling van de vergoeding voor de leden van de Eerste Kamer der Staten-Generaal voor de overige kosten, welke uit de vervulling van hun betrekking voortvloeien, 26 juni 1981, Stb. 1981/485

Besluit tot nadere vaststelling van de vergoeding voor de leden van de Tweede Kamer der Staten-Generaal voor de overige kosten, welke uit de vervulling van hun betrekking voortvloeien, 26 juni 1981, Stb. 1981/486

Besluit tot aanpassing van de toelage van de voorzitter der Eerste Kamer, van de bedragen inzake de schadeloosstelling van de leden der Tweede Kamer en van de toelagen enz. van voorzitter, ondervoorzitters en fractievoorzitters dier kamer, Stb. 1983/243

Wet houdende beperking schadeloosstelling en toelagen voorzitter en overige leden Tweede Kamer en voorzitter Eerste Kamer der Staten-Generaal, 23 februari 1987, Stb. 1987/61

Wet houdende voorzieningen ten behoeve van de leden van de Tweede Kamer der Staten-Generaal en belanghebbenden in de zin van de Algemene Pensioenwet politieke ambtsdragers in verband met de voorstellen van de commissie tot vereenvoudiging van de loonbelasting en de inkomstenbelasting, 28 december 1989, Stb. 1989/591

Besluit tot nadere vaststelling van de vergoeding voor de leden van de Tweede Kamer der Staten-Generaal voor de overige kosten, welke uit de vervulling van hun betrekking voortvloeien, 18 september 1990, Stb. 1990/506

Wet schadeloosstelling leden Tweede Kamer, 19 december 1990, Stb. 1990/622

Wet houdende wijziging van de Wet schadeloosstelling leden Tweede Kamer, 19 december 1990, Stb. 1990/623

Wet tot nadere vaststelling toelage voorzitter Eerste Kamer der Staten-Generaal, Stb. 1979/657

KB, houdende vaststelling van de bedragen in verband met de verrekening van neveninkomsten van leden van de Tweede Kamer, vaststelling van de toelagen van fractievoorzitters en de (onder)voorzitters van de Tweede Kamer der Staten-Generaal en vaststelling van de toelage van de voorzitter van de Eerste Kamer der Staten-Generaal per 1 april 1991, Stb. 1992/479

KB, houdende vaststelling van de bedragen in verband met de verrekening van neveninkomsten van leden van de Tweede Kamer, alsmede vaststelling van de toelagen van fractievoorzitters en de (onder)voorzitters van de Tweede Kamer der Staten-Generaal per 1 april 1992 en 1 januari 1993, Stb. 1993/312

Besluit tot nadere vaststelling van de vergoeding voor de leden van de Eerste Kamer der Staten-Generaal van de reiskosten en van de overige kosten, welke uit de vervulling van hun betrekking voortvloeien, 4 mei 1995, Stb. 1995/279

Wet vergoeding leden Eerste Kamer, 18 mei 1995, Stb. 1995/291

Statenleden en gedeputeerden

Besluit tot regeling van de jaarwedden der leden van gedeputeerde staten en van de vergoeding voor hun vervangers, 14 december 1962, Stb. 1962/557

Wet vergoeding statenleden, 5 juli 1979, Stb. 1979/395

Besluit tot uitvoering van de artikelen 13, derde lid en 65a, eerste lid van de Provinciewet, 3 april 1980, Stb. 1980/203

Besluit houdende de vaststelling van een uitkering-ineens over het jaar 1983 voor leden van gedeputeerde staten der provincies, 3 oktober 1983, Stb. 1983/561

Besluit tot uitvoering van artikel 43, tweede lid, van de Provinciewet, houdende regels betreffende andere financiële voorzieningen die verband houden met de vervulling van het ambt van gedeputeerde, 3 juli 1986, Stb. 1986/405

Besluit regels kostenvergoeding gedeputeerden 26 augustus 1992, Stb. 1992/480

Besluit regels kostenvergoedingen wethouders en wijziging van het Besluit regels kostenvergoeding gedeputeerden, 31 augustus 1993, Stb. 1993/478

Rechtspositiebesluit gedeputeerden, 22 maart 1994, Stb. 1994/241

Rechtspositiebesluit staten- en commissieleden, 22 maart 1994, Stb. 1994/242

Raadsleden en Wethouders

Wet tot invoering van een titel IIB inde Eerste Afdeling van de gemeentewet met betrekking tot de vergoedingen en tegemoetkomingen aan de leden van de raad en de commissies en enige daarmee verband houdende voorzieningen, 6 mei 1976, Stb. 1976/312

Besluit tot uitvoering van de artikelen 64f en 64g van de gemeentewet, 23 november 1976, Stb. 1976/621

Besluit, houdende wijziging van het Koninklijk besluit van 23 november 1976, Stb. 621, tot uitvoering van de artikelen 64f en 64g van de gemeentewet, 12 mei 1980, Stb. 1980/289

KB houdende vaststelling welke wethoudersfuncties voor toepassing van artikel 1638nn BW als volledig bezoldigd worden aangemerkt, Stb. 1980/568

Besluit houdende wijziging van de Koninklijke besluiten tot uitvoering van de artikelen 13, derde lid, en 65a, eerste lid, van de Provinciewet en van de artikelen 64f en 64g van de gemeentewet, 27 december 1984, Stb. 1984/672

Besluit houdende vaststelling welke wethoudersfuncties voor toepassing van artikel 1638nn van het Burgerlijk Wetboek als volledig bezoldigd worden aangemerkt, 12 maart 1986, Stb. 1986/193

Besluit tot uitvoering van artikel 100, derde lid, van de gemeentewet, houdende regels betreffende andere financiële voorzieningen die verband houden met de vervulling van het wethoudersambt, 3 juli 1986, Stb. 1986/406

Besluit houdende regels inzake tegemoetkoming in en vergoeding van kosten die verband houden met de vervulling van het wethoudersambt, 26 augustus 1992, Stb. 1992/481

Besluit invoering secundaire voorzieningen raads- en statenleden, 1 november 1993, Stb. 1993/584

Besluit houdende regels betreffende de rechtspositie van wethouders, 22 maart 1994, Stb. 1994/243
Besluit houdende regels betreffende de rechtspositie van raads- en commissieleden, 22 maart 1994, Stb. 1994/244

Besluit houdende vaststelling welke wethoudersfuncties voor toepassing van artikel 1638n van Boek 7A van Burgerlijk Wetboek als volledig bezoldigd worden aangemerkt, 8 juli 1994, Stb. 1994/556

Europarlementariërs

Wet schadeloosstelling, uitkering en pensioen leden Europees Parlement, 5 juli 1979, Stb. 1979/379

Wet tot wijziging van de Wet schadeloosstelling, uitkering en pensioen leden Tweede Kamer en van de Wet schadeloosstelling, uitkering en pensioen leden Europees Parlement, 14 december 1995, Stb. 1995/12

Gouverneurs

Wet op de Staatsregeling van Nederlandsch-Indië, 13 juli 1927, Stb. 1927/327

Curaçaose Staatsregeling, Stb. 1936/903

Surinaamse Staatsregeling, Stb. 1936/902

Besluit houdende een tijdelijke voorziening in het algemeen bestuur van Nederlandsch-Indië, Stb. 1942/C 39

Besluit vertegenwoordiging van de Kroon in Indonesië, 29 oktober 1948, Stb. 1948/I 462

KB houdende benoeming van de Hoge Vertegenwoordiging van de Kroon in Indonesië, Stb. 1948/I 463

Interimregeling voor Suriname, Stb. 1949/ J 575

Interimregeling voor de Nederlandse Antillen, Stb. 1950/K 419

Besluit houdende het in overeenstemming brengen van de Landsregeling van Suriname, 29 maart 1955, Stb. 1955/133

besluit houdende het in overeenstemming brengen van het Reglement voor de Gouverneur van Suriname met de nieuwe rechtsorde, 29 maart 1955, Stb. 1955/134

Besluit houdende het in overeenstemming brengen van de Landsregeling van de Nederlandse Antillen met de nieuwe rechtsorden, 29 maart 1955, Stb. 1955/136

Besluit houdende het in overeenstemming brengen van het Reglement voor de Gouverneur van de Nederlandse Antillen met de nieuwe rechtsorde, 29 maart 1955, Stb. 1955/137

Bewindsregeling Nieuw-Guinea, 9 juni 1955, Stb. 1955/247

Besluit houdende bekendmaking van de tekst van de herziene Bewindsregeling Nieuw-Guinea, 29 december 1960, Stb. 1960/582

Ministers en Staatssecretarissen

Besluit houdende eene regeling ten aanzien van de uitbetaling van bezoldiging bij overlijden van Ministers, leden van den Raad van State en krachtens Grondwet of wet voor hun leven aangestelde ambtenaren en van de tegemoetkoming, die na het overlijden van die ambtenaren zal worden uitgekeerd, 26 augustus 1931/Stb. 1931/384

Besluit houdende toekenning van een vergoeding aan Ministers ter tegemoetkoming in de representatiekosten, 7 februari 1949, 1949/J68

Wet houdende nadere voorzieningen in verband met de invoering van de ambten van minister zonder portefeuille en van staatssecretarissen, 25 januari 1951, Stb. 1951/24

Besluit houdende toekenning van een vergoeding aan ministers voor representatiekosten, 8 augustus 1953, Stb. 1953/426

Besluit tot het verlenen van een aanspraak op vakantie-uitkering aan de ministers en de staatssecretarissen, 11 juli 1956, Stb. 1956/410

Verhuis- en verblijfskostenbesluit ministers en staatssecretarissen, 15 februari 1967, Stb. 1967/114

Besluit houdende vaststelling van de regeling betreffende de uitkering die na het overlijden van Ministers, Commissarissen des Konings, krachtens Grondwet of wet voor hun leven aangestelde ambtenaren, de Nationale Ombudsman en substituut-ombudsmannen zal worden uitgekeerd, 28 april 1982, Stb. 1982/308

Besluit houdende vergoeding voor ministers en staatssecretarissen voor de kosten die aan de vervulling van het ambt zijn verbonden, 15 mei 1992, Stb. 1992/255

Wet rechtspositie van ministers en staatssecretarissen, 2 december 1993, Stb. 1993/718

Besluit houdende de intrekking en wijziging van enkele algemene maatregelen van bestuur in verband met de wettelijke regeling van de rechtspositie van ministers en staatssecretarissen, 20 december 1993, Stb. 1993/719

Vergoeding kosten dienstauto, 26 januari 1999, Stb. 1999/127

Commissaris van de Koning

KB, houdende vaststelling ener instructie voor de Commissaris des Konings in elke provincie, 27 september 1850, Stb. 1850/62

Besluit houdende eene regeling ten aanzien van de uitbetaling van bezoldiging bij overlijden van Ministers, leden van den Raad van State en krachtens Grondwet of wet voor hun leven aangestelde ambtenaren en van de tegemoetkoming , die na het overlijden van die ambtenaren zal worden uitgekeerd, 26 augustus 1931/Stb. 1931/384

KB tot regeling van de vakantie-uitkering voor de Commissaris der Koningin, 20 maart 1956, Stb. 1956/159

KB tot regeling van de vergoeding voor de waarneming van het ambt van commissaris des Konings, 10 juni 1963, Stb. 1963/249

KB tot vaststelling van een nieuwe instructie voor de commissarissen des Konings in de provinciën, 12 januari 1966, Stb. 1966/25

KB tot vaststelling van een regeling van een gratificatie bij ambtsjubilea van de Commissarissen der Koningin, 12 juli 1969, Stb. 1969/328

KB tot invoering van de mogelijkheid voor de Commissarissen der Konings om vervroegd uit te treden, 4 juli 1980, Stb. 1980/404

Besluit houdende vaststelling van de regeling betreffende de uitkering die na het overlijden van Ministers, Commissarissen des Konings, krachtens Grondwet of wet voor hun leven aangestelde ambtenaren, de Nationale Ombudsman en substituut-ombudsmannen zal worden uitgekeerd, 28 april 1982, Stb. 1982/308

Rechtspositiebesluit commissarissen van de Koning, 14 juni 1994, Stb. 1994/451

Ambtsinstructie commissaris van de Koning, 10 juni 1994, Stb. 1994/445

Besluit tot wijziging van het Rechtspositiebesluit commissarissen van de Koning, 6 augustus 1996, Stb. 1996/440

Burgemeesters

KB, houdende enkele voorzieningen omtrent de rechtspositie van de burgemeesters, Stb. 1932/540

Besluit van de Secretaris-Generaal van het Departement van Binnenlandse Zaken tot vaststelling van een regeling voor de bezoldiging van burgemeesters Stcrt. 1943/107

Bezoldigingsbesluit burgemeesters 1948, 6 oktober 1948, Stb. 1948/I 440

besluit tot vaststelling van het Toelagebesluit burgemeesters 1951, 15 september 1952, Stb. 1951/422

Gratificatiebesluit burgemeesters 1952, 29 augustus 1953, Stb. 1953/453

Gratificatiebesluit burgemeesters 1953, 3 september 1953, Stb. 1953/463

Bezoldigingsbesluit burgemeesters 1954, 8 juni 1954, Stb. 1954/251

Besluit tot vaststelling van een premiespaarregeling voor burgemeesters en tot wijziging van het Besluit premiespaarregelingen en winstdelingsspaarregelingen, 18 februari 1964, Stb. 1964/54

Besluit georganiseerd overleg burgemeesters, 12 oktober 1967, Stb. 1967/539

Besluit tot intrekking van de Premiespaarregeling burgemeesters, 7 juni 1968, Stb. 1968/325

Besluit tot wijziging van Ons besluit tot intrekking van de Premiespaarregeling burgemeesters, 4 februari 1971, Stb. 1971/62

Rechtspositiebesluit burgemeesters, 6 mei 1971, Stb. 1971/295

Besluit houdende wijziging van een aantal regelingen mede in verband met de totstandkoming van het Rechtspositiebesluit burgemeesters, 6 mei 1971, Stb. 1971/296

Besluit houdende wijzigingen van het Rechtspositiebesluit burgemeesters en artikel 20 van het Bezoldigingsbesluit burgemeesters 1954, 27 mei 1974, Stb. 1974/341

Besluit houdende wijzigingen van het Rechtspositiebesluit burgemeesters en artikel 20 van het Bezoldigingsbesluit burgemeesters 1954, 19 december 1977, Stb. 1977/727

Besluit houdende toekenning van een toeslag aan burgemeesters, 7 maart 1979, Stb. 1979/235

Besluit tot wijziging van het Rechtspositiebesluit burgemeesters, 4 juli 1980, Stb. 1980/405
Bezoldigingsbesluit burgemeesters 1981, 24 februari 1983, Stb. 1983/179

Besluit houdende wijziging van het Rechtspositiebesluit burgemeesters, 29 april 1983, Stb. 1983/263

Besluit vaste autokostenvergoeding, 24 april 1984, Stb. 1984/86

Besluit tot wijziging van het Besluit georganiseerd overleg burgemeester, 30 september 1988, Stb. 1988/524

Rechtspositie- en bezoldigingsbesluit burgemeesters, 9 december 1991, Stb. 1991/744

Rechtspositiebesluit burgemeesters 1994, Stb. 1994/462

Bezoldigingsbesluit burgemeester/secretaris, 24 maart 1995, Stb. 1995/307

Besluit houdende wijziging van het Rechtspositiebesluit burgemeesters 1994, 6 augustus 1996, Stb. 1996/439

Besluit tot wijziging van het Rechtspositiebesluit 1994, 17 maart 1997, Stb. 1997/144

Voorzitters waterschappen

Waterstaatswet, 10 november 1900, Stb. 1900/176

Waterschapswet, 6 juni 1991, Stb. 1991/379

Rechtspositiebesluit voorzitters waterschappen, 17 oktober 1991, Stb. 1991/560

Gemeenschappelijke regelingen en voorzitters openbare lichamen

Wet tot invoering van een openbaar lichaam voor de ingepolderde Wieringermeer en nader aan te wijzen ingepolderde of in te polderen gedeelten van het IJsselmeer, 31 mei 1937, Stb. 1937/521

Wet, houdende voorschriften met betrekking tot gemeenschappelijke regelingen, 1 april 1950, Stb. 1950/ K 120

Wet openbaar lichaam “Zuidelijke IJsselmeerpolders”, 10 november 1955, Stb. 1955/521

Bezoldigingsbesluit voorzitter Rijnmond, 26 november 1965, Stb. 1965/539

Financieel besluit openbaar lichaam Rijnmond 1965, 2 februari 1966, Stb. 1966/61

Besluit houdende enkele voorzieningen omtrent de rechtspositie van de voorzitter van het openbaar lichaam Rijnmond, 5 februari 1966, Stb. 1966/82

Besluit houdende wijziging van een aantal regelingen mede in verband met de totstandkoming van het rechtspositiebesluit burgemeesters (art. IV), 6 mei 1971, Stb. 1971/296

Besluit tot vaststelling van een Rechtspositieregeling voorzitters pre-gewesten en wijziging van het Koninklijk Besluit van 27 november 1968 (Stb. 655), 29 maart 1976, Stb. 1976/237

Wet agglomeratie Eindhoven, 16 juni 1976, Stb. 1976/344

Besluit agglomeratie Eindhoven, 5 januari 1977, Stb. 1977/4

Besluit tot vaststelling van het Bezoldigingsbesluit voorzitter Gewest ‘s-Gravenhage, Stb. 1977/585

Besluit houdende vaststelling van het bezoldigingsbesluit voorzitter gewest Twente, 15 juli 1980, Stb. 1980/491

Besluit houdende vaststelling van het Bezoldigingsbesluit voorzitter Samenwerkingsorgaan Agglomeratie Utrecht, 15 juli 1980, Stb. 1980/492

Wet gemeenschappelijke regeling, 13 december 1990, Stb. 1990/609

Besluit tot oplegging van de Gemeenschappelijke Regeling Bestuur Regio Utrecht, Stb. 1995/311

Raad van State en Algemene Rekenkamer

Wet tot regeling van de bezoldiging van de Raad van State, 31 december 1925, Stb. 1925/573

Comptabiliteitswet 1927, 21 juli 1927, Stb. 1927/259, artikel 48

Besluit houdende eene regeling ten aanzien van de uitbetaling van bezoldiging bij overlijden van Ministers, leden van den Raad van State en krachtens Grondwet of wet voor hun leven aangestelde ambtenaren en van de tegemoetkoming , die na het overlijden van die ambtenaren zal worden uitgekeerd, 26 augustus 1931/Stb. 1931/384

Besluit tot vaststelling van de vergoeding aan plaatsvervangende leden der Algemeene Rekenkamer en van het tarief voor de aan hen toekomende schadeloosstelling voor reis- en verblijfkosten, 11 juni 1934, Stb. 1934/307

Wet tot nadere wijziging van de regelingen, houdende vaststelling van de bezoldiging van den Raad van State, de Algemeene Rekenkamer, de rechterlijke macht en de militair-rechterlijke macht, 15 mei 1936, Stb. 1936/303

Besluit houdende herziening van de bezoldiging van de Vice-President en de leden van den Raad van State, 6 september 1945, Stb. 1945/F166

Wet houdende vaststelling van een nieuwe regeling voor de salariëring van de vice-president en de leden van de Raad van State, 26 juli 1951, Stb. 1951/320

Besluit houdende toekenning van een uitkering over het jaar 1955 en van een uitkering over het tijdvak van 1 september 1956 tot 1 januari 1957 aan Rijkspersoneel, burgemeesters, personeel van de gemeentepolitie en personeel van onderwijsinrichtingen en -instellingen, 25 juni 1957, Stb. 1957, 252

Wet tot verhoging van de salarissen en toelagen van de vice-president en de leden van de Raad van State, benevens verhoging van de ambtswedden van de voorzitter en de leden van de Algemene Rekenkamer, 9 april 1959, Stb. 1959/190

Besluit houdende vaststelling van de vergoeding aan plaatsvervangende leden der Algemene Rekenkamer, 18 augustus 1962, Stb. 1962/351

Wet tot herziening van de salarissen en toelagen van de vice-president en de leden van de Raad van State, alsmede van de ambtswedden van de voorzitter en de leden van de Algemene Rekenkamer, en tot het stellen van regelen ten aanzien van vergoedingen voor staatsraden in buitengewone dienst, 13 maart 1963, Stb. 1963/110

Wet tot nadere wijziging van de regelingen, houdende vaststelling van de bezoldiging van de raad van state, de algemene rekenkamer, de rechterlijke macht en de militair-rechterlijke macht, 15 mei 1963, Stb. 1936/303

Wet houdende vaststelling van een nieuwe regeling van de bezoldiging van de vice-president en de leden van de Raad van State, alsmede van de voorzitter en de leden van de Algemene Rekenkamer, 11 september 1964, Stb. 1964/387

Besluit houdende regeling van de vergoeding voor staatsraden in buitengewone dienst, 9 juni 1972, Stb. 1972/314

Besluit houdende vaststelling van de regeling betreffende de uitkering die na het overlijden van Ministers, Commissarissen des Konings, krachtens Grondwet of wet voor hun leven aangestelde ambtenaren, de Nationale Ombudsman en substituut-ombudsmannen zal worden uitgekeerd, 28 april 1982, Stb. 1982/308

Besluit houdende regeling van de vergoeding voor leden in buitengewone dienst van de Algemene Rekenkamer, 21 september 1992, Stb. 1992/538

Wet tot wijziging van de Wet van 11 september 1964, houdende vaststelling van een nieuwe regeling van de bezoldiging van de vice-president en de leden van de Raad van State, alsmede van de voorzitter en de leden van de Algemene Rekenkamer in verband met een andere regeling van hun rechtspositie, 10 maart 1993, Stb. 1993/217

Besluit houdende regeling van een vergoeding voor de vice-president van de Raad van State en de staatsraden, alsmede de president en de overige leden in gewone dienst van de Algemene Rekenkamer voor de kosten die aan de vervulling van het ambt zijn verbonden, Stb. 1993/219

Nationale Ombudsman

Besluit houdende eene regeling ten aanzien van de uitbetaling van bezoldiging bij overlijden van Ministers, leden van den Raad van State en krachtens Grondwet of wet voor hun leven aangestelde ambtenaren en van de tegemoetkoming , die na het overlijden van die ambtenaren zal worden uitgekeerd, 26 augustus 1931/Stb. 1931/384

Wet Nationale Ombudsman, 4 februari 1981, Stb. 1981/35

Wet bezoldiging Nationale Ombudsman, 26 augustus 1981, Stb. 1981/603

Besluit houdende vaststelling van de regeling betreffende de uitkering die na het overlijden van Ministers, Commissarissen des Konings, krachtens Grondwet of wet voor hun leven aangestelde ambtenaren, de Nationale Ombudsman en substituut-ombudsmannen zal worden uitgekeerd, 28 april 1982, Stb. 1982/308

Wet houdende wijziging van de Wet Nationale ombudsman en de Wet bezoldiging Nationale ombudsman, 21 juni 1989, Stb. 1989/233

Besluit houdende nadere regeling van de rechtspositie van de Nationale ombudsman, 19 november 1990, Stb. 1990/581

Vaststelling kostenvergoeding Nationale Ombudsman en substituut-ombudsman 1991 en 1992, Stb. 1992/198

Besluit tot wijziging van het Koninklijke Besluit van 19 november 1990, houdende nadere regeling rechtspositie Nationale Ombudsman (Stb. 1990/581) in verband met de vaststelling van een kostenvergoeding, 19 november 1990, Stb. 1990/581, 1992/454

Wet tot wijziging van de Wet Nationale Ombudsman en de Wet bezoldiging Nationale Ombudsman in verband met vervanging en waarneming, 29 oktober 1992, Stb. 1992/594

Wet tot aanpassing van de vergoeding van verblijfskosten van leden van de Tweede Kamer en enige andere wijzigingen van de Wet schadeloosstelling leden Tweede Kamer en daarmee verband houdende wijzigingen in andere wetten, 16 mei 1994, Stb. 1994/356

Besluit houdende de formalisering van de salarismaatregelen per 1 januari 1998 en 1 juli 1998 uit de Arbeidsvoorwaardenovereenkomst sector Rijk 1997-1999, 17 december 1997. Stb. 1997/3

Kanselarij der Nederlandse Orden

Besluit Kapittel voor de civiele orden, 19 november 1994, Stb. 1994/831

Koninklijke hofhouding

Besluit nopens de wijze van benoeming der officieren of andere personen, in dienst der leden van het koninklijk huis, 28 juli 1820, Stb. 1820/18

Wet houdende herziening van het financieel statuut voor het Koninklijk Huis, 10 december 1970, Stb. 1970/573

Wet financieel statuut van het Koninklijk Huis, 22 november 1972, Stb. 1972/701

KB. houdende bepalingen met betrekking tot de rechtspositie in rijksdienst van de administrateur en het personeel, bedoeld in artikel 5, derde lid alsmede van de voormalige grondwerktuigkundige van het regeringsvliegtuig, 22 december 1972, Stb. 1972/723

Literatuur

Benoeming, beloning en ontslag van topfunctionarissen in de (semi-)publieke sector, Ministerie van Binnenlandse Zaken, z.p., z.j.

Burgemeester en Commissaris der Koningin. Een inventarisatie van wettelijke regelingen. Provincie Noord-Brabant, z.p., 1991

De functie van de burgemeester. Een onderzoek, Nederlandse Bond van Gemeente-Ambtenaren, z.p. 1986

De Staten gehoord.; Een onderzoek naar de positie van statenleden, VNG, Den Haag 1975

De wethouder; Rapport van de Commissie positie wethouders, VNG, Den Haag 1972

De wethouder gewaardeerd, VNG, Den Haag 1982

Een goede raad. Rapport van de Commissie positie raadsleden, VNG, Den Haag 1974

Het Statenlidmaatschap, VNG, Den Haag

Knelpunten Rechtspositie Gedeputeerden en Wethouders. Rapport van de Commissie knelpunten rechtspositie gedeputeerden en wethouders, z.p. 1976

Kamerstukken II, 1986-1987-1990-1991, 19 995, nrs 1-52, *Regels met betrekking tot de waterschappen (Waterschapswet)*

Georganiseerd Overleg Burgemeesters 1968-1983, brochure van 1983 ter gelegenheid van het 15-jarig bestaan van het Georganiseerd Overleg Burgemeesters

Helsdingen, W.H. van, *De staatsregeling van de Nederlandse Antillen van 1955; historische toelichting en praktijk*. (Den Haag 1956)

Janssens, J.W., *De commissaris van de koningin. Historie en functioneren*. (Den Haag 1992)

Katina Paul, *Ambtenarenrecht*, Baarn 1998

Korteweg-Wiers, M.J.S., M. Dijk, P.M.B. Schrijvers, J.P.A.F. Vriens, *Hoofdlijnen van het ambtenarenrecht*, Alphen aan den Rijn/'s-Gravenhage 1998

Menting C. L., en J.H. Weggemans, *Coördinatie van overheids personeelsbeleid als bestuurlijk en organisatorisch probleem* (Deventer, 1984)

Stekelenburg, Mikis, *200 jaar werken bij de overheid, Boek 2, 1940-1998*, Nieuwegein, 1990

Materiedeskundigen

B.J.F. Concelaar

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, Directoraat-Generaal Openbaar Bestuur, afdeling Kabinetszaken

B.J. van Deelen

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, Directie Arbeidszaken Overheid, afdeling Arbeidsverhoudingen en Juridische Zaken

J.A. Hofman

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, Directie Constitutionele Zaken en Wetgeving

P. van der Gaast

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, Directie Arbeidszaken Overheid, afdeling Internationale Zaken

P.C. Krekel

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, Directie Arbeidszaken Overheid, afdeling Internationale Zaken

M. Siebes

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, Directoraat-Generaal Openbaar Bestuur, afdeling Bestuur en Wetgeving

R.J. Smeets

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, Directoraat-Generaal Openbaar Bestuur, afdeling Kabinetszaken

A.C. Tetteroo

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, Directoraat-Generaal Openbaar Bestuur, afdeling Kabinetszaken

A.J. Vos

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, Directoraat-Generaal Openbaar Bestuur, afdeling Kabinetszaken

Overige bronnen

Bijlagen handelingen Tweede Kamer inzake leden van de Eerste en Tweede Kamer der Staten-Generaal

1947-1948	726
1957-1958	5 198
1967-1968	9 561
1968-1969	10 011
1968-1969	10 012
1974-1975	13 237
1984-1996	18 677
1985-1986	19 573
1988-1990	20 911
1990-1991	21 852
1994-1995	24 089

Bijlagen handelingen Tweede Kamer inzake ministers en staatssecretarissen

1992-1993	23 072
-----------	--------

Bijlagen handelingen Tweede Kamer inzake staten- en raadsleden, gedeputeerden en wethouders

1988-1994	20 921
-----------	--------

Bijlagen handelingen Tweede Kamer inzake gemeenschappelijke regelingen

1992-1993	23 139
-----------	--------

Bijlagen handelingen Tweede Kamer inzake leden van de Raad van State en de Algemene Rekenkamer

1950-1951	2 006
1958-1959	5 370
1962-1963	7 010
1963-1964	7 636

Bijlagen handelingen Tweede Kamer inzake de Nationale Ombudsman

1980-1981	16 778
1990-1991	21 936

Bijlagen handelingen Tweede Kamer inzake de Koninklijke hofhouding

1979-1980	16 183
-----------	--------

Noten

-
- ¹ Met de intrekking van het Arbeidsovereenkomstenbesluit in 1993 is de arbeidscontractant althans binnen de rijksdienst verdwenen.
- ² Tot 1984 konden ambtenaren volgens de Ambtenarenwet alleen ‘hier te lande’ werkzaam zijn. De Grote Winkler Prins meldt in haar definitie bovendien dat ambtenaren ondergeschikt zijn aan gekozen politieke vertegenwoordigers: *Grote Winkler Prins Encyclopedie*, II (Amsterdam en Antwerpen, 1990), p. 23.
- ³ *Het sectorenmodel. Differentiatie van de arbeidsvoorwaarden bij de overheid*, uitgave van het ministerie van Binnenlandse Zaken (Den Haag 1993), p. 5.
- ⁴ P.L. de Vos, ‘De ambtenaar in Nederland. Sectoralisatie, afslanking en normalisatie’, *Tijdschrift voor bestuurswetenschappen en publiekrecht* 49 (1994), p. 794-799.
Zie ook *Verantwoord verzelfstandigen. Rapportage van de commissie-Sint*, Den Haag 1995, p. 6-15.
- ⁵ M.J.B. Kavelaars, *Handelen met de sterke arm, deel II. Rapport institutioneel onderzoek naar het beleidsterrein politie 1994-*, Pivot-rapport nr. 31 (‘s-Gravenhage 1996).
- ⁶ F. van der Doe, M.L. Loef, *Geef acht (militair personeel; beroeps- en reserve-personeel). Een institutioneel onderzoek naar bedrijfsprocessen en handelingen op het beleidsterrein militair personeel: beroeps- en reservepersoneel in dienst van het ministerie van Defensie en voorgangers, 1945-1993*, Pivot-rapport nr. 25 (‘s-Gravenhage 1994).
- ⁷ *De wethouder. Rapport van de Commissie Positie Wethouders*, VNG, Den Haag 1972, pag. 9-10.
- ⁸ *Een goede raad. Rapport van de Commissie Positie Raadsleden*, VNG, Den Haag, pag. 23-25.
- ⁹ Zie voor dit onderzoek en het instellen van de commissie het institutioneel onderzoek Overheidspersoneel, deelbeleidsterrein *Arbeidsvoorwaarden Rijksoverheid*.
- ¹⁰ Zie Stb. 1957/324.
- ¹¹ Memorie van Toelichting, Handelingen Tweede Kamer 1955-1956, 4 317, nr. 3.
- ¹² Staatscommissie tot herziening van de Grondwet.
- ¹³ Zie voor een beschrijving van die uitbreiding het institutioneel onderzoek Openbaar Bestuur, deelbeleidsterrein *Financiële en bestuurlijke organisatie lagere overheden*.
- ¹⁴ Met ingang van de gemeentewet 1931 werd het begrip presentiegeld vervang voor vergoeding.
- ¹⁵ Aanhangsel Verslag van de Handelingen van de Tweede Kamer, zitting 1971-1972, pag. 3775.
- ¹⁶ *Een goede raad. Rapport van de Commissie Positie Raadsleden*, VNG, Den Haag, pag.
- ¹⁷ *De wethouder. Rapport van de Commissie Positie Wethouders*, VNG, Den Haag 1972, pag.
- ¹⁸ (Bestuurakkoord Rijk/VNG 19 oktober 1990, in de ‘Nieuwe Gemeente-Magazine’, jaargang 44, nr. 46, d.d. 16 november 1990).
- ¹⁹ TK 1988-1989, 20 921, nr.2.
- ²⁰ Onder een pre-gewest wordt verstaan een rechtspersoonlijkheid bezittend lichaam als bedoeld in hoofdstuk I van de Wet gemeenschappelijke regelingen met een algemeen bestuurlijk karakter, waarvan de voorzitter door de Kroon wordt benoemd.
- ²¹ Rechtspositieregeling voorzitters pre-gewesten, 29 maart 1976, Stb. 1976/237.
- ²² Zie voor wijzigingen van de arbeidsvoorwaarden van de burgerlijke Rijksambtenaren het institutionele onderzoek *Overheidspersoneel*, deelbeleidsterrein *Arbeidsvoorwaarden Rijk*.
- ²³ KB van 25 maart 1963, Stb. 1963/103 en KB van 18 november 1963, Stb. 1963/494.
- ²⁴ KB houdende regeling van de vergoeding voor staatsraden in buitengewone dienst, 9 juni 1972, Stb. 1972/3134.
- ²⁵ Grondwet 1983/1987 art. 77, Comptabiliteitswet, 8 december 1976, Stb 1976/671 art. 39 en 43.
- ²⁶ Nota van toelichting Besluit Kapittel voor de civiel orden, 19 november 1994, Stb. 1994/831, pag. 7.